

Broj 11 Cijena 100 d

SVJETSKI KRIMINALISTIČKI
BESTSELLERI

TRAO

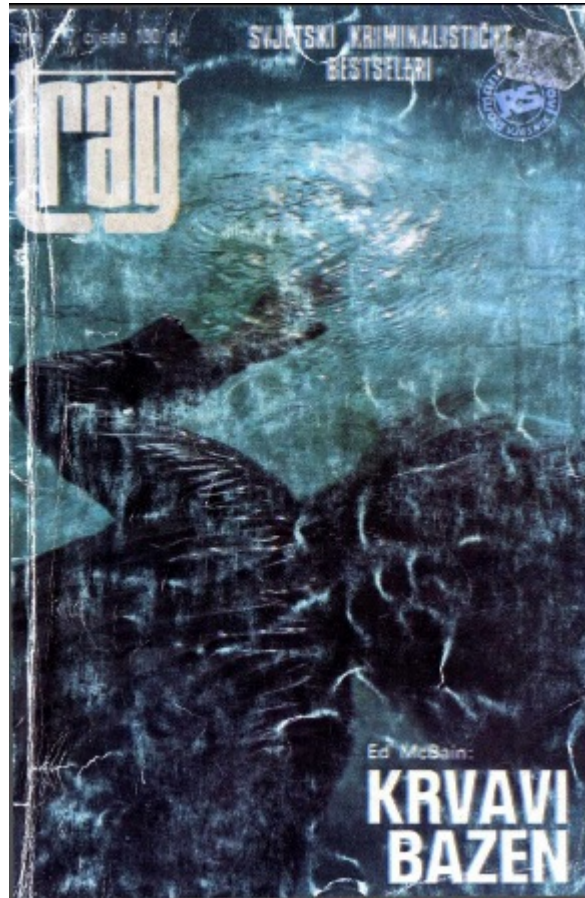
Ed McBain:

**KRVAVI
BAZEN**

Ed McBain **KRVAVI BAZEN**

Trag 217

SVJETSKI KRIMINALISTIČKI BESTSELER

PRINCIPI KRIMIĆA

Konture jednog trivijalnog žanra

Tijekom proteklih pet godina (1979—1984) na ovome je mjestu objavljeno 70 predgovora raznoraznih krimića, što je — uz sva ponavljanja — ipak vidljiva hrpica tekstova. Ako smijem neskromno primijetiti, ovo je »teoretiziranje« o svakojakim aspektima krimića bilo i jest dobro prihvaćeno u najšarolikijim čitalačkim skupinama, a to je ipak nekakav poticaj. Naime, kod nas se nije sustavno radilo na najobičnijem legitimiranju krimića kao književnoga žanra (da ne tražimo ništa više), pa je svaki nezagriženi tekst rado prihvaćen. Ni sam nisam radio na tome da u principu branim krimić, već sam ga jednostavno uzimao kao književnu činjenicu. U krimićima sam tražio samo ono što sam nalazio, ne postavljajući unaprijed bilo kakve teoretske »principe«. No kroz praksu pisanja, stanovite konture ovoga trivijalnog žanra ipak su se pokazale na svjetlu pod kojim se onda moglo i teoretizirati (dakako, na nivou koji je ovdje najprikladniji). Takav, u biti pionirski rad obavljan je u odnosu, s jedne strane, prema akademskom rječniku i stavovima (što su poznati samo užem krugu), a s druge prema administrativnim zahtjevima i idejama (što su ih svojevremeno postavljali borci protiv »šunda«)... Sada je već moguće tematski i problematski presložiti ovaj spomenuti niz tekstova, pokazujući kako se oni postavljaju u cjelinu, koja može ocrtati konture jednog trivijalnog žanra«.

I/KLIŠEJI I MITEMI:

Preobrazbe žanra — od individualne avanture do planetarnog trilera;

Dvadeset zapovijedi za klasični krimić;

Klišej i kako ih izbjeći;

Stroga vještina — od grčke tragedije do detektivskog romana;

Vječni motivi (1) — sv. Toma kao patron detektiva;

Vječni motivi (2) — od Robina Hooda do Arsena Lupina;

Univerzalni elementi ili narativna kombinatorika;

Ekran duha ili klišeji kao »imidž«;

Mitemi (1) — tuš, taks i telefon;

Mitemi (2) — »keš« lova, sočan odrezak i klasično odijelo.

II OBRANA TRIVIJALNOSTI:

Krimiće kao predvodnik šunda;

Zabavna industrija;

Pasivnost, fantaziranje i eskapizam;

Jesu li sve knjige ravnopravne?;

Pedagogizacija trivijalnosti ili sa »šundom« na katedru; Dvadeseta obljetnica polemika o »šundu« ili nova permisivnost medijske kulture;

Fenomen ulične kulture — »bukinizam« na YU način.

III/TEKST I POROK:

Zašto čitamo krimiče — da li je zadovoljstvo u krimiću normalno i moralno?

Strast i demokracija — ili svi su užici (u tekstu) ravnopravni; Tekst i porok — kako se ono »zabavno« preselilo u »pravu« književnost;

Smisao leša — moral jednog principa;

Granične situacije — »znanost o duši« u mašineriji krimića; Život nema stila ili banalnost i zločin;

Zločin i kazna — moralistička pouka u krimiću;

Idealizacija i demaskiranje pravde — kako je krimić izgubio iluzije i čednost;

Relativnost zla ili kriminal je masovna pojava.

IV/MILJE JE KLIŠEJ:

Zločin u naslonjaču — između mitologiziranja i moraliziranja; Mitologija mafije ili kolektiv kao ambijent;

Frojdoovski krimić — ozbiljnost trivijalnog žanra;

Ubojstvo na engleski način — socijalna psihologija u krimiću; Policijska stanica ili milje je klišej;

Dvorac kao povlašteno mjesto — od »gotičkog« romana do konclogora.

V/PROTAGONISTI:

Muškarčine i intelektualci;

Žene i kulturnjaci;

Odvjetnik i liječnik;

Psihijatar.

VI/KARAKTERISTIČNE SITUACIJE:

Pretraga;

Špijunaža;

Ucjena;

Otmica;

Potjera;

Pustolovina;
Politika.

VII/GRUBA ŠKOLA:

Gruba škola (1) — Mickey Spillane i njegov Mike Hammer; Gruba škola (2) — krimić kao metafizička priča o uspjehu; Gruba škola (3) — analiza »mitema« samo u jednom poglavlju; Prljavi Harry — privatna pravda ili nastavak »grube škole«; Mit Dalekog istoka — borilačke vještine na liniji »grube škole«.

VIII/DOMAĆI KRIMIĆ:

Naš prvi krimić — od jednog pučkog kalendara iz 1851. godine do »literature za kravarice«;

Rijetka zvjerka — »literarni« krimići prije »industrijskih«; »Ubojica« akademskog lika ili kad se profesori bave trivijalnostima;

Parfimirano smeće — šezdeseta obljetnica jednog Krležinog osvrta na roto romane;

Kolektivni humoristički krimić — jedan prilog iz 1934. godine za »građu povijesti jugoslavenske književnosti«;

Kulturni proboj krimića — od soc-realističkog diktata, preko moralističke borbe protiv »šunda«, do legaliziranja jednog trivijalnog žanra ...

Ovako se, otprilike može sažeti problematika o kojoj je bilo govora proteklih godina, u pokušaju da se krimić prizemlji iz akademskih visina i da se zaštiti od grada što ga desetljećima tuče iz administrativnih oblaka. To su, zaista, samo ovlašne konture jednoga žanra, onako kako se mogu uočiti iz naše situacije. Naime, svako teoretiziranje o krimiću ograničeno je ovdje već samim time što je krimić biljka ponikla na tuđem terenu. Opisivanje njegove povijesti i analiziranje njegove strukture uvijek je govor o nečemu inozemnom, što samo po sebi još nije ništa loše, ali je za našu književnu znanost relativno nevažno. Kod nas još nisu prevedene ni najosnovnije inozemne knjige o krimiću, u kojima su poodavno rečene mnoge pametne stvari, pa je utoliko i besmisleno da »otkrivamo Ameriku«. Tek kad budu obavljene osnovne predradnje i kad protok vremena vjerojatno omogući daljnji i masovniji rascvat domaćega krimića, bit će nužno, zanimljivo i važno temeljitije se potruditi oko njegove znanstvene obrade. Ovako i zasad, možda ni puko ocrtavanje »kontura« nije nezanimljivo štivo...

Igor MANDIČ

Svečano primanje osmog kolovoza u umjetničkom muzeju u Calusi bilo je priređeno u čast mjesnih umjetnika. »Svečano« u Calusi znači, barem za ljetnih mjeseci, da muškarci moraju obući bijele smokinge i crne kravate a žene dugačke haljine. Žena mog ortaka Franka bila je u svjetlucavoj crnoj haljini razrezanoj do struka, kako bi što bolje pokazala ono što Frank naziva »obiteljski dragulji«. Svaki čas se činilo da će iz dekoltea ispasti bilo jedna, bilo druga bujna dragocjenost pred očima radoznalog mnoštva, no ona se ponašala kao da i ne opaža da bi se vrlo lako mogla nepristojno razgoliti.

Frank se raspričao o svojoj omiljenoj temi: New Yorku. Još je u duši zadrti Njujorčanin, iako se već odavno odselio iz toga velegrada. Za njega na svijetu nema ljepšeg mjesta od New Yorka. Svi drugi gradovi, zemlje, pa čak kontinenti blijedi su u usporedbi s tim blještavim velegradom. Još nedjeljom kupuje »New York Times«, premda ga taj list ovdje stoji dva i pol dolara. On bi rado za njega dao i cijelu mjesečnu plaću. Već godinama smo ortaci u odvjetničkom uredu, dobar je pravnik i drag čovjek, osim kad počne uspoređivati Calusu s nenadmašivim New Yorkom. A baš to je činio večeras. Mali muzej u kojem smo se okupili uspoređivao je s njujorškima, a u blizini je stajao direktor muzeja i mrštio se. Pokušah ga prekinuti, no njega više ništa nije moglo zaustaviti.

— Znae, Frank je Njujorčanin — reče njegova žena Leona, okrenuvši se prema Dale, kao da je potrebno objašnjenje.

Moram napomenuti da je Dale O'Brien ženskog spola. Mnogi i danas, kad telefoniraju u njezin ured, traže gospodina O'Briena, uvjereni da odvjetnik koji se zove Dale O'Brien svakako mora biti muškarac. No ona je žena. I te kakva žena. Visoka je metar i sedamdeset tri centimetra, ima crvenkastu kosu i zelene oči, a tijelo joj je vrlo skladno. U očima joj se večeras vidjela dosada. Možda joj se Frank popeo već navrh glave. Možda ju je razočaralo bljutavo bijelo vino koje je muzej ponudio gostima »u čast« mjesnih umjetnika. Ili su joj možda smetale vrućine i vlaga.

— Znam jednog ovdašnjeg dramatičara — govorio je Frank — a zacijelo ga poznaješ i ti, Matthew — doda pogledavši me — koji je u svojim najboljim danima dobio državnu nagradu za najbolju dramu godine, no danas ne može dobiti sjedalo u ovdašnjem kazalištu.

Možete li to vjerovati? Taj čovjek, ako telefonira u bilo koje kazalište u New Yorku, dobit će najbolju kartu i za najrasprodaniju predstavu, ali u ovom gradu neće mu dati birano mjesto ni za najobičnije lakrdije. S druge strane, čim se priprema nešto u dobrotvorne svrhe, svi ga zovu i zahtijevaju da govori. To se može reći i o ovdašnjim slikarima i kiparima. Muzej je odlučio da priredi svečano primanje u čast ovdašnjih umjetnika. I kada ga je priredio? U ponedjeljak uvečer u kolovozu! A u kolovozu ovdje nema ni leguana! Ali nanese li ovuda put kakvu poznatu ličnost iz nekoga drugog grada, ona se odmah dočekuje s fanfarama i crvenim sagom. Osim toga, neće piti toplo bijelo vino. Zna li što ja mislim?

— Da ovo nije New York — reče Leona.

— Nije, dabome, New York — odvrati Frank. — Ali nisam to htio kazati. Htio sam reći kako građani Caluse znaju u srcu da su ovdašnji umjetnici uglavnom diletanti. Posvuda se javljaju nekakvi samozvani pisci, slikari i kipari. Moj prijatelj, vrstan dramatičar, boji se govoriti čime se bavi, jer će mu zubar odmah reći: »Vi ste dramatičar, je li? Sjajno, i ja pišem drame!«

— Hajdemo, Matthew! — prošapta Dale. Pogledah je zatreptavši.
— Molim te! — nije odustala.

Njezin prijedlog da naglo odemo kao da nije nimalo omeo Franka. Odmah se okrenuo prema Leoni i nastavio joj tumačiti svoje postavke, kao da pokušava očarati nekakvu djevojku koju prvi put vidi, a pogled mu se svaki tren spuštao prema njenim prsima, koja je, bez sumnje, poznavao kao i floridske zakone. Oprostismo se s njima, zahvalismo direktoru na divnom primanju i krenusmo prema mom autu. Dale bijaše neobično šutljiva.

— Uzrujao te Frank? — upitah.

— Nije — odgovorila je.

Premda je u najnovije doba svi smatraju »klasičnim« autom, karmann ghia nije baš najprikladnija za žene dugih nogu u večernjoj haljini. Dale so meškolljila na desnom sjedalu dok se pokušavala udobno smjestiti. Klimatizacijski uređaj nije radio. Kad sam se razveo, moja bivša žena dobila je mercedes s ispravnim klimatizacijskim uređajem, a ja karmann ghiju. Osim toga, sud joj je povjerio našu kćer, koju viđam svakog drugog vikenda. Moja kći je obožavala Dale i neprestano me ispitivala kada ćemo se nas dvoje

vjenčati. To je znak da se današnja omladina, usprkos naoko slobodnim pogledima na seks, osjeća nelagodno ako odrasli spavaju u istom krevetu bez bračnog blagoslova.

Vozeći se k Dale, upali smo, začudo, u gust promet. Naime, u kolovozu svi bježe iz grada. Ceste su prazne, u restoranima nema mnogo gostiju, u kinima se bez ikakvih teškoća može dobiti karta za svaki film. Kao što je rekao Frank, i leguani u kolovozu bježe iz Caluse. U Calusi ljeto počinje početkom svibnja i često traje do kraja listopada. Već u svibnju vri mozak ako se ne nosi šešir, no u kolovozu je najteže. Taj mjesec je nepodnošljiv. Zar je moguć prometni zastoj u kolovozu? U ponedjeljak uvečer?

— Što sada? — nestrpljivo upita Dale.

Najednom sam spoznao da je prilično nestrpljiva cijelu večer. Čudno uzrujana. Najprije se ljutila što joj je na haljini koju je namjeravala obući ostala mrlja i poslije čišćenja u kemijskoj čistionici. Zatim se uzrujavala zbog zelene haljine koju je napokon obukla, govoreći mi da joj je pretijesna i da će joj se ispod nje vidjeti urez od ruba gaćica. Kad sam joj predložio da se odrekne gaćica, što bi inače smatrala zanimljivim, premda ne i osobito domišljatim, okrenula mi je leđa i žustro otišla u svoju spavaću sobu. Ostavila me da pola sata čekam u dnevnoj sobi, a onda se pojavila, čarobna izgleda, no tužila se da je haljina čini debeljuškastom. Jedva je čekala da odemo u muzej, a potom je jedva dočekala da izađemo iz njega. Kad sam izišao iz auta kako bih vidio zašto smo zapeli, nestrpljivo je tuckala nogom.

Pred nama se preko ceste ispriječio teretnjak s prikolicom. Udario je u dva automobila. Policajac mi reče da ću morati pričekati najmanje jedan sat dok kola hitne pomoći ne odvezu ozlijeđene i dok se ne uklone oštećeni automobili. Savjetovao mi je da se vratim u auto i slušam radio. No Dale je predložila da skrenemo u slijepu ulicu s desne strane i otpješačimo u bar »Kod kapetana«, čiji je neonski natpis svjetlucao pred nama u noći. Nismo još nikad bili u tom lokalu, no željeli smo se osvježiti hladnim pićem.

Za šankom je sjedio neki starac s mornarskom kapom. Čim se oglasilo zvonce iznad ulaznih vrata, pođe nam u susret konobarica smiješeći se. Povede nas u stražnju prostoriju u kojoj se orila glazba

iz automata. Sjedosmo što dalje od njega. Dale naruči džin s tonikom, a ja viski s ledom.

Treba da napomenem da sam se posljednji put potukao kad mi je bilo četrnaest godina. To je prilično važan podatak, jer mi je sada trideset osam, navodno sam pametniji, nesumnjivo veći i možda jači nego što sam bio tada, kad mi je Hank, najjači u srednjoj školi, savjetovao da se klonim njegove djevojke Bunny Kaplowitz. Kazao sam mu da je glupi seronja. Zapamtio sam te riječi. Urezane su u zub koji mi je umetnuo doktor Mordecai Simon u Chicagu, gdje sam tada živio. Tek što sam izrekao te nezaboravne riječi, Hank mi je zadao modrice ispod oba oka, iščašio mi vilicu i izbio jedan kutnjak. Dok sam patio u ordinaciji doktora Simona, zakleo sam se da ću ubuduće primjenjivati Gandhijevu taktiku.

Znam da sam pogledao na zidni sat — bilo je upravo deset i petnaest — kad se pojavila nevolja.

Iz muškog zahoda iziđoše dvojica mladih kauboja, moglo im je biti oko dvadeset pet godina. Traperice im bijahu izbljedjele, čizme izgrebane a šeširi s velikim obodom nabijeni na čelo. Nosili su marame oko vrata. Plavokos, brkat momak imao je modru maramu, a drugi, crnobrad, crvenu. Kauboji nisu nikakva rijetkost u Calusi. Nedaleko od grada počinje stočarsko područje. Štoviše, stočarstvo pripada među glavne izvore prihoda na Floridi. Na petom je mjestu, iza trgovine drogama, turizma, industrijske proizvodnje i ratarstva.

Kauboji se zaputiše ravno prema glazbenom automatu. Obojica su se doimala kao da lako izlaze na kraj i s najtežim bikovima. Plavokosi je bio visok najmanje sto devedeset centimetara, građen poput rvača, a bradonja, visok kao i on, imao je čvrsto, vitko, mišićavo tijelo, kao da od rane mladosti diže utege. Čim su prišli glazbenom automatu, ubaciše u njega hrpu novca i zatim počеше pritiskati dugmeta. Prostoriju odmah ispuni opet ona kaubojska balada koja je odjekivala kad smo ulazili.

— Oh, zar opet? — promrmlja sebi u bradu Dale i zakoluta očima.

— Što je, damo? — progovori smjesta plavokosi kauboj.

Zaista mu je trebalo dodijeliti nagradu zbog dobra sluha, jer treštanje glazbenog automata nadjačavalo je sve osim povika. — Dale mu, dabome, ne odgovori. — Što je, damo? ponovi on, stojeći pokraj automata i smiješeći se.

Ona mu ponovo ne odgovori.

Tad je prišao stolu. Njegov crnobradi prijatelj ostade kraj automata. Dale je, kao što sam već spomenuo bila u dugačkoj zelenoj haljini koja joj se činila pretijesnom. Ne sjećam se je li obukla gaćice ili nije. No dobro znam da nije imala na sebi prslučić. Premda joj je se izrez na haljini nije nikako mogao usporediti s Leoninim pretjeranim dekolteom, ipak je otkrivao više nego što se moglo smatrati prikladnim u zabačenom malom baru.

— Ne sviđa vam se glazba, damo? — upita plavokosi kauboj cereći se. Zubi mu bijahu upadljivo bijeli a oči modre.

— Dobra je — odvrati Dale, ne pogledavši ga.

— Ipak, čini mi se da vam se ne sviđa baš previše — reče on, gotovo kao da se ispričava.

— Sasvim je dobra — ponovi Dale.

— Hej, Charlie! — dovikne plavokosi prema glazbenom automatu.

— Dami se sviđa glazba koju smo izabrali!

Charlie odmah priđe.

— Je li to istina? — upita. I on se cerio. — O, baš mi je drago! Sviđa li se i vama glazba? — zapita, iznenada se okrenuvši prema meni.

Vidio sam da su obojica previše popila. Najpametnije je da im idem niz dlaku, smatrao sam.

— Izabrali ste dobru glazbu — rekoh smiješeći se.

— Samo dobru? — upita Charlie i raširi oči. — Čuješ li ga, Jeffe? Njemu ova pjesma nije izvrsna.

— Ma izvrsna je — rekoh pomirljivo. — Najbolje je da sjednete pokraj automata i pažljivo je slušate.

— Zar hoćete da se udaljimo? — upita Charlie, tobože iznenađen.

— Htjeli bismo biti nasamu, ako se ne ljutite — napomenuh.

— Htio bi biti sam s njom — promrmlja Charlie.

— Da, čuo sam ga — odvrati Jeff, opet se cereći. — Potpuno ga razumijem — doda i zaviri u Dalein izrez.

— Hajde, momci — progovorih kao odrastao čovjek koji kori dvojicu zločestih dječaka, što su oni, s obzirom na mojih trideset osam godina, za mene i bili — ponašajte se pristojno. Vratite se za svoj stol. Može?

Odmah uvidjeh da sam kazao baš ono što nisam smio. Obojica se prestadoše ceriti. Jeff se nasloni rukama na stol i nagne prema meni. Kad je progovorio, zasmrдио mu je alkohol iz usta. O žutim brkovima visio mu je komadić prženog krumpirića.

— Mi nemamo stol — reče on.

— Stajali smo za šankom — doda Charlie.

— Onda se vratite za šank — preporučih im.

— Sviđa nam se ovdje — promrmlja Charlie.

— Slušajte — rekoh im — nemojmo stvarati neprilike. Moja prijateljica i ja ...

— Tko ima neprilika? — upita Charlie. — Imaš li ti kakvu nepriliku, Jeffe?

— Baš nikakvu — odgovori Jeff. — Možda ovog momka u smokingu muči neka neprilika.

— Hajdemo, Matthew — uzdahnu Dale i htjede se dići.

— Ne miči se, djevojko — reče Charlie i spusti joj ruku na rame.

Dale je smjesta strese sa sebe. Bljesnuše joj oči.

— Hajdemo! — ponovi.

— Meni govoriš? — upita Jeff, — Kamo želiš poći?

— Odvest ću te kamo god zaželiš — doda Charlie.

— Matthew... — započne ona.

— Matthewu se još ne ide odavde — reče Charlie. — Nije li tako, Matthew? On uživa u ovom razgovoru.

— Da, Matthew je vrlo razgovorljiv momak — doda Jeff.

— Dobro, momci — umiješah se — sad je dosta.

— Čega je dosta? — upita Charlie.

— Ona nam je rekla da joj se sviđa glazba, a Matthew kaže da je dosta — prigovori Jeff. Okrene se prema Dale. — Hoćeš li zaplesati?

— Hoćete li da ja pozovem policiju? — rekoh.

— Ako možeš doći do telefona, to ne bi bilo loše — uzvрати Jeff. — U međuvremenu ću ja malo zaplesati s djevojkom.

Uhvativši je za zglavak, poče je vući od stola. Charlie koraknu u stranu kako bi im dao mjesta. Htjedoh ustati, ali on me pljusne nadlanicom tako da sam ponovo sjeo na drvenu klupu s visokim naslonom. Nije moguće da mi se ovo uistinu događa, pomislih. Taj susret s dvojicom svadljivih kauboja u nekakvom ušljivom baru odudarao je od mog sređenog života. Ali Jeff je vukao Dale na mali

plesni podij pokraj glazbenog automata, ona ga je nazivala kujinim sinom i pokušavala mu se istrgnuti iz ruke, a Charlie, okrenut mi leđima, stajao je i smijao se. Bogme, to se doista događa, zaključih. Hitro se progurah mimo Charlieja, kako bih što prije stigao do Jeffa, koji je upravo spuštao svoju šapu na Daleinu stražnjicu, a ona je vikala i pokušavala ga odgurnuti. U tom času me Charlie udari objema šakama, kao maljevima, po zatiljku.

Zateturah raširivši ruke i oči i zinuvši, a Jeff pusti Dale samo na trenutak, kako bi me pogodio šakom u lice kad sam mu doteturao nadohvat ruku. Rado bih kazao da sam, u kratkom krvoproliću koje je uslijedilo, zadao barem jedan čestiti udarac, ali nisam. Pavši na pod, vidio sam kako Dale izuva jednu cipelu. Htjela je potpeticom udariti Charlieja po glavi, ali on joj je lako odgurnuo ruku i potom je snažno pljesnuo po lijevoj dojci. Dale je vrištala kad su me odvukli i počeli mi udarati glavom o stol. Vrištala je i konobarica. Utrčao je pipničar i počeo vikati. Netko je, vjerojatno onaj starac s mornarskom kapom, potrčao prema zidnom telefonu.

Kad je napokon stigao policajac, brisao sam glavu rupčićem, a Charlie i Jeff su već odavno nestali. Rekoh mu da im ne znam prezimena, ali da je pred barom, kad smo došli, bio plavi kamiončić kojemu nisam zapazio ni marku ni broj. Osim toga, napomenuh mu da osobno poznajem detektiva Morrisa Blooma, ali taj podatak na njega nije baš nimalo djelovao. Pipničar je smatrao kako treba da pozove hitnu pomoć. Odlučno sam se usprotivio. Policajac je zahtijevao da odem u bolnicu. Tad je Dale rekla da će me u bolnicu odvesti ona.

*

Liječnik mi je gotovo cio sat prao rane i previjao ih, neprestano me uvjeravajući kako mi ništa nije slomljeno. Izišao sam s Dale iz bolnice nekoliko minuta prije ponoći. Sjela je za upravljač, povukla dugu haljinu iznad koljena, upalila motor i krenula pustom ulicom. Šutke smo sjedili jedno pokraj drugoga. Osjećao sam se potpuno nesposobnim, kao budala. Osjećao sam se kao nedorastao muškarac. Osjećao sam se baš onako kako mi je bilo pri duši dok sam, kao dječak, rastao na divljim čikaškim ulicama. Dječaci ne plaču, no meni se plakalo. Boljela me glava, boljele su me oči, boljela su me usta. Na sreću, ovaj puta nisam izgubio nijedan zub.

Htio sam reći »oprosti«, ali nisam znao zbog čega da se ispričavam. Misli su mi se neprestano vrtjele u istom krugu. Zar da se ispričam zato što sam pristojan čovjek u svijetu u kojemu ima divljaka? Zar da se ispričam zato što ne nosim smrtonosno oružje, za razliku od mnogih u Americi? Zar da se ispričam zato što nisam svjetski prvak u teškoj kategoriji.

Dok sam bio dijete, majka bi, kad god bi joj tetka Nora kazala nešto ružno, odvrtila: »Oprosti mi što živim.« Zar da se i ja ispričam zato što živim? Što bi bilo da se dogodilo suprotno, da sam premlatio onu dvojicu klipana? Bih li tada bio bolji čovjek nego što sam sada, kad sjedim u potpunoj tišini i kad me bole rane, a žena me vozi kući? Što je najednom, ha? Dale me već bezbroj puta vozila kući. Zašto je sad važno što je ona žena?

Grdno su me udesili oni gadovi. Želio sam ih zadaviti.

Već smo se približili mojoj kući, a još nismo prozborili ni riječi. Dale me smatra nesposobnim, kao i ja sam sebe, zaključivao sam iznova. Prisjećao sam se kako je izula cipelu i navalila njome na Charlieja. Trebalo je da zgrabim pribor za jelo, da dohvatim nož. Trebalo je da razbijem bocu piva i navalim njome. Trebalo je da ih ščepam za grlo. No meni su takvi postupci strani.

Kad smo se dovezli pred kuću, Dale pritisne dugme na daljinskom upravljaču i podignu se vrata garaže. Uveze auto, ugasi motor i pruži mi ključeve. Izišavši, otključah vrata koja su vodila u kuhinju i zapalih svjetlo.

— Prijalo bi mi piće — reče Dale.

— I meni.

— Ja ću ga natočiti — kazala je. Nekako su i te njene bezazlene riječi ranile moju muževnost.

— Kujini sinovi! — progundah.

— Da, baš su gadovi.

— Sramota je što žive takvi ljudi — dodah.

— Da.

Donese mi viski se ledom. Ona je pila džin s tonikom. To je naručila i u baru prije nego što se počeo rušiti svijet.

— U zdravlje! — nazdravi mi.

— U zdravlje! — uzvratih. Digoh se i uključih svjetlo oko bazena. Zasvjetlucala je modra voda. — Jesi li raspoložena za kupanje?

- Nisam.
- Hoćeš li da odemo ravno u krevet?
- Neću — odgovorila je.

U tom trenu još nisam razabrao ništa zlokobno u njezinu glasu. Naprotiv, pomislio sam da želi najprije popiti piće. Prije nego što nam je onaj prometni zastoj izmijenio planove, vozili smo se k njoj. Nisam je pitao zašto me sada dovezla iz bolnice kući, a ne k sebi. Vjerojatno misli da će poraženom gladijatoru biti udobnije u vlastitom krevetu, zaključio sam.

- Matthew — prozbori ona — treba da ti nešto kažem.
 - Znam — rekoh — vraški je gadno kad se odrastao čovjek ne zna braniti...
 - Ne budi smiješan! — prekinula me odmah. — Ne misliš valjda da se divim onim napuhanim budalama.
 - Onda ... što ... ?
 - Možda ovo i nije najprikladniji trenutak.
 - Možda i nije — potvrdih. — Ne bismo li taj razgovor mogli odgoditi do jutra?
 - Ujutro neću biti ovdje, Matthew.
- Pogledah je. Izbjegavala je moje oči. Ponašala se kao da sam onaj Jeff iz bara i kao da je pitam kako joj se sviđa glazba.
- Kako to misliš? — upitah. Nije mi odmah odgovorila.
 - Dale, što je posrijedi?
 - Želim prekinuti — reče mi.

*

Taksi je stigao po nju tek u dva i petnaest, a dotad smo već o svemu porazgovarali nekoliko puta. Kad je vozač vani zatrubio, prišla je kućnim vratima, otvorila ih, mahnula mu i potom me poljubila. U obraz. Gledao sam za njom dok je trčala prema ulici. Vidio sam joj na trenutak duge noge kad je podigla haljinu kako bi sjela na stražnje sjedalo. Gledao sam za taksijem dok se odvajao od ruba pločnika. Dale se nije osvrnula. Slušao sam zvuk automobilskog motora dok se nije izgubio u vlažnoj noći.

Tad se vratih u dnevnu sobu i pripremih sebi vrlo jak martini. Nisam u njega ubacio maslinu. Čim sam ispraznio čašu, ponovo je napunih. Ponavljao sam u mislima sve što mi je Dale rekla i što sam ja kazao. Najprije mi je ispričala da je upoznala nekog drugog. Kad sam je

upitao kako je, zaboga, mogla upoznati nekoga drugog iako smo, tako reći, svake noći zajedno, odgovorila mi je: »Nismo baš svake noći zajedno, Matthew.« Upitao sam je gdje je upoznala tu osobu. Nisam još mogao prisiliti sebe da ga nazovem muškarcem. Bio je za mene još bezlična osoba, netko koga je upoznala, netko s kim se sastajala onih noći kad nije bila sa mnom. Kazala mi je da ga je upoznala u svom odvjetničkom uredu. On joj je klijent. Četrdeset dvije su mu godine i odnedavno je udovac. Zaprosio ju je i pristala je na brak s njim.

Zapitao sam je koliko dugo traje ta veza. Izgovarajući to pitanje, osjećao sam se glupo, kao muž kojeg je prevarila žena. Odgovorila mi je da su se upoznali prije mjesec dana. Natuknuo sam da taj momak, očito, ne gubi vrijeme. Zanimalo me kako se zove. Odgovorila mi je da ime nije važno. Bitno je da ga ona voli i želi se udati za njega i da se osjeća bijedno i podlo što je sa mnom, iako je potpuno vezana uz njega. Razljutio sam se i izrekao nešto okrutno, zbog čega sam se odmah ispričao. Naime, rekao sam joj da bi se svaka žena osjećala bijedno i podlo kad bi morala skakati iz kreveta u krevet. Smjesta sam joj se ispričao. Promatrala me zelenim očima, donekle žalosno, i potom prošaptala: »Dakle to je sve, Matthew.« Počeo sam je uvjeravati kako ne možemo samo tako prekinuti dugotrajnu vezu. Ako joj je toliko stalo do braka, zašto to već nije rekla? U tren oka bih joj udovoljio želji. »Da, želim se udati«, prozborila je i zatim dodala nešto okrutno poput mojih riječi prije nekoliko trenutaka, »ali ne za tebe.«

Nakon toga smo dugo sjedili šutke, a onda sam je zamolio da mi kaže u čemu sam pogriješio. Vjerojatno sam još mislio na svoje traljavo držanje pred onim svadljivcima u baru, smatrao sam, da sam se ondje ponašao muževnije, kako se ovo ne bi ni dogodilo, kako sad ne bih sjedio u dnevnoj sebi i slušao voljenu ženu gdje mi otvoreno priznaje da me više ne želi. Odgovorila mi je da nisam ni u čemu pogriješio. Jednostavno, zaljubila se. Odmah sam je prekinuo: »Mislio sam da voliš mene.« Odgovorila mi je smireno: »Nisam ti to nikad kazala, Matthew.« To bijaše istina. Doista nikada nismo izgovorili riječi »volim te«.

Činilo mi se to ozbiljnom pogreškom, pa sam joj odmah napomenuo kako vrlo dobra zna da je volim i kako sam dosad mislio da i ona

mene voli. Zbog čega bismo se inače družili proteklih sedamnaest-osamnaest mjeseci? Rekla mi je da nas je spajao samo seks. Porekao sam to. Ona je ponovila: »Seks, Matthew.« Tad se sanjarski raspričala o tom drugom muškarcu, govorila mi je o svim njegovim vrlinama, čak i manama, kojih je i te kako svjesna, ali joj ne smetaju. Zaljubljena je u njega i udat će se, to je najvažnije.

Odlučio sam se za podmuklu mušku strategiju i pokušao je domamiti u krevet, vjerujući da će ona, ako još samo jednom bude sa mnom u krevetu, ako je budem grlio, ljubio, vodio ljubav s njom, uvidjeti koliko joj je važan taj odnos kojeg se odriče. Podsjećao sam je na sve ugodne trenutke što smo ih proveli zajedno. Šutjela je vrlo dugo, a zatim je prozborila: »Sve mi je to bilo i te kako drago. Neću to nikad zaboraviti. No udajem se za Jima.«

Čim je napokon izrekla njegovo ime, sve je postalo stvarnost. Shvatio sam da je uspješno učinila ono što je naumila još početkom večeri: prekinula je našu vezu. Neopozivo.

Kad je pred kućom već čekao taksu, pogladila mi je obraz išaran modricama i prošaptala: »Zbogom, Matthew. Žao mi je.« Potom je istrčala. Nisam bio načistu je li joj žao zato što su me pretukli ili zato što naša veza ovako završava.

Pijuckajući i pijuckajući, naposljetku sam zaspao.

Probudio me telefon.

Zbunjeno sam zatreptao, gledajući vani sunce. Bilo je jutro, utorak, deveti kolovoza. Pogledah na zidni sat. Sedam sati i pet-šest minuta.

Dale, pomislih. Predomisli se!

Naglo se digavši, osjetih jak bol u zatiljku. Nekoliko trenutaka nisam se micao. Soba se zavrtjela i postepeno smirila. Telefon je još uporno zvonio. Otiđoh u kuhinju i zgrabih slušalicu.

— Halo! — progovorih.

— Matthew — odvrati mi muški glas — nisam te valjda probudio?

— Tko je to?

— Morris Bloom.

Detektiv Morris Bloom. Zaključio sam da je, došavši jutros rano na posao, ugledao sinoćnji policijski izvještaj, spazio na njemu moje ime i sad me pozvao da utvrdi u kakvu sam stanju.

— Kako si? — zapita me.

— Dobro — odgovorih.

— Oprosti što te zovem ovako rano — nastavi — no radio sam cijelu noć i pričekao da vrijeme bude koliko-toliko prikladno.

— Aha — promrmljah i pomislih da sedam ujutro nije baš prikladno vrijeme.

— Matthew, sinoć smo, nekoliko minuta poslije deset sati, naišli na ubojstvo. U stambenoj zgradi na otočiću Stone Crab, izboden je nožem neki momak. Zove se Jack McKinney. Je li ti to ime poznato?

— Dabome — odgovorih. — Kažeš, ubijen je?

— Da. Zovem te zato što smo mu u novčaniku pronašli tvoju posjetnicu. Zar ti je bio klijent, Matthew?

— Da, bio je.

— Kakve su mu usluge bile potrebne?

— Htio je kupiti zemljište.

— Slušaj, Matthew, znam da ti dosađujem, no bi li mogao doći ovamo i ispričati mi pojedinosti? Htjeli bismo krenuti u potragu za ubojicom dok se trag još nije ohladio.

— Tek sam se probudio — napomenuh.

— Koliko ti treba vremena za umivanje i odijevanje?

— Morrise, jutros se ne osjećam baš najbolje.

— Jack McKinney se osjeća još gore — reče Bloom. — Možeš li mi učiniti uslugu, Matthew?

— Daj mi sat vremena.

— Dobro, vidjet ćemo se — Bloom prekine vezu.

*

Čim mi je ugledao lice, raširile mu se oči.

— Koji vrag ti se dogodio? — upita me.

Ispričah mu sve o Charlieju i Jeffu.

— Jesi li to prijavio? — zapita me. Odgovorih potvrdno.

— Kako se zove policajac koji je napisao izvještaj?

Rekoh da se ne sjećam.

— Dobro, pregledat ću sve prijave — promrmlja. — Pobrinit ću se da se traga za krivcima.

Zahvalih mu. Nisam ga vidio od studenog, kad smo se, premda su nam zanimanja različita, bavili istim slučajem. Činilo mi se da je prilično omršavio. Bio je visok metar osamdeset sedam centimetara, imao je široke zglobove na prstima, tipične za ljude koji su sudjelovali u mnogobrojnim tučnjavama, i nekoliko puta slomljen

nos. Obrve mu bijahu čupave i crne a oči tamnosmeđe, gotovo uvijek suzne, a to nije baš povoljno za policajca. Kad sam ga vidio prošli put, bio je težak najmanje sto pet kilograma, a sad mu težina, koliko sam mogao ocijeniti, nije bila ni približno tolika.

— Onda, kako si? — upita me. — Inače.

— Dobro — odgovorih. — Inače. A ti?

— Sad mnogo bolje.

— Sada?

— Obolio sam od zarazne žutice — reče. — Židovi ne bi smjeli jesti školjke, nije li tako? To im je zabranjeno. Što radim ja, kao dobar Židov? Jedem, dabome, školjke. Jedem ih cijelog života, ali nemoj to odati mom rabinu. Samo, ovaj put sam stradao. Obolio sam od žutice. Činilo mi se da ću ispustiti dušu. Cijeli mjesec imao sam svaki dan vrućicu. Omršavio sam petnaestak kilograma, zamisli! Pitam se kako bi bilo da napišem knjigu »Mršavljenje s pomoću žutice«. Što misliš, bi li se dobro prodavala? Kako ti izgledam? Bolje, je li? Sad sam težak točno devedeset kilograma, pa bih mogao postati maneken. Slušaj, tko bolje zarađuje, manekeni ili oni koji pišu knjige o mršavljenju? Pouzdano znam da policijaci ne zarađuju dobro — nasmije se. — Drago mi je što te vidim, Matthew. Oprosti što sam te tako rano zvao.

— Ma, sve je u redu.

— Nikako te ne bih zvao da sam znao što ti se sinoć dogodilo. Poslat ću sve pozornike u potragu za tim ništarijama, pronaći ćemo ih, budi bez brige. Zovu se Charlie i Jeff, ha? Poput nekakvih lakrdijaša. Lijepo su te obradili, Matthew. Morat ću te naučiti što treba da radiš u prljavoj borbi.

— Vrlo rado bih to naučio — rekoh.

— Zaista? Onda dođi jedne večeri u našu gimnastičku dvoranu, pa ću te nekoliko puta udariti nogom u muda.

— Ozbiljno govoriš?

— Potpuno ozbiljno.

— Dobro, dogovorit ćemo se. No, vratimo se McKinneyju. Maloprije me telefonom pozvao liječnik i rekao da će mi poslati pismeni izvještaj. McKinneyja je netko ubo četrnaest puta. Što znaš o njemu, Matthew? Zanima me sve što mi možeš ispričati. Kad si ga

posljednji put vidio? Znaš, kad naiđemo na ubojstvo, držimo se pravila koje zovemo »dvadeset četiri PP«. Zanima li te to?

— Dakako.

— Neke ljude ne zanima. Riječ je o dvadeset četiri sata prije i poslije zločina. To je ono »PP«. Pokušavamo utvrditi što se događalo u žrtvinu životu dvadeset četiri sata prije smrti, kamo je išla, s kim se sastajala, što je radila. Istodobno nastojimo što bolje iskoristiti dvadeset četiri sata poslije zločina, jer jedino tada imamo još kakvu-takvu prednost.

Ubojica još nije stigao izbrisati sve tragove, ne zna koliko smo već doznali niti mu je još poznato jesmo li pronašli tijelo. To je razdoblje vrlo važno. Poslije se trag naglo hladi. Nestaje. Jesi li vidio McKinneyja u protekla dvadeset četiri sata?

— Vidio sam ga u petak u dva sata.

— Dobro, pričaj mi o tome — reče Bloom. — Nećeš se ljutiti ako ponešto zapišem, je li?

Počeh mu pričati.

Jack McKiftney došao je u moj ured u srpnju. Preporučio me jedan njegov prijatelj koji je uspio dobiti rješenje o radnoj nesposobnosti. McKinneyju bijaše dvadeset godina. Izričito sam se raspitao o njegovoj životnoj dobi, jer se doimao mnogo mlađim, pa sam htio provjeriti je li punoljetan. Na Floridi se ugovori mogu potpisivati čim se navrší osamnaest godina. Pokazao mi je svoju vozačku dozvolu kao dokaz da mu je dvadeset godina i potom mi rekao da od nekog Averyja Burrilla namjerava kupiti petnaest jutara zemlje. Taj Burrill uzgaja grah.

Mladi Jack McKinney napomenuo mi je da cijena iznosi četrdeset tisuća dolara i da bi što prije htio sklopiti posao, dok se Burrill ne predomisli. Budući da mi se činio premladim za takav posao i da još nikad nisam čuo da netko u ovom kraju uzgaja grah, obratio sam se Johnu Porteru, poljoprivrednom stručnjaku. Obavijestio me da se u okolici Caluse ne isplati uzgajati grah jer su troškovi previsoki. Iznenadio me kad mi je napomenuo da se o uzgoju graha kod njega raspitivao prije tri godine i Avery Burill. Premda je dobio nepovoljan odgovor, Burrill nije htio odustati od graha i naposljetku, kao što se i predvidjelo, propao je. Sad pokušava prodati svoju neuspjelu farmu dvadesetogodišnjaku koji ništa ne zna o grahu.

Čim sam doznao te podatke, pozvao sam telefonom McKinneva i ispričao mu ih. Pokušao sam ga odvratiti od kupovine. Bilo je uzalud. Uporno je tražio da se s Burrillovim odvjetnikom dogovorim o pojedinostima. U petak je došao u ured kako bi potpisao ugovor. Donio je četiri tisuće dolara u gotovu, kao predujam. Upitao sam ga tada hoće li mu biti potrebna hipoteka ili kakav drugi zajam da do isteka roka isplati cijelu svotu. Odgovorio mi je da ima trideset šest tisuća u gotovu i da će ih donijeti na vrijeme. Kad sam mu napomenuo kako bi bilo dobro da zatražimo desetak dana za pregled vodovodnih cjevi, grijanja i električnih uređaja u kući na farmi, kazao mi je da će se odreći takva pregleda. Po ugovoru, trebalo je da se cijela svota isplati drugog rujna.

— Znači, donio ti je četiri tisuće u gotovu, ha? — promrmlja Bloom.
— I namjeravao je isplatiti cijelu svotu? Četrdeset tisuća dolara?

— Tako je rekao.

— Bogme, to je velika hrpa novca, Matthew. Odakle dvadesetogodišnjaku četrdeset tisuća dolara za farmu?

— Ne znam.

— Golema svota — izusti Bloom zamišljeno. — Što ti prvo pada na pamet, Matthew?

— Nasljedstvo — odgovorih.

— E, vidiš, u tome je razlika između odvjetnika i policajca. Meni najprije pada na pamet trgovanje drogama. Nije ti natuknuo odakle mu novac?

— Nije, a ja ga nisam pitao.

— Navršio je tek dvadeset godina, no već je imao četrdeset tisuća u gotovu — Bloom zakima. — A znaš li što sam ja imao kad mi je bilo dvadeset godina? Staro odijelo. Na hlačama sam krpao rupu. Dobro, kakav si dojam stekao o njemu?

— Bio je lijepo odjeven. Nosio je kravatu. Imao je tamnu kosu i smeđe oči, bio je lijepo građen, poput sportaša.

— Znaš li koliko ga je stajao stan, Matthew? Onaj u kojem smo ga sinoć našli mrtvog. Plaćao je tisuću dvjesto na mjesec. Stanovao je ondje od početka lipnja. Dakle potrošio je već tri tisuće i šest stotina. Bio je vraški bogat, ha?

— Očito.

— Zanima me kako se obogatio — promrmlja Bloom. — Možda je ubojica tražio baš taj izvor bogatstva. Možda je tražio novac. U stanu je bio grozan nered, odjeća razbacana po podu, naslonjači razrezani, kao da je netko nešto tražio. Možda onih trideset šest tisuća koje je McKinney namjeravao dati idućeg mjeseca? Drugog rujna, je li tako? Posjetit ću njegovu majku i razgovarati s njom. Pronašao sam joj ime u njegovu džepnom imeniku. Obavijestit ću te je li se momak nedavno dokopao kakva velikog novca.

* * *

Moj ortak Frank mi reče da mi tako i treba. Reče mi da se ne isplati tući zbog žena. Osim toga mi reče da je Dale, ima li se na umu kako se obukla, donekle i izazvala takav razvoj događaja. Nakon toga sam se umalo potukao s njim.

Otkrih mu da smo Dale i ja prekinuli svoju vezu.

— Ti su osuđen na neuspjehe kod žena — reče Frank. — To ti se jasno vidi na licu. Ne umiješ se snaći. Usputno rečeno, vrlo, mi se sviđala Susan — napomene. Susan je moja bivša žena. — Zašto si poludio za onom plavušom, zaista mi nije jasno. — Govorio je o Agathi Hemmings, koja je izazvala rascjep između Susan i mene i koja se poslije razvela od muža, ponovo udala i preselila u Tampu.

— Ne mogu kazati da mi se Dale ne sviđa. Vrlo je elegantna, vrlo zgodna. No slutio sam da će se dogoditi ovo, Matthew. Ti se ne znaš ponašati prema ženama. U New Yorku sam vrlo rano naučio kako se valja ponašati prema ženama. Vidiš li kako se lijepo slažem s Leonom? To mi polazi za rukom zato što sam, još kao sedamnaestogodišnjak, zapisao deset pravila o ponašanju prema ženama. Još poštujem ta pravila. Ona određuju kako treba postupati sa ženom ako se želi ostvariti uspješan odnos s njom. Kako si ti postupao s Dale, Matthew?

— To te se ne tiče! — rekoh.

— A tiče li me se što dolaziš na posao sav u modricama kao da te pregazio parni valjak? I to zato što si se potukao zbog žene s kojom nisi znao postupati kako valja.

— Ni to te se ne tiče.

— Ako se ne varam, mi smo ortaci — napomene Frank.

— Ali ne u svemu.

— Izgledaš užasno. Zašto ne odeš kući?

- Imam posla.
- Rastjerat ćeš nam sve klijente. Hoćeš li da ti napišem svojih deset pravila?
- Nije potrebno.
- Znam da je sad kasno, no bit će, nema sumnje, drugih žena, pa ne bi bilo loše da naučiš postupati s njima.
- Ne zanimaju me tvoja pravila.
- Napisat ću ti ih. Leona i ja baš zbog njih imamo savršen brak. Zajedno smo već petnaest godina. Zar misliš da je dovoljna samo ljubav?
- Ne znam. Ne tiče me se to, Frank.
- Napisat ću ti pravila. Zamolit ću Cynthiju da ti ih pretipka.
- Ne trudi se.
- Nije mi to nimalo teško — reče Frank. Baš u tom trenu tajnica Cynthia obavijesti me da me telefonom zove Burrill.
- Dok sam dizao slušalicu, Frank nečujno ponovi: — Napisat ću ti ih — i ode.
- Ovdje Avery Burrill — reče mi muški glas iz slušalice.
- Ja prodajem farmu vašem klijentu.
- Matthew Hope — predstavih se.
- Da, znam.
- Upravo sam čuo vijest na radiju — reče. Zaključih da govori o smrti Jacka McKinneyja. — Moj odvjetnik je otišao na pecanje u Maine, na neko prokleta jezero, pa ne mogu doprijeti do njega. Što ćemo sada?
- Mislite, u vezi sa sklapanjem posla?
- Tako je. Vaš klijent je mrtav, netko ga je ubio, a ja imam potpisan ugovor kojim se obavezao da će kupiti moju farmu. Mogao sam pronaći desetak drugih kupaca, ali odbio sam ih zato što je njemu oko zapelo za nju. Zanima me tko će sada izvršiti njegovu ugovornu obavezu.
- Ne znam.
- Pa vi ste Jackov odvjetnik.
- Jesam, ali ne znam je li ostavio oporuku i tko bi...
- Onda to doznajte, do vraga! Smatram da mi duguje trideset šest tisuća dolara. Znate, i ja sam skovao neke svoje planove. Ovise o

ostvarenju tog posla. Nisam ja kriv što je on stradao. Hoću svoj novac.

— Obratite se svom odvjetniku.

— Rekao sam vam već da je otišao na pecanje. Kako da ga pronađem?

— Zacijelo netko u njegovu uredu ...

— Zvao sam već njegov ured. Kako bih inače znao da je otišao na pecanje? U uredu je samo djevojka koja odgovara na telefonske pozive. Mi, farmeri, ne možemo sebi priuštiti skupe odvjetnike koji imaju mnogo pomoćnika. Harry Loomis radi sam. Pomaže mu samo ta djevojka. Ostat će na jezeru do kraja tjedna, vratit će se u ured tek petnaestog.

— Predlažem vam da pričekate njegov povratak. Novac bi se ionako isplatio tek početkom idućeg mjeseca.

— Želim otići odavde što prije. Sve mi ovisi o ostvarenju tog posla. Pokušajte mi pomoći, molim vas. Bit ću vam zahvalan. Budući da je Harry odsutan, rado ću vam dati nešto novca ako ubrzate razvoj događaja.

— To nije potrebno — rekoh mu, a nisam napomenuo da bi bilo i nepošteno.

— Zapišite moj telefonski broj. Imate li pri ruci olovku?

— Dok sam zapisivao broj, savjetovao mi je da uporno zovem ako je linija zauzeta, jer ima dvojnika, a žena koja je s njim na istoj liniji prava je brbljavica. — Javite mi se čim nešto doznate — reče naposljetku i prekine vezu.

Nije mi bilo ni nakraj pameti da mu se javim.

2

Nije mi se činilo vjerojatnim da je Jack McKinney napisao oporuku. Prije svega, dvadesetogodišnjaci ni u snu ne pomišljaju na smrt. Smatraju se besmrtnima. No ako je i razmišljao o oporuci — naposljetku, imao je najmanje četrdeset tisuća dolara — kojem se odvjetniku obratio? Ako mu je neki drugi odvjetnik sastavio oporuku, zašto nije zatražio njegovu pomoć i prilikom kupovanja zemlje? Zašto je došao k meni? Mogao je, dakako, i sam napisati oporuku. Ipak, bili bi mu potrebni svjedoci, a nije se još javio nitko tko išta zna o oporuci.

Po floridskom zakonu, oporuka se mora predati sudu u roku od deset dana nakon obavijesti o smrti. Premda su o McKinneyjevu ubojstvu pisali svi listovi i izvijestile sve televizijske i radiostanice u okolici, sudski službenik, kad sam mu telefonirao devetnaestog kolovoza, kazao mi je da nisu dobili nikakvu oporuku. Smjesta sam o tome izvijestio Harryja Loomisa, koji me, otkad se vratio s pecanja, zvao svaki dan. Obećao sam mu da ću potražiti blisku rodbinu i provjeriti je li McKinney ostavio kakav imetak. Nekoliko puta mi je ponovio da njegov klijent želi svoj novac.

Završivši razgovor s njim, prokleo sam dan kad mi se obratio Jack McKinney.

Rana na glavi mi je već poprilično zarasla. I modrice na licu su izbljedjele. Prošlo je već jedanaest dana otkad su mi Charlie i Jeff lupali glavom o stol, a Dale mi se nije javila nijednom riječju. Jednom sam okrenuo njezin broj, ali kad mi se javio muškarac, rekao sam da sam pogriješio i spustio sam slušalicu. Nisam ni s Bloomom razgovarao od onog jutra poslije tučnjave. Vjerovao sam da bi me mogao obavijestiti o najbližoj rodbini. Stoga sam mu telefonirao.

— Kako si? — upitao me. Kad ćeš doći k meni da te naučim kako se tuče na ulici?

— Kad god ti odgovara.

— Znači, ne šališ se, ha? Kako bi bilo da se sastanemo idućeg tjedna? Donesi trenirku i tenisice. Slušaj, zašto si me zvao, Matthew?

— Maloprije sam zvao sud i doznao da nisu dobili McKinneyjevu oporuku, a jučer je istekao rok. Znam da istražuješ taj slučaj ...

— Zapeo sam — prekine me Bloom.

— Žao mi je što to čujem.

— No, ne odustajemo. Tražimo i one vucibatine koje su te propustile kroz šake. Pronaći ćemo ih kad-tad, budi bez brige. Uostalom, koliko Charlieja i Jeffova može biti u ovom okrugu? No još nismo pronašli novac kojim je McKinney namjeravao platiti zemlju. Pažljivo smo mu pretražili stan... i ništa. Raspitali smo se u svim bankama u Calusi, u Bradentonu i u Sarasoti... i opet ništa. Možda je zakopao novac negdje na obali? Poput gusara, ha? Tko zna — reče Bloom. — Što te zanima? Njegova najbliža rodbina?

— Tako je.

— Otac mu je umro prije dvije godine, upravo na Dan nezavisnosti, četvrtog srpnja. Zvao se Drew McKinney. Nije ostavio ni centa sinu, pa izvor onih četrdeset tisuća ne može biti nasljedstvo. Majka mu je još živa, zove se Veronica, ima ranč pokraj ceste za Ananburg i živi ondje s dvadeset trogodišnjom kćeri, pravom ljepoticom. Zapravo, obje su lijepe. Zaboravio sam maloj ime. Mogu ga potražiti u bilježnici.

— Nije potrebno — rekoh.

— Razgovarali smo s njom i kćeri, potpuno otvoreno — nastavi Bloom. — Objе imaju čvrst alibi. Znaš, uvijek tražimo krivca najprije u obitelji. Ne obaziri se na ono što se može pročitati u kriminalističkim romanima. U njima se sva ubojstva planiraju sto godina unaprijed i izvršavaju izvanredno spretno. To su bezvezarije. Većina ubojstava se događa zbog okolnosti u obitelji. Klinac ubije oca ili obratno. Muž sjekirom kvcne ženu. Ili njena ljubavnika. Ili žena ubije muževu ljubavnicu. Tako ti je to. Ali njih dvije, koliko smo mogli zaključiti, čiste su. Majka je kod kuće gledala televiziju s nekim veterinarom koji joj je ostao na večeri. Došao joj je pregledati bolesnu kravu, pa ga je zatim ponudila jelom. Poslije su zajedno gledali televiziju. Veterinar tvrdi da je bio s njom u devet sati, otprilike u vrijeme kad je ubijen McKinney. Dakle ona otpada,

— A gdje joj je bila kći? — upitao sam.

— U krevetu sa svojim momkom. Izvukli smo to iz nje nakon podužeg izmotavanja. Nitko ne želi priznati nešto takvo dok ne shvati da je riječ o nečemu vrlo ozbiljnom, o umorstvu. Momak joj se zove Jackie Crowell. Eto, naišli smo na još jednog Jacka. Uglavnom,

Crowell je potvrdio da je te noći bio s njem u svom stanu. Odveo ju je na večeru, na pljeskavicu.

— Grdno se istrošio — rekoh.

— Hja, njemu je tek osamnaest godina. Djevojci su dvadeset tri i vraški je bujna. Pa ipak, druži se s osamnaestogodišnjim žgoljavcem kojemu je lice još bubuljičavo. Bilo kako bilo, poslije večere su otišli k njemu. Trebalo bi da vidiš tu jazbinu. Mali zasad zarađuje slabo, jer slaže naranče u samoposluživanju. Došli su k njemu oko osam sati, kako on kaže, i proveli noć zajedno. Dakle i djevojku moramo otpisati. Kao što vidiš, nije nam lako.

— Nije — potvrdih.

Potom sam ga zamolio da mi dade adresu i telefonski broj McKinneyjeve majke. Žurno sam ih zapisao.

— Evo, ovdje mi piše i kako se zove kći — promrmlja Bloom. — Sunny. Sunny McKinney. Javi mi kako je protekao razgovor s mladićevom majkom — doda i naglo završi razgovor.

Nisam baš osobito želio pričati sa svojom bivšom ženom Susan, no bio je petak i protekla su već dva tjedna otkad nisam vidio kćer, a bilo je predviđeno da Joanna provodi sa mnom svaki drugi vikend. Htio sam, jednostavno, doznati u koliko sati mogu doći po nju.

Sa Susan sam nerado razgovarao preko telefona, prije svega zato što nikad nisam znao kako će biti raspoložena. U razgovorima sa mnom igrala je različite uloge, a dvije su se posebno isticale, kao krajnosti njena psihološkog raspona. Dok sam okretao broj, pitao sam se hoće li mi se jutros javiti Susan Vještica ili Susan Siroče.

— Matthew! — progovori ona. — Baš mi je drago što si se javio! — Jutros je bila Siroče. — Kako si, Matthew?

— Hvala, dobro — odgovorih manje-više iskreno. — A ti?

— Ah, znaš već kako je — rekla je.

Kazala je to samosažaljivim glasom, kao da su joj nepodnošljive životne patnje. To je značilo da će mi pričati o nekoj od svojih mnogobrojnih alergija. Čim smo se doselili na Floridu, otkrila je da je alergična, tako reći, na sve što ovdje raste. Kad god bi se raspričala o svojim alergijama, a često je pričala o njima kad se ponašala kao Siroče, govorila bi kao da je neizlječivo bolesna. Smrtno bolesna. Nisam želio slušati o njenim alergijama. Ni o njenu spolnom životu.

Doduše, nisam vjerovao da će mi danas pričati o njemu, jer ga je birala kao temu samo kad bi igrala ulogu Vješnice.

— Matthew, znam da si vrlo zaposlen — reče mi — i trudit ću se da ti oduzmem što manje vremena.

Ponašala se vrlo bezazleno, vjerno je igrala svoju ulogu. Na sreću, još mi nije počela pričati kako je trulo drvo nagoni na kihanje.

— Dobro, Susan, ne moraš previše žuriti — kazao sam.

— Otkad smo se razveli, spoznao sam da s njom, dok je Siroče, mogu izići na kraj samo ako igram ulogu trpeljivog tatice. Bolja je kao Siroče nego kao Vješnica. Kad je Vješnica, ne može se s njom ljudski razgovarati.

— Muči me ozbiljna briga — reče mi. Čekao sam. — U vezi s Joannom.

— Što je posrijedi? — upitah, odmah se uznemirivši. — Dogodilo joj se nešto?

— Ne, ne, sve je dobro. No ovog vikenda ima sastanak s tobom ...

— Upravo zbog toga i zovem.

— Znam, prošla su dva tjedna — reče slatko Susan — a po dogovoru imaš pravo na sastanke s njom svakog drugog vikenda.

— Tako je — postao sam donekle sumnjičav.

— Matthew, sjećaš li se mog brata?

— Sjećam ga se, dabome — odgovorih.

Susan se ponašala kao da razvod kod muškaraca izaziva preranu senilnost i gubljenje pamćenja. Neprestano me pitala poznajem li ljude s kojima smo se godinama družili. Vjerojatno će me jednog dana upitati sjećam li se svoje rođene kćeri, pomislih. Dabome, sjećao sam se i te kako dobro njezina brata Jerryja Fitcha. Taj kujin sin nije svojoj majci, mojoj punici, htio otkriti da umire od raka. Vrlo sam volio tu ženu. Nije znala da umire, jer su joj to tajili svi liječnici, slušajući njegove upute, pa su je lišili kakva-takva dostojanstva uoči smrti. Umrta je tjeskobno, potpuno iznenađena. To mi se zauvijek urezalo u pamćenje. Nisam podnosio Jerryja ni tada niti ga podnosim danas i veoma mi je milo što više ne sudjeluje u mom životu.

— Doputovao je — reče Susan. — Došao je u Calusu.

— Lijepo — promrmljah, nadajući se da će ga požderati aligator.

— Uvijek je volio Joannu — napomene umiljato Susan. Čekao sam. — Ostat će ovdje samo o vikendu — doda. Još sam čekao. — Znam da nisi vidio Joannu od sedmoga — nastavi Susan — i znam da imaš pravo na ovaj vikend, Matthew, ali zanima me ... uvijek si bio velikodušan ... zanima me bi li dopustio Joanni da ostane kod mene za vrijeme ovog vikenda i bude uz ujaka. Dopotovao je čak iz Chicaga, Matthew, pa će se razočarati ako je ne bude vidio.

— Svakako — rekoh. Ne znam zašto sam tako brzo pristao. Vjerojatno nisam želio objašnjavati Joanni odakle mi blijede modrice pod očima. Osim toga, nisam joj još htio ispričati da smo se Dale i ja rastali. — Ali naredna dva vikenda će provesti kod mene.

— Dakako — prozbori Susan. — Ne misliš valjda da te hoću lišiti sastanaka s njom?

Ne rekoh ništa. Siroče mi ne bi uskratilo ništa na svijetu, a Vještica mi ne bi dala ni gutljaj vode usred Sahare.

— Dakle dogovorili smo se? — provjeri Susan. — Ne mogu iskazati koliko sam ti zahvalna, Matthew. Prenijet ću Jerryju tvoje pozdrave.

Nisam mu ih poslao.

* * *

Skrenuvši s autoceste, najednom sam bio okružen govedima koja su pasla s obiju strana. Umalo se provezoh mimo putokaza koji je upućivao na ranč Veronice McKinney. Naglo zakočivši, skrenuh na uski zemljani put. Kad sam prešao jedan kilometar, ugledah crveni kamiončić kako mi nailazi u susret. Zaustavih se. Kamiončić uspori i također se zaustavi. Otvore se lijeva vrata. Vidio sam na njima, ispisanu crnim slovima, oznaku ranča. Iz vozila iziđe neki čovjek sa sačmaricom u rukama. Nalikovao je na nekakva križanca Charlieja i Jeffa. Malo viši od sto osamdeset centimetara, bio je u izbljedjelim trapericama, crvenoj kariranoj košulji i prašnim smeđim čizmama. Ramena mu bijahu široka, a struk uzak. Slamnati šešir gurnuo je na zatiljak, pa mu se vidjela tamna kosa. Imao je crne brkove.

— Trebate li nešto? — dovikne mi i uperi sačmaricu u mene.

— Ja sam Matthew Hope. Ugovorio sam sastanak s gospođom McKinney — rekoh. Šutio je. — Telefonirao sam joj jutros. Dogovorili smo se da ćemo se sastati u jedan sat.

Još je šutio.

— Dakle sada možete spustiti sačmaricu — dodah.

Nije me poslušao.

— Ja sam odvjjetnik — objasnih. — Došao sam da porazgovaram s njom o sinu.

Još nije htio spustiti sačmaricu. Promatrao me i premještao u ustima gumu za žvakanje.

— Jack McKinney je htio kupiti neku zemlju i zatražio je moje usluge — nastavih.

Ne odgovorivši mi, on se vrati u kamiončić, uzme voki-toki, nešto reče u njega, osluhne i ponovo nešto reče. Tada iziđe iz kabine. Sačmarica mu je sada bila nehajno spuštена.

— Gospođa McKinney privremeno nije kod kuće — reče mi — ali primit će vas Sunny.

— Hvala — odvratih.

— U današnje doba moramo biti oprezni — objasni mi, kao da se ispričava što me dočekao sa sačmaricom.

Šutke kimnuh i ubacih mjenjač u brzinu.

Ostavivši auto nedaleko od bijele kuće, pokucah na vrata.

— Uđite — dovikne mi ženski glas. — Ovdje sam.

To »ovdje« značilo je da je u stakleniku, spojenom sa stražnjim dijelom kuće. Koliko je vani nedostajalo raslinja, toliko ga je unutra bilo u izobilju. Kamo god pogledao, vidio sam raskošne boje. Ružičaste orhideje natjecale su se s afričkim ljubičicama, crvene gloksinije sa žutim krizantemama, žutobijele tratinčice s modrom perunikom. Plavokosa djevojka, u podrezanim trapericama i crvenoj bluzi, zalijevala je orhideje, okrenuta mi leđima kad sam ušao. Pozdravi me, ne pogledavši me ni na trenutak.

— Vi ste gospođica McKinney? — upitah.

— Jesam — odgovori, zauzeta poslom.

— Najavio sam vašoj majci dolazak — rekoh.

— Da, znam — odvrati i, zabacivši dugačku žutu kosu, okrene se prema meni.

Koliko sam mogao ocijeniti, bila je visoka oko metar osamdeset pet centimetara. Koža joj je bila preplanula od sunca, nije nosila prsluk, a duge noge, gole od resastog ruba podrezanih hlača na bedrima, skladno su joj se sužavale prema gležnjevima i bosim stopalima u prašnim tenisicama. Imala je onakvo lice za kakvo bi njujorške

manekenke dale sve na svijetu: visoke jagodične kosti i široka usta, malo prćast nos i sivkaste oči.

— Tko vam je dao šljivu pod oko? — zapita me.

— Neki prijatelji — odgovorih.

Malo je podigla obrve i blijedo se osmjehnula.

— Vi ste policajac, je li?

— Nisam. Ja sam odvjetnik.

— Da, da, tako je. Rekla mi je mama. Proteklih dana dovoljno smo se nagledali policajaca — progundā i zakoluta očima. Uzevši vokitoki, upita me: — Jeste li raspoloženi za ledeni čaj?

— Hm ... znate li kada će vam se vratiti majka?

— Po svoj prilici, uskoro. Nema je već gotovo cio sat, pa će se za nekoliko trenutaka pojaviti. Prevrūće je vani. Onda, hoćete li čaj ili nećete? Možda biste htjeli nešto jače?

— Ne, najradije ću čaj.

— Dobro, onda će se piti čaj — reče djevojka i kimnuvši ode mimo mene u dnevnu sobu. — Zahvaljujući drveću, ovdje je hladovina. Ne podnosim klimatizacijske uređaje. A, vi? — ne pričekavši odgovor, ode u kuhinju, izvadi iz hladionika dvije limenke ledenog čaja, otvori ih i izlije tekućinu u čaše.

— Ponestalo nam je limuna — objasni, pruživši mi čašu. — Uostalom, u čaju već ima limuna, barem tako piše na limenci.

Bloom mi je rako da su joj dvadeset i tri godine, no doimala se mlađom. Možda zbog mladenačke boje glasa i nehajnog izražavanja. Možda zbog kretnji, koje su podsjećale na nespretno ždrijebe, čemu su, vjerojatno, pridonijele tenisice. Bloom ju je nazvao pravom ljepoticom. Uistinu je bila lijepa, ali nisam se mogao osloboditi dojma da je preda mnom vršnjakinja moje kćeri.

— Tko je onaj čovjek sa sačmaricom? — upitah.

— Mislite li na Rafea? On je naš novi predradnik. Budući da ovdje uzgajamo tisuću grla, dovoljna su nam dvojica ljudi. Prije su sve poslove obavljali moj brat i Sam, dok se brat nije odselio, a Sam potražio drugi posao, negdje zapadno odavde. Sad je Rafe predradnik.

Spustivši se u bijeli pleteni naslonjač s jarkožutim jastučićem, podvila je dugačke noge pod sebe. Sjedoh nasuprot njoj.

— Što će mu sačmarica? — zanimalo me.

— Htio je provjeriti da niste kradljivac.

— Kradljivac?

— Gdje ima stoke, ima i ljudi koji je se žele dočepati — nasmješila se. — Zar nikada niste čuli za krađe stoke? Mama je znala da ćete doći, pa vam je poslala u susret Rafea — srkne čaja. — Onda, što mislite, tko je ubio mog brata?

— Ne znam.

— Ne zna ni policija. Baš su to nekakvi veseljaci. Koliko je već vremena prošlo? Deset... jedanaest dana? Još ništa nemaju u rukama, možete li to vjerovati? Netko je došao i ubo Jacka ne znam koliko puta, a oni se čude. Gle, gle, kažu pajkani. Što ćemo sada? Za to vrijeme ubojica već priprema neko novo ubojstvo. Ako već i nije nekoga ubio. — Ona potrese glavom. — Baš su nespretni policajci u ovom kraju.

— Rodili ste se negdje drugdje?

— Mislite, zato što nepovoljno govorim o ovdašnjim policajcima? Ne, rodila sam se ovdje. Dakako, ne baš na ranču, nego u bolnici u Ananburgu. Ta bolnica nam je najbliža. A zašto ste odlučili da posjetite mamu?

— Radije bih o tome razgovarao s njom.

— Dobro, kako vi kažete.

— Odakle vam ime Sunny? To je nekakva skraćunica?

— Pravo ime mi je Sylvia — odgovori djevojka i nabere nosić. — Možete li me zamisliti kao Sylviju?

— Teško.

— Nikako! Počeli su me zvati Sunny (Sunčica, nap. prev.) dok sam još bila malena. Zato što imam žutu kosu, a i zato što sam dobre ćudi. Pih! — reče i puhne kroz nos.

— Zar niste blage ćudi?

— Opaka sam kao bijesna kuja — odgovorila je.

— Vrlo lijepo se izražavaš, Sunny — progovori u tom trenu netko na drugoj strani sobe.

Oboje se okrenusmo.

— Ooo! — izusti Sunny i smjesta rukom pokrije usta.

Žena koja je stajala pokraj vrata bijaše starija, otmjenija verzija djevojke koja je sjedila nasuprot meni. Nije bila visoka poput kćeri, ako je to uistinu bila Veronica McKinney koju sam očekivao. Na

nogama su joj bile žućkaste čizme s visokim potpeticama, koje su dodale najmanje pet centimetara njenoj visini. Odjevena u uske bijele hlače i bijelu majicu, držala je u desnoj ruci kaubojski šešer kakav su nosili Charlie i Jeff one večeri kad su mi pokušali izmijeniti izgled. U lijevoj ruci bijahu joj žućkaste kožnate rukavice. Kosa, obrazi, oči i usta bili su potpuno slični Sunnynima. I prčasti nos bi joj se potpuno podudaraao sa Sunnynim da nije imala pjegice na njegovu sedlu. Zaključio sam da joj je oko četrdeset pet godina. Digoh se čim je krenula prema nama.

— Ja sam Veronica McKinney — predstavi se i premjestivši šešir u lijevu ruku, pruži mi desnicu. — Oprostite što ste me morali čekati, gospodine Hope. Sunny, idi se igrati svojim lutkicama.

— Žao mi je, mama — reče Sunny, spustivši dugačke noge na pod i ustajući.

— I treba da ti bude žao — odvrati joj majka

— Drago mi je što smo se upoznali — obrati se Sunny meni i prošavši kroz sobu, uspne se po stepenicama na kat.

— Vidim, već vam je ponudila piće — prozbori Veronica McKinney:
— Što je to? Zar čaj?

— Da.

— Zaboga! Dobro. Ne čini li vam se da je ovdje vruće? Moja kći neprestano isključuje klimatizacijski uređaj i otvara sva vrata i prozore. Ima nekakvu svoju teoriju o... uostalom, nije važno. — Vрати se do ulaznih vrata i zatvori ih, a onda namjesti termostat na zidu. Kretnje su joj, za razliku od kćerkinih, bile skladne. Bila je vrlo lijepa. Kad se okrenula prema meni i nasmiješila mi se, zastao mi je dah.

— Novi kauboj mi kaže da nam je uginula jedna krava — reče mi.
— Budući da bih je htjela pogledati, nećete li se ljutiti ako budemo razgovarali vozeći se tamo?

— Nipošto se neću ljutiti — odvratih.

— Nakon obilne kiše ima blata. Šteta što niste obuli čizme.

— Pogleda u moje cipele. — Džip je pred kućom — doda i iziđe.

Džip je bio crven, sa crnom oznakom ranča na vratima. Na prednjem sjedalu, između nas, ležala je malokalibarska puška s dalekozorom.

— Ono nam je staja — rekla je i pokazala rukom kad je upalila motor. — Imamo pet konja, dovoljno za ovakav ranč. Računa se da

su potrebna dva konja za jednoga kauboja. U onoj kućici stanuje predradnik, a u prikolici su novi kauboj i njegova žena. Ovo nije velik ranč. Uzgajamo oko tisuću goveda na četiri tisuće jutara. Imamo pet pašnjaka. Svaki je odavno dobio svoj naziv, prije nego što je moj pokojni muž kupio ranč. Evo, ovaj pašnjak prema kojem se sada vozimo zove se Supovo prenoćište. Tu ima toliko supova da se ne mogu ni prebrojiti. Baš zbog toga želim odmah pogledati uginulu kravu. Ona će ih brzo privući. — Pogleda me — Koliko sam mogla naslutiti iz telefonskog razgovora s vama, morat ću srediti nekakvu glupost u koju se uvalio Jack.

— To se još ne zna pouzdano. Doduše, utvrdio sam da na sudu ne postoji nikakva oporuka ...

— Nisam ni očekivala da postoji.

— Osim toga, raspitao sam se kod ostalih odvjetnika ... U Calusi ih nema baš previše ... i nijedan od njih nije mu ostavio oporuku. Dakako, nisam razgovarao baš sa svima.

— Tko vam je dao tu šljivu pod oko?

— To me pitala i vaša kći.

— Što ste joj odgovorili?

— Rekao sam joj da su mi je dali neki prijatelji.

Ona se nasmiješi. Gornja usna, zapazih, neprestano joj je bila izvijena, tako da se cijelo vrijeme vidio rub bijelih zuba. Kad bi se nasmiješila, samo bi još više otkrila tu čarobnu bjelinu.

— Kakve boje su vam oči? — upitah.

— Je li to nekakva smicalica?

— Nije. Radoznao sam. Čine mi se sivima, no sive oči se najčešće pojavljuju u romanima.

— Nisu sive — odgovori mi. — Ni govora. Ne znam baš nikoga tko ima sive oči. Vjerojatno su svjetloplave. Izbljedjele. Nikad mi se nije sviđala boja mojih očiju. Zbog njih se doimam anemično. Što vam je Sunny odgovorila na pitanje kakve su njene oči?

— Nisam je pitao.

— Oči su joj kao moje. Dakle modre. Jackove su bile smeđe. Uostalo, upoznali ste ga, pa znate.

— Da se vratimo na oporuku!

— Uvjerena sam da ne postoji nikakva oporuka.

Potom mi je počela pričati pojedinosti o uzgoju goveda, na njezinu ranču, o najprikladnijim pasminama, o borbi protiv bolesti. Radoznalo sam je slušao, gledajući stoku oko nas.

— Do vraga, pogledajte ih! — uzviknula je iznenada, uskočila u džip i posegnula za puškom između nas. Digoh oči prema nebu, prateći njezin pogled. Ondje je kružilo desetak ptičurina. Jedna od njih počne se spuštati baš kad je Veronica McKinney prinijela pušku ramenu. Odjekne prasak. Sup padne kao kamen, a ostale ptičurine se odmah rasprše.

— Ondje je uginula krava, nema sumnje — rekla je, vraćajući pušku između nas. — Morat ćemo odvući strvinu, inače će se supovi okupljati i napadati mi tek oteljenu telad.

— Zar se krave tele ovdje? Na pašnjaku?

— Dakako. Bez tuđe pomoći. Nisu one razmažene poput trkaćih konja. — Osmjehne mi se. — Zar se namjeravate posvetiti stočarstvu?

— Sve je to potpuno novo za mene. Oprostite ako sam previše radoznao.

— Nimalo mi ne smetaju vaša pitanja. No ako želite unosno uložiti novac, bolje vam je da se bavite financijskim poslovima. Moj sin je namjeravao uložiti novac u zemlju — naglo je promijenila temu.

— Da, tako je. Kažite mi, prije svega, je li uistinu navršio dvadeset godina. Pokazao mi je svoju vozačku dozvolu, ali...

— Da, bilo mu je točno dvadeset godina. A meni je pedeset sedam. To je bilo vaše naredno pitanje?

Iznenadeno zatreptah.

— Ja sam već postarija osoba — dodala je i osmjehnula se.

— Ne bi se moglo reći.

— Katkad se osjećam kao da mi je sto pedeset sedam godina.

— Doimate se mnogo mlađom.

— Mlađom od sto pedeset sedam godina?

— Mlađom od ... onih godina koje ste spomenuli... već sam ih zaboravio.

— Hvala vam — rekla je i naklonila se.

— Ako je vašem sinu bilo dvadeset godina, onda je ugovor koji je potpisao pravovaljan. Moram vam, na žalost, kazati da bi to moglo izazvati posljedice za vas. Čuo sam da ste udovica ...

— Jesam. Muž mi je umro prije dvije godine. Dugo je teško bolovao. Od raka — reče jednoličnim glasom. — Preko telefona ste natuknuli da je Jack kupio zemlju, da ju je upravo kupovao.

— Da, farmu. Nedaleko odavde. Malo istočnije, prema Ananburgu.

— Farmu — ponovila je.

— Da.

— Za kojeg vruga je htio farmu?

— Namjeravao je uzgajati grah

— Moj sin bi uzgajao grah?

— Očito je ...

— Očito je bio glup — reče Veronica McKinney. — Koliko bi ga stajala ta farma?

— Četrdeset tisuća dolara.

— Što? — uzviknula je.

— Da.

— Odakle je namjeravao smoći tih ... četrdeset tisuća? Jeste li sigurni da je riječ o tolikoj svoti?

— Ja sam sastavio ugovor. Tolika je bila cijena. Četrdeset tisuća.

— Ne mogu to shvatiti.

— Dao je četiri tisuće kao predujam.

— Dao vam je četiri tisuće dolara?

— Da, dao mi ih je da ih položim u banku do konačnog zaključenja posla.

— Onda mu ček ne vrijedi. Pouzdano znam da Jack ...

— Nije mi dao ček, nego gotovinu.

— Gotovinu? — Ona opet raširi oči. Bile su doista sive, što god govorila o njihovoj boji. — Kako bi Jack mogao... ? To je potpuno nevjerovatno. Odakle bi on... ? — Tresla je glavom. — Jednostavno, nije imao taj novac.

— Unajmio je stan na Stone Crabu — napomenuh. — Koliko čujem...

— Ja sam mu plaćala taj stan. Ja, njegova mamica. Jedva jedvice se provukao kroz srednju školu. Završio ju je s lošim ocjenama. Čak da je neki fakultet u ovoj zemlji i bio toliko lud da ga prihvati, on ne bi pristao na daljnje školovanje. Otjerala sam ga s ranča zato što nije mogao naučiti ni kako se žigoše tele, a kamoli jahati na konju. Moj sin Jack volio je samo tenis. Umišljao je sebi da je veliki tenisač.

Mora se priznati, polazili su mu za rukom asovi, nanizao bi servisima bod za bodom. — Duboko uzdahne. — Smatrala sam da je najbolje da mi više ne bude pred očima i da se smiri negdje daleko, na Stone Grabu. Plaćat ću mu stan, mislila sam, davati mu svaki mjesec određenu svotu za trošenje — ponovo, potrese glavom — a on je imao četiri tisuće dolara! U gotovu. Nemoguće. To nikako ne mogu shvatiti.

— Dao mi je baš tu svotu. Položio sam je u banku u Calusi. Ako želite, mogu vam pokazati...

— Vjerujem vam — prekine me. Nakon šutnje od nekoliko trenutaka, upita me: — Odakle je namjeravao nabaviti ostatak novca? Htio je zatražiti pomoć od mame?

— Očito nije razbijao glavu zbog novca. Kazao mi je da će donijeti trideset šest tisuća kad se bude morala isplatiti cijela svota.

— Vi me svakom riječju zapanjujete, je li vam to jasno? Zar bi neka banka htjela pozajmiti nekakvom propalom tenisaču trideset šest... ?

— On je već imao taj novac, gospođo. Kazao mi je da ga ima u gotovu.

— U gotovu? Molim vas, ne zovite me gospođom, jer se tad osjećam kao prava starica. Dobro, koliko je vama godina?

— Trideset osam — odgovorih.

— A, vi ste još mlađahan momčić — reče i nasmiješi se.

— Još se tučete, ha? Zacijelo su vam i koljena izgrebena. Tko vas je, zapravo, istukao?

— Dvojica kauboja u baru.

— Da, od kauboja se može svašta očekivati! — Zakoluta očima baš kao i njena kći.

— Nego, Burrill je ... — počeo sam.

— Tko je taj Burrill? — upita me.

Čovjek koji prodaje farmu. Obavezao se ugovorom da će prodati petnaest jutara sa svim građevinama, strojevima i...

— Jackovim nasljednicima, kao što se sada pokazalo — prekinula me.

— Na žalost, tako je.

— Za četrdeset tisuća dolara.

— Da.

— Od kojih treba platiti još trideset šest tisuća.

- Kad istekne rok.
- Zaista ne znam ni za kakvu Jackovu ostavštinu — reče.
- Morat ću o tome razgovarati sa svojim odvjetnikom.
- Dakako. Napomenite mu da je Burillov odvjetnik već natuknuo da će sudu podnijeti tužbu ako nasljednici ne budu poštovali Jackove ugovorne obaveze.
- Koga će tužiti? Mene?
- Ne. Tužit će one kojima pripadne ostavština. Nikako se ne mogu na vas svaliti obaveze samo zato što ste pokojnikova majka. No vjerojatno bi baš vama pripala njegova ostavština, pa se o tome posavjetujte s odvjetnikom.
- Koliko imamo vremena?
- Rok istječe početkom idućeg mjeseca. Čim se utvrdi nasljednik i sve potrebno...
- Zašto me Jack natjerao u škripac? — prekinula me.
- Htio je postati farmer — odgovorih.
- Mogao je isto tako postati rančer.
- Dobro, porazgovarajte o tome s odvjetnikom. Shvatite, molim vas, ja vam nisam protivnik, gospođo McKinney. Zastupao sam u tom poslu vašeg sina, a ne Burrilla.
- Dakako, jasno mi je — odgovorila je. — Pozvat ću Erika čim se vratimo kući. Poznajete li Erika Larsena? Iz odvjetničkog ureda »Petersen, Larsen i Rasmussen«. Sva trojica su, čini mi se, danskog porijekla.
- Čuo sam za taj ured ali poznajem Larsena osobno.
- Ljubazan je. I dobar pravnik. Ako me onaj farmer namjerava tužiti, itekako će mi biti potrebne odvjetničke usluge.
- Dovezli smo se do uginule krave i potom zaputili kući. Neprestano mi je pričala o poslovima na ranču, o žigosanju stoke, o bolestima i otrovnim travama.
- Čim smo ušli u kuću, osjetio sam da je termostat klimatizacijskog uređaja namjestila prenisko. Bilo je hladno kao na Sjevernom polu.
- O, kako je ugodno i svježije — rekla je. Telefonirat ću Eriku iz radne sobe. Brzo ću se vratiti. Hoćete li popiti neko pravo piće? Nešto jače od čaja.
- Ne, hvala — odgovorih.

Ona otvori vrata radne sobe i zatvori ih za sobom. Negdje na prvom katu orio se s gramofona rok. Sunny, pomislih. Sjedeći u pleteni naslonjač, pitao sam se zašto lakše razgovaram s njenom majkom nego s njom, iako mi je, gledajući sasvim matematički, s obzirom na godine, majka dalje nego kći.

Još se nisam mogao priviknuti na misao da netko u njenim godinama može biti — ne znam nikakav drugi izraz — tako uščuvan. Ima mojih razvedenih vršnjaka kojima nije ni na kraj pameti da se sastaju sa ženama iznad dvadeset pet godina. Trideset osam godina je opasno doba za muškarca. I za ženu, po svoj prilici, ali nemam pravo govoriti o suprotnom spolu. Kad navrší trideset osam godina, muškarac se počinje osvrutati za sobom i provjeravati je li mu već četrdeseta za petama. Svi se boje četrdesete godine. Ona znači da je posljednji čas za uozbiljavanje. Znači da treba razmisliti o učinjenom i o onom što još valja učiniti. U dobi od trideset osam godina četrdeseta je udaljena samo dvije godine (meni je do nje ostalo još osamnaest mjeseci), a ona donosi teškoće. Kad se navrší četrdeseta, može se brzo oćelaviti. Mogu početi ispadati zubi, ako ih već, netko nije izbio. Mogu zaboljeti koljena. Mogu se pobuniti leđa. Četrdeseta je prava muka.

No Veronica McKinney je navršila pedeset sedam godina, mislio sam. Pedeset sedam! Gotovo dvadeset više od mene, a doima se zdravo i živahno. Gledajući nju, vjerujem da će četrdeseta godina biti sitnica. Pronašla je izvor mladosti i napila se na njemu, pa je živi dokaz da svi mi, prestrašeni muškarci koji drščemo na granici sredovječnosti, nemamo nikakvih razloga za strah. Ona nam daje nadu u budućnost, pa se zbog toga svatko osjeća ugodno u njezinu društvu.

Uto se otvoriše vrata radne sobe. Veronica McKinney odmah se zaputila prema meni. Koračala je gipko poput kakve dvadesetogodišnjakinje.

— Zaista nećete piće? — upita me.

— Kad se vratim u ured morat ću raditi — odgovorih.

— Ponudila bih vam kupanje, ali nemamo bazena. Imate li ga vi, gospodine Hope?

— Imam. Zovite me, molim vas, imenom.

— Dobro. Maska mi je ukočenost. Nekako se ne slaže sa životom na ranču. Znači, vi ćete mene zvati Veronica?

— Zovu li vas tako prijatelji?

— Neki me zovu Ronnie, ali taj oblik mog imena čini mi se prikladnijim za kćerine vršnjakinje. Najdraže mi je kad me zovu punim imenom: Veronica. Moram priznati, nikad nisam bila zadovoljna svojim imenom. Početkom četrdesetih godina ovog stoljeća, kad sam još bila djevojka, počela sam se češljati kao Veronica Lake. Je li vam ona poznata?

— Dakako.

— Bila je slavna filmska glumica. Češljala se tako da joj je kosa padala preko jednog oka, zaboravila sam kojeg, lijevog ili desnog. Bilo je to zaista zavodljivo. Doimala se kao da je upravo izišla iz kreveta. Pokazala bih vam to, ali kosa mi je sada prekratka. Uglavnom, počela sam je oponašati. Bila je plavokosa, sjećate li se? Počela sam se češljati kao ona i govoriti tiho i promuklo kao ona. Moje prijateljice su, nema sumnje, pomislile da sam poludjela — reče i iznenada se nasmije. No ona je bila jedina Veronica osim mene, pa sam odahnula što se napokon mogu s nekim poistovjetiti. Mlade godine su teško breme. No dosta sam brbljala o prošlosti.

— Rado vas slušam.

— To mi je drago — odvrati i nasmiješi se. — Erik i ja odlučili smo da obavijestimo tog Burrilla, što jednostavnije, da moj sin koliko znamo nije ostavio nikakvu imovinu osim svojih osobnih stvari i automobila.

— Da, sve je to sastavni dio ostavštine — rekoh.

— Dobro, neka Burrill uzme te stvari ako baš hoće. Automobil je star tri godine. Ford mustang. No Erik smatra, htjela bih čuti i vaše mišljenje o tome, da će Burrill odustati od bilo kakvih zahtjeva ako se odrekne onih četiriju tisuća dolara što ste ih već položili u banku. Ako nema ostavštine, a doista je nema, onda Burrill nikako ne može dobiti onih trideset šest tisuća. Erik kaže da mi Burrill, čak i da sam milijardistica, ne bi mogao ništa na sudu. Ne bi ništa dobio.

— Tako je — potvrdio sam.

— Može, dakako tražiti da mu se plati iz ostavštine, ali ako ona nije spomena vrijedna, sav trud mu je uzaludan.

— Da, to je razborit zaključak — rekoh.

— Mislite li da će Burrill pristati da zadrži svoju prokletu farmu i dobije četiri tisuće odštete?

— Ne znam. Vjerujem da će, kad ga vaš odvjetnik upozna sa činjenicama ...

— I o tome sam razgovarala s Erikom — prekinula me. — Budući da ste već uložili mnogo truda, a on ne poznaje ni Burrilla ni njegova odvjetnika, zanima ga biste li vi to mogli učiniti.

— Što? — upitao sam.

— Zastupati me. Kao da još zastupate Jacka.

— Pa sad ... da, vrlo rado — odgovorio sam.

— Kao da se kolebate. Ako vam to stvara bilo kakve teškoće ...

— Ne, ne, samo sam u prvi tren pomislio neću li tim postupkom prekršiti profesionalnu etiku, ali ne vidim tu nikakav prekršaj. Da, rado ću vas zastupati. Javit ću se Loomisu.

— Loomisu?

— Burrillovu odvjetniku. Upitat ću ga bi li njegova klijenta zadovoljile one četiri tisuće. Zapravo, ako ga pozovem telefonom odavde, mogao bih popodne svratiti k njemu.

— Poslužite se telefonom u radnoj sobi — rekla mi je.

Ušavši u radnu sobu, vidio sam na pisaćem stolu hrpu časopisa »Floridski stočar«. Na zidu su visile pohvalnice Stočarskog udruženja, uokvirene poput fakultetskih diploma, kojima se isticao Drew McKinney zbog ovog ili onog dostignuća. Okrenuli Loomisov broj i pričekah. Na suprotnom zidu je visila uljana slika nekog crnookog, crnookog čovjeka koji je uvelike nalikovao na Jacka McKinneya u poznijim godinama. Zaključih da je riječ o Jackovu ocu, pokojnom Drewu. Smiješio mi se sa slike. Imao je crne brčiće. Podsjećao me na Clarka Gablea.

— Odvjetnički ured — javi mi se odrježit ženski glas.

Predstavih se i zamolih da me spoji s Loomisom. Dobivši vezu s njim, rekoh da sam kod majke Jacka McKinneya i da bih ga, ako ima malo vremena, htio posjetiti. Kazao mi je da dođem u tri sata.

Kad sam se vratio u dnevnu sobu, Veronica McKinney je stajala pokraj golemog ognjišta i u desnoj ruci držala visoku čašu s pićem. U pletenom naslonjaču s kojeg sam se maloprije digao sjedio je neki mladić. Nisu razgovarali. Zapravo, Veronica mu je bila okrenuta leđima.

— Ovo je Jackie Crowell — progovori ona i pokaže na mladića rukom u kojoj je držala čašu. — Prijatelj moje kćeri — doda. Izgovorila je riječ »prijatelj« kao da joj se gadi. — Jackie, ovo je gospodin Hope.

Crowell ustane iz naslonjača i prišavši pruži mi ruku. Bloom ga je opisao kao bubuljičavog žgoljavca, no momak je zapravo bio, visok poput mene i mnogo snažniji, širokih ramena i uska pasa. Ispod kratkih rukava košulje napinjale su mu se mišice. Koliko sam mogao razabrati, na licu nije imao baš nikakvih bubuljica. Doimao se kao prosječan američki mladić, zdrav i čist (čak je mirisao na sapun). Imao je tamnu kosu i tamne oči i ljubazno se smiješio.

— Milo mi je što smo se upoznali — reče mi dok smo se rukovali.

Sunny će sići za nekoliko časaka — reče Veronica i tim ga riječima potisne u pozadinu. — Jeste li pronašli Loomisa? — upita me.

— Upravo idem k njemu — odgovorih.

— Želim vam sreću — ona podigne čašu, brzo srkne gutljaj, stavi čašu na kamin i otprati me do vrata.

Dok sam izlazio, začuh Sunnyn glas:

— Jackie? Zar si već stigao?

Vani je bilo paklenski vruće. Ugledah pokraj svog auta bijeli automobil. »Chevette«, zaključih da je Crowellov.

Dok sam se vozio s ranča, pade mi na pamet da Veronica McKinney u razgovoru sa mnom nije ni jednom pokazala nimalo žaljenja zbog sinove smrti.

3

Ananburg je samo šezdesetak kilometara daleko od Caluse, ali došavši onamo, osjećao sam se kao da sam na drugom kraju svijeta. Duž široke glavne ulice poredale su se crvene jednokatnice, koje kao da su tu samo radi snimanja nekog filma i srušit te se čim završi revolveraški dvoboj točno u podne. Ananburg je u središtu stočarskog područja i u njemu se svake godine u siječnju, priređuje glavni floridski rodeo. Pun je kaubojja, topću čizmama po prašnim nogostupima i zvekeću mamuzama, slamnati šeširi sa širokim obodom štite im lice od sunca, a iz usta im vise rukom smotane cigarete. Znajući da bih u takvoj sredini lako mogao naići na Charlieja i Jeffa, osjećao sam se prilično neugodno dok sam koračao glavnom ulicom i tražio adresu koju mi je dao Harry Loomis.

Napokon ugledah drvenu pločicu s natpisom »Harry Loomis, odvjetnik« i strelicom uperenom prema drvenim stepenicama koje su vodile na prvi kat. Stepence bijahu uske i mnoge daske na njima su se rasklimala i popucala. Harry Loomis će morati, pomislih, platiti veliku odštetu ako netko padne i slomi nogu na tim rasklimanim stepenicama. Na prvom katu bila su samo jedna vrata. Gornji dio im se sastojao od mliječnog stakla, na kojem je crnim slovima pisalo »Harry Loomis«. Otvorih ih i uđoh u malu čekaonicu.

U svom jedinom telefonskom razgovoru s Averyjem Burrillom doznao sam da njegov odvjetnik radi sam. Pomaže mu samo djevojka koja odgovara na telefonske pozive. »Djevojka« za pisačim stolom, sudeći po svemu približavala se šezdesetoj godini, bila je vršnjakinja Veronike McKinney, no tu je i završavala sličnost njih dviju. Veronica je bila visoka vitka i plavokosu, a žena koja se zagledala u mene iznad naočala bila je niska i zdepasta, željeznosive kose. Veronica je smiješkom mogla otopiti i ledenjak, a ova žena je čvrsto stisnutim usnama ledila sve oko sebe. Veronica je imala mek i zavodljivo promukao glas, a glas ove žene kad je napokon progovorila, bio je ubojit poput interkontinentalne rakete.

— Što je? — upitao me osorno.

— Ja sam odvjetnik Hope — predstavih se. — Gospodin Loomis me očekuje.

— A, da — progundala je i nabrala nos, kao da ju je i samo spominjanje mog imena podsjetilo na smrad uginulih štakora koji se

raspadaju pod tavanskom strehom. — Kasnite — primijeti. — Sjednite ako želite. Obavijestit ću ga da ste stigli. — Prizvuk njezina glasa nagovijesti mi, ako prihvatim ponudu da sjednem, da to činim na vlastitu odgovornost. Jedina slobodna stolica u prostorijici izrađena od tvrde hrastovine, doimala se negostoljubivo poput njena lica. Radije sam ostao stajati. Ona zgrabi slušalicu i obavijesti Loomisa da je »stigao odvjetnik iz Caluse«. Zadrži je na uhu još trenutak-dva, a onda tresne njome o vilicu kao da spušta giljotinu. — Uđite — reče mi.

Umalo joj odgovorih: »Razumijem, kapetane.«

Harry Loomis je nalikovao na suce iz kaubojskih filmova pedesetih godina. Bio je u tamnom odijelu i bijeloj košulji sa crnom kravatom i, vjerovali ili ne, žvakao je duhan. Štoviše, upravo kad sam zakoračio u ured, pljunuo ga je prema porculanskoj noćnoj posudi. Lice mu je bilo iste boje kao i duhanski sok, koji je, poletjevši u luku kroz sobu, promašio noćnu posudu i stvorio još jednu mrlju na zidu. Tapete su me svojim šarama podsjećale na zgnječene skakavce. Vidio sam u crnim okvirima fakultetsku diplomu i dozvolu da radi kao odvjetnik na Floridi. Nisam mogao pročitati na kojem je sveučilištu studirao pravo, učinilo mi se da se spominje fakultet na Djevičanskom otočju, no zacijelo sam se prevario. Harry Loomis me promatrao kroz crni okvir naočala, koje su mu povećavale vodenkaste plave oči. I dalje je žvakao duhan. Nadao sam se da ga neće ponovo pljunuti. Nadao sam se da je bolje volje nego njegova »djevojka«. Nadao sam se da ga poslije današnjeg dana više nikada neću morati vidjeti.

— Skratimo ovo koliko god možemo — prozbori Loomis.

— Ja sam zaposlen čovjek — ili je upravo puštao prosijedu bradu, ili se, jednostavno, nije obrijao već nekoliko dana. Pročistivši grlo, nakupi smečkastog soka i opet ga pljune prema noćnoj posudi. Ovaj put pogodi u sredinu i zadovoljno se nasmije. Zubi su mu bojom podsjećali na kravlju balegu. — Pričajte — reče mi.

Kazao sam mu da Jack McKinney, koliko smo dosad uspjeli utvrditi, nije ostavio oporuku. Po floridskim zakonima, sva njegova imovina pripala bi majci. No policija raspitavši se u Calusi, Bradentonu i Sarasoti, nije pronašla nikakav bankovni račun, pa su McKinneyjeve osobne stvari i »ford mustang« star tri godine njegova jedina ostavština. Htjedoh nastaviti, ali me prekinuo:

— A što je s onih trideset šest tisuća? S gotovinom koju je namjeravao donijeti početkom idućeg mjeseca.

— Tko zna je li uopće imao tu svotu. Nije se još pronašla.

— Tko ju je tražio?

— Rekao sam vam već. Policija.

— Gdje?

— U njegovu stanu. Osim toga, kao što rekoh, raspituli su se u bankama u...

— Jesu li pokušali sreću u bankama u Ananburgu? — opet me prekinuo. — Ili u Manakawi. Ili u Venice. Ili...

— Mogli bi, dakle, zaviriti i u banke u New Yorku ili Chicagu, ili u Los Angelesu? Ne čini se baš vjerojatnim da bi on držao novac negdje gdje ga ne bi mogao odmah podići. Da ga je imao, htio bi da mu bude nadohvat ruke.

— To ne znate pouzdano — usprotivi mi se.

— Uglavnom, pretpostavimo li zasad da je jedina ostavština... — počeo sam, ali me još jednom prekinuo:

— Ja prihvaćam samo provjerene činjenice.

— Dobro — rekoh strpljivo — ako uvjerljivo dokažemo da ne postoji nikakva vrijedna ostavština, biste li tad htjeli ... ?

— Neću biti zadovoljan dok god se temeljito ne provjeri svaka mogućnost. On je, zaključujući posao, rekao da ima trideset šest tisuća u gotovu i da će ih isplatiti o roku. Taj papir je nepobitna činjenica, potpisale su ga obje stranke, pa se iz njega može zaključiti da postoji ostavština vrijedna najmanje trideset šest tisuća dolara. Ne znam što vam znači ovo izmotavanje, ali čini mi se ...

— Ne izmotavam se — sada ja prekinuh njega. — Vrijeđa me takva optužba. Uvjereni smo da nema nikakve vrijedno ostavštine. Pretpostavi li se da ćemo i vas uvjeriti...

— Evo, opet počinjete nizati pretpostavke — progundā,

— Pretpostavi li se da ćemo i vas uvjeriti da je stanje baš takvo, spremni smo na nagodbu.

— Kakvu? — upita.

— Vaš klijent će, dabome, zadržati farmu, a banka će mu isplatiti one četiri tisuće dolara koje je u njoj deponirao. Osim toga, predat ćemo mu automobil i sve McKinneyjeve pokretnine.

— A što je s odštetom? Moj klijent je lako mogao prodati farmu nekome drugom. Da nije bilo ugovora s McKinneyjem...

— Još je može prodati — rekoh. — Ona i sad pripada njemu.

— Kupci ne čekaju.

— Dobro, čuli ste našu ponudu. Čini mi se poštenom.

— Kako bi vam se sviđalo da tužimo nasljednike, da ustanovimo gdje skrivate onih trideset šest tisuća? — upita.

— To je vaše pravo, dakako — odvratih. — No sudski postupak bi mogao biti dugotrajan i zamršen, a vaš klijent će naposljetku potrošiti više od četiri tisuće, kojih smo se spremni odreći. Zašto o tome najprije ne porazgovarate s Burrillom?

— Već sad znam kakav će biti njegov odgovor — reče.

— Nikad se ne zna. Razgovarajte s njim. To je najpametnije.

— Još smatram da je ostavština veća nego što želite priznati.

— Varate se — odgovorih. — Do viđenja!

Dok sam, izlazio, upravo je namjeravao ponovo pljunuti u noćnu posudu.

Vani je padala kiša. Pljuštala je po cesti i bubnjala po krovu automobila. Vozio sam sporo i oprezno, kočeci kad god bih se približio velikim lokvama na cesti.

Brisači mi nikad nisu radili kako valja, pa ni sada. Osim toga, staklo se zamagljivalo s unutrašnje strane. Kad sam malo otvorio lijevi prozor, odmah je po meni pljusnula kiša i natjerala me da ga ponovo zatvorim. Obrisavši maglicu s vjetrobrana, nagnuh se nad upravljač ne bih li jasnije vidio cestu. Budući da su prozori bili zatvoreni, zrak u autu postao je zagušljiv i vruć.

Ocijelo mi se zgužvalo a košulja mi se lijepila za prsa i pazuha. U našem odvjetničkom uredu postojalo je pravilo (za koje smo bili krivi samo Frank i ja i nitko drugi) da svi muškarci moraju dolaziti na posao u odijelu i s kravatom oko vrata. Ženama je bilo malo lakše. Nakon duge rasprave zaključili smo da ljeti ne moraju nositi čarape. Cynthia Huellen, naša tajnica i djevojka za sve, dolazila je često na posao golih nogu. Danas bih bio i te kako sretan da su na meni majica, kratke hlače i tenisice.

Bilo je već gotovo pet sati kad sam napokon stigao u naš ured.

Cynthia mi reče da je Frank izišao s jednim klijentom i da će, kad se potpiše ugovor, otići s njim na piće.

Nađoh na svom pisaćem stolu pisamce. U omotnici je bilo Frankovih deset pravila:

- 1) Uvijek postupaj s damom kao s prostitutkom.
- 2) Uvijek postupaj s prostitutkom kao s damom.
- 3) Nikada ne šalji dami nešto pokvarljivo.
- 4) Nikada ne šalji prostitutki nešto trajno.
- 5) Ne pokušavaj platiti dami da pođe s tobom u krevet.
- 6) Ne pokušavaj nagovoriti prostitutku da pođe s tobom u krevet.
- 7) Uvijek govori dami da je voliš.
- 8) Prostitutki ne govori ništa.
- 9) Ne vjeruj dami koja ti kaže da je dama.
- 10) Ne vjeruj u ono što ti priča prostitutka.«

Razmišljao sam o tom važnom savjetu punih trideset sekundi, a onda sam pregledao papiriće na kojima je Cynthia zapisala tko me zvao. Počeh okretati telefonske brojeve. U pet sati i trideset minuta zaviri u sobu Cynthia i reče mi da ide kući. Kiša je već prestala, ali zadržala se vrućina. Calusa je čudan grad. U njoj kiša ne može rastjerati vrućinu. Dapače, bilo je još sparnije nego prije.

Upravo sam ponovo posegnuo za slušalicom i namjeravao obaviti još jedan razgovor, kadli je zazvonio telefon i prestrašio me. Javih se.

- Matthew! — bio je to Dalein glas i odmah mi je poskočilo srce.
- O, zdravo! — rekoh.
- Nadala sam se da ću te još zateći u uredu.
- Da, još sam ovdje.
- Zabrinula sam se zbog tebe.
- Sve je u redu. Glava mi je zacijeljena, gotovo sve je opet kao...
- Nisam se zabrinula zbog tvoje glave — reče i nastade duga šutnja. — Matthew, nipošto te nisam htjela raniti. Loše sam postupila, znam. Nisam smjela onako prekinuti. Pogotovo nakon ...
- Ne, ne ...
- Molim te, pusti me da ti kažem ono što želim reći, Matthew, jer to moram izgovoriti u jednom dahu dok se još nisam rasplakala. Značio si mi veoma mnogo, Matthew, više nego što i slutiš, nije posrijedi bio samo seks, kao što sam ti rekla, nego sam te i te kako voljela, Matthew. Umalo nisam imala hrabrosti da to prekinem,

osobito kad si zbog mene stradao, ali, Matthew, dušo, morala sam to učiniti, jer ono što se dogodilo s Jimom nalikuje na grom iz vedra neba, zbilo se sasvim neočekivano, nikako nisam mogla izbjeći da se zaljubim u njega, baš kao što ne mogu izbjeći disanje, no, Matthew, grdno sam grijeshila sastajući se s tobom i s njim u isto vrijeme, svakako sam morala prekinuti, morala sam te ostaviti, ali nisam te smjela raniti, a bojim se da sam baš to učinila, ranila sam te, pa ti se želim ispričati, jer ti ćeš za mene uvijek biti izuzetna osoba i oprosti mi, molim te, Matthew, reci da mi opraštaš, inače ću do kraja života smatrati sebe nekom vrstom kurve. Dakle sad ću se uistinu rasplakati — izusti i brizne u plač.

Slušajući njene jecaje, nisam znao što da kažem. Nisam želio davati oprost od grijeha poput kakva župnika, htio sam joj radije reći da je najbolja žena koju sam ikad sreo, da je prava dama. Umalo to i rekoh, a onda spazih pred sobom na stolu Frankovo drugo pravilo: »Uvijek postupaj s prostitutkom kao s damom«, a riječ »dama« najednom poprimi pogrdan prizvuk nakon Daleine napomene da se osjeća poput kurve. Stoga sam nemoćno slušao njen plač i grozničavo tražio prave riječi kojima bih joj olakšao položaj, jer se i naposljetku, javila zato da ona meni olakša stanje. Pogled mi zape za Frankovo sedmo pravilo: »Uvijek govori dami da je voliš.«

— I ja sam tebe volio — rekoh u prošlom vremenu.

Riječi su djelovale. Ubrzo je prestala plakati i zaželjela mi sreću, a i ja njoj. Pozdravismo se i prekinusmo razgovor.

Ostao sam u uredu do sedam sati. Tad sam otišao u mali kineski restoran u koji smo povremeno svraćali Dale i ja. Prije večere sam popio dva martinija. Zatim sam dugo žvakao i razmišljao o Dale. Izišavši iz restorana, vidio sam da je sunce na zalasku čarobno obojilo nebo nad Meksičkim zaljevom.

Kad sam se dovezao kući, već se smračilo.

Pred susjednom kućom bio je parkiran crveni porsehe. Vjerojatno susjeda, udovica, koja me često zove k sebi na svježi narančin sok, ima nekoga gosta. Iza zavjesa u dnevnoj sobi razabiralo se plavkasto svjetlo televizora. Bloom mi je jednom rekao kako se provalnici uspješno mogu odvratiti od zlih namjera ako u kući, kad god je prazna, gori plava žaruljica. Izvana se čini kao da je upaljen

televizor. Pitao sam se razgovara li, možda, udovica sa svojim gostom pri svjetlu plave žaruljice od četrdeset vata.

Otključavši kuhinjska vrata, upalih svjetlo u kuhinji, pa u dnevnoj sobi, a potom uključi televizor. Upravo sam krenuo prema ormariću kako bih sebi natočio piće, kadli sam začuo nekakav zvuk pokraj bazena. Ukočih se.

Odmah sam se sjetio one večeri u baru. Vidio sam u mislima Charlieja i Jeffa kako lomataju mnome kao lutkom. Nipošto mi nije pomoglo živcima što se baš u tom času ugrijao televizor i ispunio sobu ženskim vriskom. Stajao sam kao ukopan. Žena na ekranu uporno je vrištala. Onda joj muški glas reče: »Samo viči koliko ti je volja.« A, ne, curo, prestani se derati, molim te, pomislih. Ali, nije me poslušala.

Tada začuh onaj zvuk jasnije. Nešto se praćakalo u bazenu.

Rakun, zaključih.

Potom se upitah kako bi rakun mogao proći kroz žičanu ogradu oko bazena. Upitah se čega se bojim. I te kako dobro znao sam odgovor. Bojao sam se da ću opet dobiti po glavi. No, razmišljao sam, Charlie i Jeff ne mogu znati gdje stanujem, premda su mi ime i adresa u telefonskom imeniku, jer ne znaju kako se zovem. Dobro, znaju da sam Matthew, čuli su kako me Dale zvala, ali ne znaju mi prezime. Uostalom, smiješna je pomisao da bi me oni tražili. Sasvim su lijepo obavili posao prošli put.

Pa ipak, još sam se bojao.

Do vraga, rekoh sebi, valjda se nećeš do kraja života skrivati! Zar samo zato što su te premlatila dvojica nasilnika? Potom pomislih: ako je vani provalnik, trebalo bi da pozovem policiju. No pred mojom kućom nema nikakva automobila. Jedini auto u blizini je onaj crveni porsche pred udovičinom kućom. Zar se u današnje vrijeme provalnici voze porscheima? Osim toga, zašto bi se provalnik kupao u bazenu? Zar ne bi pobjegao čim sam zapalio svjetlo u kući? Odlučih upaliti svjetla oko bazena, ali sam se još časak-dva kolebao premda je žena na televiziji prestala vrištati i muškarac joj je govorio da će joj samo prerezati vrat. Tada hitro priđoh prekidaču i duboko udahnuvši, upalih svjetla oke bazena.

Ondje nije bio rakun. Nije bio ni provalnik.

Bila je Sunny McKinney. Gola.

*

U prvi tren me ispuni bijes. Razljutio sam se na nju što me prestrašila i na sebe što sam se uplašio. Kad su bljesnula svjetla oko bazena, stajala je u vodi do struka. Zacijelo se nije iznenadila, jer sam u kući upalio svjetla čim sam ušao, ali ipak se trgnula kao da je zaprepaštena i odmah zaronila. Preplanulo tijelo ljeskalo joj se pod vodom dok je plivala prema dubljem dijelu. Otključah staklena vrata i iziđoh. Ona izroni. Duga žuta kosa zalijepila joj se za obraze. Vidjela su joj se samo ramena, vrat i glava.

— Hoćete li, molim vas, ugaziti svjetla? Nisam ponijela kupaći kostim.

— Vidim.

Ona se nasmiješi i opet zaroni. Vratila se prema plicem dijelu. Žuta kosa lelujala joj je oko glave. Ponovo izronivši, stajala je trenutak-dva u vodi do struka, a onda je krenula prema stepenicama. Uđoh u kuću i ugazih svjetla.

Kad sam ponovo izišao, upravo se penjala po stepenicama.

Moj ortak Frank tvrdi, premda mu to nije na popisu deset pravila, da je djelomično odjevena žena kudikamo uzbudljivija nego potpuno gola. Možda ima pravo. Znam samo da je Sunny McKinney, sasvim naga, bila izvanredno lijepa. Brzo pogledah ulijevo i udesno. S obiju strana imam susjede, no vlasnica kuće koju sam unajmio poznata je u cijelom susjedstvu kao »Sheena, kraljica prašume«, jer je zasadila više drveća, grmlja s penjačica nego što ih ima na cijelom groblju u Calusi. Čak je i bazen zaklonjen borovima. Golu Sunny nije mogao vidjeti nitko osim mene, a moja prisutnost joj nije nimalo smetala. Odjeću je, zapazih, pobacala na jednu od ležaljki.

— Imate li ručnik? — upita me, uklanjajući mokru kosu s lica. — Oprostite što sam se kupala u vašem bazenu. Bilo mi je veoma vruće dok sam vas čekala.

— Donijet ću vam ručnik — rekoh i vratih se u kuću.

Kad sam ponovo izišao, ležala je na leđima na drugoj ležaljci i žmirila, sklopivši ruke pod glavom i malo raširivši noge. Bila je prirodna plavuša.

— Već sam se gotovo osušila — izusti otvorivši oči.

Pružih joj ručnik. Površno se obrisala i potom spustila ručnik na pločice oko bazena. Vrlo teško sam zadržavao pogled na njezinu

licu. Činilo se da uživa u mojoj smetenosti. Na usnama joj zatitra vragolast smiješak.

— Je li ono vaš porsche? — zapitah.

— Da, onaj crveni. Zapravo, pripada ranču. Naše boje su crvena i crna. Nisam vam htjela zakrčiti puteljak do kuće.

— Parkirali ste ga pred pogrešnom kućom.

— Tražila sam adresu. Nema je na vašem poštanskom sandučiću.

— Neprestano mislim kako je moram ispisati.

— Kupite ljepljive brojeve u željeznariji — predloži mi,

— Samo im odlijepite poledinu i nalijepite ih. Neki sjaje u mraku.

Sjetih se da razgovaram s potpuno golom ženom.

— Da vam donesem kućni ogrtač?

— Što će mi? — odgovori.

Ne rekoh ništa. Otiđoh u spavaću sobu. Ondje nađoh u ormaru Daleinu kućnu haljinu, ali nisam je htio odnijeti Sunny. Radije izabrah japanski kimono koji je bio moj, bijel, sa širokom vrpcom oko pasa i crnim japanskim pismom sprijeda i straga. Kad sam došao u dnevnu sobu, stajala je gola pred televizorom, prikovavši pogled uz ekran. Na tijelu joj je treperilo plavkasto svjetlo.

— O, japanska odjeća, vrlo dobro — reče i uzme kimono, ali ga ne obuče. Umjesto toga, i dalje je gledala u ekran. — Imate li kakva pića? — upita.

Premda je navršila dvadeset tri godine i bila već odrasla žena, zakonski i tjelesno, nisam se mogao osloboditi pomisli da ću se, ako joj natočim piće, ogriješiti o zakon o štetnom utjecaju na maloljetnike. Na televizijskom ekranu policajac je potanko objašnjavao kako je uspio stići do vrištave žene prije nego što joj je zločinac prerezao vrat.

— Što biste popili? — upitah.

— Džin, ako ga imate. S nečim.

— S ledom?

— Molim vas.

Na televizoru su se vidjeli uzbudljivi odlomci iz naredne epizode.

— Je li nam potrebno ovo? — promrmljah. Sunny slegnu ramenima. Ugasih televizor i priđoh ormariću s pićem. Kad sam se ponovo okrenuo prema njoj, držeći u ruci čašu, još je bila gola i

šetala je dnevnom sobom pregledavajući je poput procjenitelja. — Ne bi bilo loše da obučete kimono — natuknuh i pružih joj čašu.

— Opustite se. Neću vas ugristi. Lijepa vam je kuća. Sami ste je namjestili?

— Ne. Unajmio sam je već namještenu.

— Lijepa je — ponovi i kimne. — Zar nećete i vi nešto popiti?

— Hoću. — Vrativši se k ormariću, pripremih sebi jak martini.

— Živjeli! — nazdravi Sunny. — Mmm, dobar je džin — doda okusivši piće.

— Hoćete li obući taj kimono?

— Maska mi je odjeća — odvrati, ali spusti čašu na stolic, podigne kimono i obuće ga. — Lijep je. Pripada vašoj djevojci?

— Moj je.

— Lijep je — ponovi i sveže vrpcu oko struka. Nisam dotad zapazio da kimono ima tako širok izrez oko vrata. Osim toga, činio mi se prekratkim na njoj. Ona ponovo uzme čašu, nehajno sjedne u naslonjač i reče: — Vjerojatno se pitate zašto sam došla ovamo.

— Da, pala mi je na pamet ta pomisao. Kako ste me pronašli?

— Broj vam je u telefonskom imeniku. I adresa. Najprije sam vas zvala telefonom, ali mi se nitko nije javio. — Slegne ramenima. — Odlučila sam da pokušam sreću. Nije osobito daleko do vas.

Kimnuh. Ona mi se nasmiješi.

— Zar vam nije drago što sam došla? — upita i povuče velik gutljaj iz čaše.

— Zašto ste došli? — zanimalo me.

— Htjela bih razgovarati s vama. O Jacku.

— O bratu ili o momku?

— Momak je Jackie. A brat je Jack. Bolje rečeno, bio je. Više nema Jacka. — Potrese glavom. — Kako znate za njega? Mislim za Jackieja.

— Upoznao sam ga popodne. Na ranču. Navodno ste bili s njim one noći kad vam je ubijen brat.

— O, kako je to bilo nezgodno! Morala sam sve odati policiji.

Gledajući u kakvu je položaju dok sjedi, činilo mi se da njoj ništa ne može biti nezgodno, da je ništa ne može zbuniti. Najednom se sjetih Frankove izreke o djelomično odjevenim ženama. Pogledah u

stranu. Sunny se nasmiješi, kao da me uhvatila u nečemu što nipošto nije očekivala od drhtava starkelje.

— Muškarci su čudni, nema sumnje — reče. — Uistinu sam došla ovamo da razgovaram s vama.

— Onda govorite — odvratih.

— Dobro. Zar se niste zapitali odakle Jacku četrdeset tisuća dolara?

— Zna li vi kako ih je smogao?

— Naslućujem ponešto. Mmm, baš je dobar ovaj džin — izusti i pogleda čašu. — Mama nije zadovoljna što pijem, znate. Nije zadovoljna ni mojim momkom. Ni mojim jezikom. Ma jebeš mamu! Možda ste već pomislili na to?

— Kako je vaš brat, po vašem mišljenju, smogao novac? — upitah. — Dabome, pretpostavimo li da ga je uopće imao.

— A, vjerujem da ga je imao. Dobro, što vi mislite, kako ga je smogao?

— U početku sam pomislio na nasljedstvo, ali to nije, čini se ...

— Ne. Otac mu nije ostavio ni centa. Ni meni. Sve je pripalo majci. — Ispraznivši čašu, reče: — Prijalo bi mi još malo ovog pića.

Uzeh joj čašu iz ruke. Ponovo se nasmiješila, ni zbog kakva uočljiva razloga. Napunih čašu i donesoh joj je.

— Hvala — reče i odmah otpije malo džina. — Što misli policija? O podrijetlu novca.

— Zacijelo znate da još nisu pronašli nikakav novac. Sudeći po svemu, tih četrdeset tisuća nije ni postojalo.

— Dobro, već je dao farmeru četiri tisuće, nije li tako?

— Da, donio je četiri tisuće, ali to još ne znači. ..

— Kakav je ovo džin? »Tanqueray«?

— »Beefeater«.

— Okus odaje da je skup. Obožavam skupe stvari. Onda, što misli policija?

— Ne znam što sada misle. Prije su spominjali trgovinu drogama, ali...

— Trgovinu drogama? — reče i nasmije se. — Brat me jednom uhvatio kako pušim marihuanu i isprašio mi tur tako da nisam mogla sjediti tjedan dana. — Kao da se na trenutak zamislila prisjećajući se

tog nemilog događaja. — Ne, droga nesumnjivo otpada. Nego, imate li vi možda marihuane?

— Nemam.

— Trebalo je da ponesem cigaretu. No bojim je se držati u autu. Bojim se da ću proći kroz crveno svjetlo i naposljetku se naći u zatvoru zbog optužbe da preprodajem drogu. Ne, ne, Jack se nije dokopao love s pomoću droge. Eto, to najbolje pokazuje kako nam je domišljata ovdašnja policija. Već vidim Blooma kako spaja komadić po komadić. Budući da smo na Floridi, kako bi se drukčije momak poput Jacka mogao dočepati četrdeset tisuća dolara?! Dakako, jedino rješenje je droga.

— Potrese glavom. — Možete kazati svom prijatelju Bloomu da moj brat nije imao posla s drogom. Ni govora.

— Zašto mu to ne kažete sami? — upitah. — Zapravo, ako vam slutnja o tome kako je brat pribavio novac počiva na koliko toliko čvrstim temeljima ...

— Nerado razgovaram s policajcima, pogotovu s detektivom Bloomom. Ispitivao je mene i Jackieja tako uporno i potanko kao da smo nekakvi krvavi ubojice. Samo smo spavali zajedno. Zar je to zločin? No Bloom ...

— Ipak, počinjen je zločin. Ubijen vam je brat. Detektiv Bloom je ...

— Detektiv Bloom je izopačeno uživao u svemu tome.

— Ne vjerujem.

— Ne vjerujete? Zašto ga je, onda, zanimalo gdje smo spavali i u koje vrijeme? Umalo me pitao i što sam imala na sebi. Slutim da je on nekakav seksualni čudak.

— On je policajac i samo obavlja svoj posao.

— Ako ga obavlja tako stručno, zašto nije otkrio odakle mom bratu novac? Svakako mu je moralo privući pažnju tih četrdeset tisuća dolara.

— Dabome, novac mu je privukao pažnju. Ako znate odakle je brat...

— Ne znam. Nisam rekla da znam. Rekla sam da naslućujem ponešto.

— Onda to ispričajte policiji.

— Neću. Vi ste bili bratov odvjetnik, je li tako? I koliko sam doznala od majke, sad zastupate nju, je li tako?

— Da, tako je.
— Nije li onda najbolje da razgovaram s vama?
— Sve što mi ispričate ponovit ću Bloomu. Ako to ima bilo kakve veze sa zločinom ...

— Zar ste uistinu takav poštenjačina? — zapita i opet se nasmiješi.
— Svatko drugi bio bi vrlo sretan kad bih mu šetala ispred nosa gola golcata. Bila sam gola golcata, sjećate se toga, je li?

— Sjećam se.
— Kažu da je gubljenje pamćenja prvi znak starosti. Hoćete li mi ponovo napuniti čašu?

— Zašto?
— Rekla sam vam već. Džin je izvrstan.
— To ne znači da mi morate isprazniti bocu.
— Mogu u svako doba popiti više nego vi. Ne zaboravite da sam odrasla na ranču. Provela sam s kaubojima više vremena nego ... — ne dovrši rečenicu. Pruži mi čašu. — Molim vas — reče i napući usne. — Lijepo molim.

Uzeh čašu i natočih joj malo džina. Promatrala me.
— Ne budite tako velikodušni — izusti.
Nakon toga sam dodao džina i donio joj čašu.
— Hvala — odmah je popila gutljaj-dva. — Evo, što ja mislim. Mislim da je moj brat bio kradljivac.

— Aha.
— Što vam znači to »aha«? Smatrate li moju pretpostavku nezamislivom?

Budući da se donekle mučila dok je izgovarala riječ »nezamislivom«, uočih da je jezik više ne sluša potpuno. Čaša joj je opet bila već gotovo prazna. Nisam htio da mi u kući bude pijana dvadeset trogodišnjakinja. Ili sam, možda, htio?

Jednom, dok sam još živio u Chicagu i bio vrlo mlad, pokušao sam opiti jednu šesnaestogodišnjakinju, kako bih s nje mogao svući gaćice koje su joj uporno štatile djevičanstvo. Zadrijemala je, a ja sam se osjećao poput provalnika dok sam je pipkao ispod suknje. Napokon sam odustao od svega kad su stid i osjećaj krivice suviše prignječili moju sedamnaestogodišnju savjest. Ni danas ne znam je li se doista opila ili je samo glumila.

— Zašto ste se zagledali u mene? — upita me Suuny.

— Bez ikakva razloga.

— Postoji razlog. Pitate li se kamo sve ovo vodi?

— Ne. Pitam se hoćete li se opiti.

— Ne brinite se zbog toga. Dakle pokušat ću vam sve objasniti. Mom bratu je bilo potrebno četrdeset tisuća dolara kako bi ostvario svoj životni san o proklesoj farmi graha.

— Zar mu je to bio san?

— Baš sam šaljivčina. Tko zna što mu se vrzlo po glavi! Zar se to može znati? No prihvatimo pretpostavku da je želio farmu graha. Slušajte, zar moram svaki put moljaskati da mi dolijete malo džina? Sunny je vrlo žedna.

— Sunny će se nakresati — rekoh.

Ona mi ne odgovori. Digne se iz naslonjača, pokazavši pri tome, kad joj se rastvorio kimono, preplanulo glatko bedro, i priđe ormariću s pićem.

— Posluži se sama, Sunny — reče. — Hoću, hvala — doda i obilno natoči džina u čašu. — Gledate mi guzu, ha?

— Gledam — odvratih.

— To sam i očekivala — prozbori i okrenuvši se, osmijehne se. — Živjeli! Gdje sam ono stala?

— Vašem bratu je bilo potrebno četrdeset tisuća ...

— Tako je. Dakle zaključio je da se tolike love može dokopati samo protuzakonito. Velikim ljudima padaju na pamet velike misli. Trebalo je samo da nešto opljačka.

— Koju banku je opljačkao?

— Ne, nije dirao banke. Zar biste vi pljačkali banku kad bi vam majka imala oveći ranč?

— Ne razumijem vas — rekoh.

— Krave.

— Krave — ponovih.

— Da, krave. Moj brat je krao krave.

— Majčine krave?

— Tako je. Majčine.

— Kako znate?

— Nisam to znala dok nisam povezala jedno s drugim. Znae, mnogo sam pametnija nego što mama misli — zagleda se na trenutak u čašu. — Svake godine je od onih krava koje prepuštamo

bikovima steono otprilike osamdeset pet posto. Ostale su jalovice. Njih odvajamo i prodajemo. Dakako, prodajemo i one krave koje više nisu za rasplod. Uvjerena sam da je moj brat za svoj račun prodao lijepo stado tih krava.

— Odakle vam ta pomisao?

— Jedne večeri početkom listopada, davno prije nego što se Jack uselio u svoj stan, zazvonio je telefon. Znam da je bila srijeda, jer smo sutradan, u četvrtak, očekivali nakupca da pregleda stado koje smo utjerali u obor. Podigla sam slušalicu na sporednom priključku u prizemlju. Na drugom telefonskom priključku javio se Jack. S druge strane žice govorio je neki čovjek sa španjolskim naglaskom.

Sunny opet popije nekoliko gutljaja. Po mom računu, popila je već četiri čaše džina i upravo praznila petu. Pitao sam se kako još može biti prisebna.

— Čovjek sa španjolskim naglaskom upitao je: »Vrijedi li još noćasnji dogovor?« Jack je odgovorio: »Vrijedi.« Čovjek je upitao: »Koliko?« Jack je odgovorio: »Petnaest po trideset.« Čovjek je upitao: »U isto vrijeme?« Jack je odgovorio »Da«, i spustio slušalicu.

— Što ste zaključili iz tog razgovora?

— Ništa ... tada — odgovori Sunny. — Počela sam razmišljati o tome tek kad mi je brat stradao.

— Dobro, što sad zaključujete iz toga?

— Čini mi se da su razgovarali o stoci. Jack je namjeravao odvojiti iz stada petnaest jalovih ili bolesnih krava i prodati ih po trideset centi za kilogram žive vage.

— Tom čovjeku sa španjolskim naglaskom?

— Da.

— Zapaža li se kod vašeg nakupca španjolski naglasak?

— Ni govora.

— Onda je posrijedi netko drugi.

— Netko tko je bio spreman kupiti stoku u mraku, bez ikakvih pitanja.

— Je li vam stoka žigosana?

— Žigosana je, ali to baš ništa ne znači. Nitko se ne bi raspitivao odakle su goveda. Uostalom, na Floridi se i ne zahtijeva žigosanje.

— Kako vam je pala na pamet baš ta cijena? Trideset centi za kilogram.

— To je deset centi manje od uobičajene cijene. Budući da su ta goveda bila ukradena, morala su se prodati ispod tržišne cijene.

— Koliko su krave otprilike bile, teške?

— Četiristo do četiristo pedeset kilograma.

— Dakle dobio bi za kravu oko sto dvadeset dolara.

— Sto dvadeset do sto pedeset.

— Ako se ta svota pomnoži s petnaest krava.

— Dobio bi oko dvije tisuće i petsto dolara samo za jedno stado. A imamo pet pašnjaka. Dakle pet stada.

— Mislite li da je krao goveda iz svih pet stada?

— Dabome. Samo jedan takav pothvat donio mu je gotovo petnaest tisuća dolara.

— Kako je mogao odvesti goveda s ranča?

— Krao je samo petnaest grla odjednom. Dovoljno je bilo da pričeka dok svi ne zaspe i da tad otključa jugozapadna vrata blizu obora u kojem je stado za prodaju. Kupac se mogao dovesti teretnjakom i lako otpremiti stoku na tržište.

— Nitko ne bi vidio što se događa?

— Zar u dva ili tri sata ujutro? Uostalom, Jack je, vjerojatno, davao određen postotak Samu kako bi on zažmirio na jedno oko.

— Samu?

— Da, Samu Watsonu. Našem bivšem predradniku, kojem je najednom palo na pamet da ode odavde. Otprilike u isto vrijeme kad se Jack uselio u stan.

— Zar vašoj majci ne bi upalo u oči što se zbiva? Zar ne bi zapazila da nedostaje toliko goveda? Petnaest iz svakog stada. Zar se ne broje grla?

— Broje se svakog proljeća i jeseni. No tko ih broji?

— Tko?

— Predradnik. A ako mu je Jack plaćao...

— Kako bi krivotvorio broj?

— Lako. Zar bi itko mogao znati da laže?

Mislite li da moja majka, kad vidi goveda na pašnjaku, zna koliko ih ima?

— Moram priznati, to zvuči...

— Sasvim razumljivo i uvjerljivo.

— Zbunjuje me samo jedna pojedinost — rekoh. — Petnaestak tisuća dolara nije još četrdeset tisuća.

— Petnaestak tisuća je zaradio samo u listopadu — odvrati Sunny. — Vjerojatno se time već dugo bavio. Možda je počeo potkradati majku čim nam je umro otac. Majka u početku nije znala gotovo ništa o govedima i mogao joj je, tako reći, pokrasti sve.

— Hoćete reći...

— Hoću reći da je tata umro prije dvije godine, na Dan nezavisnosti, četvrtoga srpnja, tjedan dana nakon Jackova rođendana. Pretpostavimo da je Jack započeo svoje prljave poslove čim je tata umro. Mogao je nekoliko puta ponoviti krađu. Možda je u početku krao manje, samo po pet-šest grla. Ipak, jasno je da je mogao prikupiti četrdeset tisuća.

— U vašem razmišljanju ima previše pretpostavki — rekoh.

— Zar policija ima nešto čvršće u rukama?

— Dobro, ako je i krao, kako se može objasniti njegovo ubojstvo? Tko ga je, što mislite, ubio?

— To ne znam. Njegov ortak sa španjolskim naglaskom? Neki provalnik koji je otkrio da on pod strunjačom ima veliku hrpu novca? Tko zna. Bitno je, ako se upetljao u krađe stoke... za to krivično djelo može se dobiti pet godina zatvora... da se družio s nekim sumnjivim tipovima. Hoću reći, mogao je upasti u svakakve nevolje.

— To su opet samo pretpostavke — ponovih.

— Dakako. Ali krađe goveda nisu pretpostavke. Dobro znam što sam čula preko telefona. Čvrsto sam uvjerena da je govorio o cijeni žive vage. Jasno mi je da je naposljetku prikupio četrdeset tisuća dolara za farmu graha. Brojke ne mogu biti puka slučajnost. — Zašutjevši, gledala me i smiješila mi se iznad ruba čaše. — Ima li u ovoj kući spavaćih soba?

— Postoje dvije — rekoh.

— Onda ih iskoristimo.

Šutke sam je gledao.

— Želite to, je li? — upita me. I dalje sam je gledao. — Zar sam se prevarila?

— Previše ste popili.

— Što trijezan misli, pijan govori — odvrati. Pogledah na zidni sat. Pogriješih. — Noć je tek počela — smiješila se.

— Sunny — prozborih — kad biste bili trijezni...

— Potpuno sam trijezna — prekine me, ustane, razveže vrpcu kimona i rastvori ga, zatim ga svuče i spusti na pod pokraj nogu. Podboči se. — Ne čini li vam se da sam potpuno trijezna?

Narednih trenutaka, dok je raskoračena i podbočena stajala preda mnom, prkosno nakrivivši glavu i izazovno mi prelazeći pogledom s lica na prsa, struk i još niže, rojile su mi se u glavi svakakve misli. Uvjerivši se u ono što je već slutila, nasmiješi se i podigne oči tako da su se opet srele s mojima. Da, štošta mi je prelazilo kroz glavu. U prvi čas sam pomislio kako je već dovoljno odrasla da zna što radi i kako nemam razloga, kad mi kaže da je trijezna, da sumnjam u njene riječi. Sjetih se Chicaga i stražnjeg sjedala očeva starog »oldsmobilea«, na kojem je šesnaestogodišnja Joy Patterson raširenih nogu ležala žmireći i teško dišući, ili uistinu pijana, ili samo glumeći pijanstvo, dok sam ja istraživao rub njenih najlonskih čarapa i meka bijela bedra iznad njih, pa zatim povukao drhtavu ruku kad sam napokon dotaknuo nebranjene svilenkaste gaćice. Povukao sam ruku zato što sam jasno uvidio da je to silovanje ako je Joy pijana, a ako nije pijana, da se ne vodi ljubav na takav način u zvjezdanoj ljetnoj noći, da se ne vodi ljubav s djevojkom kao s ovcom na žrtveniku.

A onda sam, začudo, iznenada pomislio na Dale O'Brien, sjetio sam se da sam razgovarao s njom prije nepunih pet sati, sjetio sam se kako mi je rekla da se osjeća poput nekakve kurve i zaključio sam kako ovo nije pravi način da je zaboravim, koliko god ona voljela nekoga drugog. Želim li zaboraviti Dale, nije dovoljno da je samo zamijenim nekom ženom, već treba da biram, a Sunny mi ne ostavlja nikakvu mogućnost izbora, ona se želi baciti na mene i žigosati me kao govedo. Kad bih joj dopustio da me osvoji, bilo bi to jednako onom pokušaju silovanja u Chicagu prije mnogo godina kad je Joy bila pijana ili samo ravnodušna i podložna, pokušaju silovanja za koji sam platio sedam dolara, koliko me stajala boca pića koju smo ispili na stražnjem sjedalu očeva automobila dok je negdje na jezeru netko svirao na mandolini.

Stajali smo i gledali se, oboje nepomični i svjesni moje vidljive muške reakcije. Pogled joj se svaki čas spuštao i provjeravao. Iznenada pomislih na Charlieja i Jefia i na svakakve neodoljive

poklone što ih nude američki gangsteri. Sunny mi je nudila, zaista, izvanredan dar. činilo mi se originalnim koliko bi bio i komad mesa u stupici za medvjeda koji traži med u šumi.

Nisam htio da mi netko opet udara glavom o stol. Stoga je pogledah još jednom, okrenuh joj leđa, duboko uzadnhuh i zamolih je da se odjene. Nisam je pogledao ni kad je izišla i počela se tiho oblačiti na mjesečini.

Napokon zaviri unutra.

— Niste valjda peder, ha? — upita me sasvim ozbiljno.

Ne pričekavši odgovor, zaputi se prema crvenom porscheu. Automobil ljutito zabruji i naglo se odvoji od pločnika.

Nisam znao bi li trebalo da se smijem ili plačem.

4

S Bloomom sam razgovarao tek u ponedjeljak ujutro.

Odavno sam spoznao kako je najbolje da mu sve ispričam čim nešto doznam, jer mi se prešućeno poslije osvećuje. No kad sam u subotu zvao njegov ured, doznao sam da je u subotu i nedjelju slobodan, a nisam ga htio uznemirivati kod kuće. Iskreno govoreći, nisam znao hoće li Sunnyna pretpostavka o krađi stoke izdržati policijsko rešeto, ali htio sam je spomenuti Bloomu. Što će on učiniti s tim podatkom, to me se ne tiče. S druge strane, nisam mu htio omesti odmor. Ni u ponedjeljak ujutro neće biti prekasno. Dabome, morat ću mu spomenuti Sunnyn dolazak po mjesečeni, ali nisam mu namjeravao pričati o njezinu kupanju bez kupaćeg kostima i o njenim čednim prijedlozima. Ponešto ni on ne mora znati.

— Što je radila kod tebe? — upitao me odmah.

— Pa... kupala se — odgovorih.

— U tvom bazenu?

— Da, u bazenu. Dakako.

— Hoćeš reći, došla je k tebi da bi se kupala?

— Ne, ali plivala je u bazenu kad sam došao kući.

— Znao si da će te posjetiti?

— Nisam. Iznenadila me.

— Znači, došla je, jednostavno, u kupaćem kostimu i bućnula u tvoj bazen.

— Ne, nije imala kupaći kostim.

— A, bila je gola.

Eto, detektivu Morrisu Bloomu ne može se ništa zatajiti. Ispričah mu sve što mi je rekla.

— Cijelo vrijeme je bila gola? — zapita me.

— Ne. Bila je u kimonu.

— Ona je vrlo lijepa djevojka — izusti zamišljeno Bloom. Neko vrijeme smo obojica šutjeli. Nije me ništa pitao, a ja nisam htio ništa dobrovoljno izbrbljati. Obojica smo pravi kavaliri, pomislih. — Koliko je, po njenoj pretpostavci, goveda ukrado? — zapita Bloom napokon.

— Svaki put po petnaest.

— Iz pet stada?

— Tako je.

— Koliko je pet puta petnaest?

— Sedamdeset pet.

— Dakle mogao je ukrasti sedamdeset pet grla svakog proljeća i jeseni. Je li to njezina pretpostavka?

— Otprilike.

— Sluti li ona tko bi mogao biti taj čovjek sa španjolskim naglaskom?

— Ne sluti — reče Bloom — ako je doista krao goveda, onda otpada droga. Mislim, kao izvor novca.

— Sunny ne vjeruje da se on bavio prodavanjem droge — odvratih i ispričah mu kako joj je Jack isprašio tur kad ju je uhvatio da puši marihuanu.

— Isprašio je tur starijoj sestri, ha? — promrmlja Bloom.

— To mi se čini čudnim. A tebi?

— Poprilično.

— Kad se ispraši tur šestogodišnjoj djevojčici, to je prilog disciplini — reče Bloom. — Ali kad se tuče po stražnjici dvadeset trogodišnjakinja, rođena sestra, to je već čudno, zvrkasto, izopačeno. Ne čini li se to i njoj čudnim?

— Koliko sam shvatio, ne čini.

— Zar je to bilo uobičajeno između njih dvoje? Mislim, udaranje po stražnjici?

— Ne znam.

Najednom spoznah da Bloom i ja živimo u različitim svjetovima. Budući da je počinjeno ubojstvo, on želi doznati razlog, pa mu se čini neprirodnim što je dvadesetogodišnjak isprašio tur dvadesettrogodišnjoj sestri i želi potanko razmisliti o tom činu. Sunny je samo usputno spomenula te batine, a ni ja se na to nisam osvrtao. No sada, kad se Bloom usredotočio na njih, činile su mi se donekle neobičnima i pitao sam se, kao on maloprije, jesu li bile uobičajene u njihovoj kući. Potom se upitah s kakvim se sve neprirodnim postupcima i mislima Bloom suočava dan na dan. Kakvim se sve užasima mora baviti u svom poslu? Mogu li mu pogledi, dok se neprestano suočava s ubojstvima, silovanjima, sodomijom, zlostavljanjem djece, provalama, pljačkama, grubim tučnjavama i tko zna čime još, ostati neiskrivljeni ili ih je ipak postepeno izobličio taj izopačeni svijet s kojim je svakodnevno imao posla. O čemu

razgovara kad je sa ženom? Najednom mi se učinilo da ga uopće ne poznajem.

— Je li joj svlačio gaćice? — upita me, a bilo je to razložno pitanje iz njegova kuta gledanja.

— Nije mi rekla.

— Čudno — promrmlja. — Nastrano, Dvadesettrogodišnja ljepotica spava s bubuljičavim kincem koji slaže naranče u samoposluživanju, a istodobno je mlati po turu mlađi brat. Vrlo čudno. Javit ću se telefonom njenoj majci i provjeriti je li Jack svlačio sestrici gaćice. Mnogo ti hvala, Matthew, ovo bi mi moglo i te kako pomoći.

*

U dva poslije podne javio mi se telefonom Harry Loomis. Porazgovarao je sa svojim klijentom i pripremili su protuprijedlog. Želim li čuti o čemu je riječ, neka dođem k njemu, rekao je i prekinuo vezu.

Dovezao sam se u Ananburg u tri sata i trideset minuta. Loomisov protuprijedlog nije bio ništa osobito. Lako mi ga je mogao kazati i preko telefona. Bio sam bijesan što me ni zbog čega dovukao u Ananburg.

— Ako sam dobro razumio — rekoh — Burrill bi...

— Ako ste pažljivo slušali, onda ste razumjeli — prekine me Loomis.

— Burrill je spreman na nagodbu ako mu gospođa McKinney plati još pet tisuća dolara, iz svog džepa, za svu moguću pretrpljenu štetu.

— Izostavite riječ »moguću« — progundā Loomis. — Nema sumnje da je Burrill izgubio sve ostale kupce zbog mladićevih obećanja.

— Zacijelo vam je jasno da gospođa McKinney ne odgovara za sinove dugove — rekoh.

— Da, jasno mi je. No imajući na umu njezin imetak, vjerujem da će rado dati pet tisuća kako bi nas se otresla. Znete li koliko vrijedi njezin imetak?

— Ne znam.

— Ima četiri tisuće jutara zemlje, a svako jutro stoji najmanje tisuću i četiri stotine dolara. To je, ako znam množiti, pet milijuna i šesto tisuća. Pribroje li se goveda, strojevi, konji i ostalo, svota doseže

gotovo sedam milijuna dolara. Dakle neće spasti na prosjački štap ako dade pet tisuća. Evo, naš zahtjev je ovakav: neka nam isplati pet tisuća za štetu, neka se odrekne onih četiriju tisuća iz banke i neka nam dade sve sinove stvari. Dakako, farma ostaje nama. Što mislite o tom prijedlogu?

— Prava pljačka.

— Slutio sam da ćete to reći — izusti Loomis smijuljeći se. — No možda će vaša klijentima misliti drukčije.

— Neće dok sluša moje savjete — odvratih.

*

Čim sam krenuo natrag, prema Calusi, opet je počela padati kiša. Vozio sam sporo, nagnut nad upravljač, i pokušavao razabrati štogod kroz staklo ondje gdje bi ga loši brisači koliko-toliko očistili. Kiša je pljuštala kao da je netko razrezao golemi mijeh.

Bljesne munja i odjekne grom. Trgnuh se, a zatim se sjetih da je automobil, navodno, najsigurnije sklonište za vrijeme oluje. Ako se ne varam, zbog guma. Fizika mi nikad nije bila jaka strana.

Sjetih se onog pljačkaša Harryja Loomisa i ponovo se razljutih na njega, zatim na kišu, potom na brisače, pa na munje i gromove i provezoh se mimo Burrillova smeđeg poštanskog sandučića s desne strane. Znajući da sam sad opet u okrugu Calusa, odmah sam se osjećao ugodnije. Uto bljesne munja vrlo blizu. Nakostriješih se i uvukoh glavu među ramena kad je nada mnom zagrmjelo.

Probijao sam se kroz vjetar i vodu i prestrašeno se trzao svaki put kad bi bljesnulo i zagrmjelo, jer se nisam previše pouzdavao u postavku o svemoćnim gumama. Udaljio sam se, otprilike, jedan kilometar od Burrillova sandučića kad sam iznenada pred sobom spazio golemu lokvu i pokušao zakočiti, a zatim se predomislio bojeći se klizanja i uletio u nju. Motor se ugasio.

Znao sam da treba, kad se smoči motor, pričekati pet do deset minuta i tek tad okrenuti ključ. Stoga sam mirno sjedio desetak minuta u pustoši i slušao kišu. Činilo mi se da njezin nalet ne jenja. Pogledavši na sat, pokušah upaliti motor. Uzalud. Opet okrenuh ključ. Još jednom. I još jednom. Znao sam da radim baš ono što ne smijem, ali bio sam sve nestrpljiviji. Pokretač je zujao, motor je zakašljucao i umalo se upalio, pa me to ohrabrilo. Nastavio sam ga paliti. Naposljetku, dakako, ispraznio sam akumulator. Ostao sam

tridesetak kilometara daleko od Caluse, a oko mene je bjesnjela oluja. Akumulator je bio prazan, a na cesti ni žive duše. Posegnuh za kišobranom na stražnjem sjedalu. Dvije žice na njemu bile su slomljene. Čim sam odškrinuo vrata, počela me šibati kiša. Izvukavši ključ iz brave pod upravljačem, pokušah otvoriti kišobran prije nego što se sasvim izložim oluji. Vjetar ga smjesta izvrnu. Ljutito ga bacih u stranu. Za narednih četrdesetak sekunda, dok sam zaključavao automobil koji se nije mogao upaliti, bio sam već mokar do kože.

Zaputih se prema Burrillovoj farmi. Ondje postoji telefon. Čak ako budem morao čekati i cijelu vječnost da ona brbljavica na dvojniku završi razgovor, ipak ću naposljetku moći pozvati pomoć iz automehaničke radionice. Doći će netko i upaliti motor, a ako ne bude drugog rješenja, odvući će auto u radionicu. Potpuno mokar, više se nisam morao štititi od kiše. Nehajno sam hodao po pljusk, otprilike kao Gene Kelly u poznatom filmu, samo što nisam pjevao na kiši. Pokušah mahanjem zaustaviti teretnjak koji je prevozio sanduke s pilićima. Vozač projuri mimo mene i popraska me vodom. Stigavši do Burrillova poštanskog sandučića, skrenuh ulijevo, na zemljani puteljak. Nisam znao koliko je dug. No kad nisam, gazeći po njemu već pet minuta, još nigdje vidio nikakvu kuću, zabrinuo sam se. Pomislio sam da puteljak možda vodi u polje. Gacajući po blatu još pet minuta, već sam smatrao kako bi mi bilo pametnije da sam ostao u autu dok ne prođe oluja.

Zemlja s obiju strana puteljka nije mi se činila prikladnom za uzgoj bilo kakva povrća. Pitao sam se gdje, do vraga, Burrill uzgaja grah, pitao sam se gdje mu je, do vraga, kuća, pitao sam se što, do vraga, radim usred ove pustoši, šiban vjetrom i kišom, a onda sam pred sobom opazio rđavi žuti traktor. Ako postoji traktor, mislio sam; onda je tu i farma, a ako je tu farma, onda negdje mora biti i kuća. Napokon sam ugledao trošnu zgradu, sivu poput kiše, na niskom brežuljku iza kojeg je kroz vododerinu hučala bujica. Otraga sam vidio polje i borove koji su ga donekle zaklanjali.

Uspevši se po dvjema rasklimanim stepenicama, odahnuo sam kad sam se našao pod krovom, na verandi, jer koliko god je bio šupljikav, zaštitio me od kiše. Potražih zvonce i ne nađoh ga. Tad pokucah na oguljena vrata. Ne javi mi se nitko. Pokucah ponovo.

— Gospodine Burrille! — uzviknuh, a prasak groma me smrtno preplaši i nadjača moj ponovni povik: — Gospodine Burrille! — lupao sam po vratima. — Gospodine Burrille, to sam ja! Odvjetnik Hope!

Kao da ga se nimalo nije dojmilo moje ime. Nije se javljao.

Pokušah otvoriti vrata. Nisu bila zaključana. Zakoračih unutra.

— Gospodine Burrille! — pozvah. U kući bijaše mračno. Nigdje nije gorjelo nikakvo svjetlo. Čudno, s obzirom na oluju. Možda je nestalo struje? Jesu li se, možda, prekinule i telefonske žice? — Gospodine Burrille! — ponovih.

Munja osvjetli nešto na podu pred vratima susjedne prostorije, a snažna grmljavina nadjača moj krik kad sam shvatio da je preda mnom mrtvo tijelo.

Počeh se povlačiti prema vratima, spotaknuh se o nešto, uhvatih ravnotežu i potražih prekidač na zidu. Zapalih dvije žarulje na drugoj strani sobe. Jedna svjetiljka ležala je na podu, prevrnutu. Vidio sam i prevrnutu stolicu. Na njima je bio razrezan tapecirung. Posvuda na podu bijahu razbacani časopisi i knjige. Tijelo je ležalo pred kuhinjskim vratima. I u kuhinji su bili razbacani lonci, zdjele i tanjuri. Mrtvac je ležao na leđima. Lice i prsa prekrivala mu je krv.

Odlučih da pobjegnem što dalje.

Povlačeći se ponovo prema vratima, ugledah na stolu telefon i priđoh mu. Pozvah detektiva Morrisa Blooma.

*

Najprije su stigla dvojica uniformiranih policajaca, potom Bloom u neobilježenu automobilu s još jednim detektivom čije ime nisam dobro čuo, zatim kapetan, onda policijski liječnik, potom predstavnik javnog tužilaštva, pa laboratorijski stručnjaci.

Kiša je prestala. Odjeća mi se sušila

Stojeći u dnevnoj sobi, gledao sam stručnjake kako obavljaju svoj uobičajeni posao, a onda sam ispričao kapetanu ono što sam već rekao Bloomu, objašnjavao sam mu kako se dogodilo da sam baš ja otkrio Burrillovo tijelo. Liječnik je već proglasio farmera mrtvim, pa su tijelo smjestili u gumenu vreću i odnijeli ga u auto. Posvuda na podu bilo je krvi, unutar kredom označenih obrisa tijela i izvan njih. Snimalo se mjesto zločina i tražili su se otisci prstiju. Kapetan je, čini se, bio zadovoljan mojim iskazom, ali namrštio se kad sam mu rekao da sam sudjelovao u zaključivanju posla između Burrilla i Jacka

McKinneyja, koji je, sjetio se odmah, ubijen prije dva tjedna Na licu sam mu vidio da mu je to sumnjivo. Ni Bloom nije bio oduševljen. Natuknuo mi je to već preko telefona.

— Tko je još bio upleten u taj posao? — upitao me kapetan Hopper. Napeto me promatrao Kao da mu je pronicavi pogled posebno zapeo za tragove modrica pod mojim očima. Smatra me ratobornim, pomislih. Misli da često upadam u tučnjave.

— Nitko — odgovorih. — Samo stranke i njihovi odvjetnici. Ja sam odvjetnik — dodah, vjerujući kako je najbolje da to napomenem već na početku.

— McKinneyjev odvjetnik, ha?

— Da, gospodine — rekoh. Ne znam zašto sam ga nazvao gospodinom. Smatrao je, čini mi se, da sam nekako upleten u te zločine. Htio sam mu se, valjda, malo dodvoriti.

— A tko je žrtvin odvjetnik? — upita me i okrene se prema Bloomu. — kako se ono zove žrtva?

— Burrill — odgovori Bloom. — Avery Burrill.

— Tko je bio njegov odvjetnik? — ponovi pitanje Hopper, okrenuvši se opet prema meni.

— Harry Loomis iz Ananburga

— Dakle taj ugovor se ne tiče nikoga drugog?

— Pa sad — izustih — ne bi se baš tako moglo reći.

— Što vam to znači? Jeste li pri zaključivanju ugovora sudjelovali samo vas četvorica ili je upleten još netko?

Objasnih mu potanko da McKinney nije ostavio oporuku i da po floridskim zakonima njegova imovina pripada majci. Dodah da je McKinney namjeravao platiti farmu gotovinom, ali da se dosad, što može potvrditi i detektiv Bloom, nije pronašao novac. Stoga se čini da se mladićeva ostavština sastoji samo od pokretnina. Spomenuh da sam se danas dogovarao s Harryjem Loomisom o mogućoj nagodbi.

— Dakle upleteno je više ljudi nego što ste u početku kazali — reče Hopper. — Evo, upravo ste mi spomenuli pokojnikovu majku i sestru.

— One nikako ne mogu biti odgovorne za McKinneyjeve obveze. Dugovi se mogu naplatiti samo iz ostavštine, a ona, tako reći, i ne postoji

— Ne računajući gotovinu koju je, navodno, imao McKinney — dopuni me Hopper.

— Dosad je nismo uspjeli otkriti — umiješa se Bloom. — Osim toga, treba da vam kažem da McKinneyjeva majka i sestra imaju nepobitan alibi za onu noć kad je on ubijen.

— Jesam li vidio izvještaj o tome? — upita kapetan Hopper.

— Postao sam vam ga, ali ne znam jeste li ga vidjeli — odvrati Gloom.

— Podsjetite me — reče mu kapetan. — Nagledam se svakakvih izvještaja — To je značilo da ga nije ni pogledao.

— McKinneyjeva majka gledala je kod kuće televiziju s veterinarom koji je došao da joj pregleda bolesnu kravu i ostao na večeri — obrazloži Bloom.

— Jeste li razgovarali s tim veterinarom? Je li potvrdio izjavu? — upita kapetan

— Potvrdio ju je.

— A sestra? Gdje je ona bila?

— U krevetu s momkom.

— Provjerili ste to?

— Jesmo

— Kako se momak zove?

— Jackie Crowell. Osamnaest mu je godina i radi u samoposluživanju u Calusi.

— Kazao je da ju je ševio te noći?

— Da. U svom stanu.

— U vrijeme ubojstva?

— Sudeći prema svemu, zločin se dogodio oko devet navečer. McKinneyjeva sestra otišla je s momkom na večeru u sedam sati, a zatim se vratila k njemu i provela ondje cijelu noć.

— Sve ste to provjerili, ha?

— Jesmo

— Možda je on štiti?

— Možda. Ali oboje ih poznaje konobar u restoranu, a on je izjavio da im je donio pljeskavicu nekoliko minuta poslije sedam.

— Ipak, nitko osim njih dvoje ne može potvrditi da je cijelu noć provela s Crowellom, nije li tako?

— Tako je.

- Držite se toga, Bloome. Nastavite istraživanje.
- Istražujemo, kapetane. Raspitujemo se u Crowellovu susjedstvu i pokušavamo pronaći nekoga tko je njih dvoje vidio kako izlaze ili ulaze.
- Zar vam za to, do vraga, treba toliko vremena?
- Susjedstvo je veliko, kapetane. On stanuje u novoj stambenoj četvrti.
- Zar je on Crnac? — upita kapetan.
- On je bijelac — odgovori Bloom. — U toj četvrti ima i bijelaca.
- Mislio sam da ondje žive samo Crnci — promrmlja kapetan.
- Kapetane Hopperu! — dovikne netko. Kapetan odmah priđe čovjeku koji je stajao pokraj telefona i uzme pruženu ceduljicu.
- Ovdje je prava pustoš — reče Bloom, gledajući oko sebe.
- McKinney je za ovo htio dati četrdeset tisuća, ha?
- Ovdje ima petnaest jutara zemlje. — rekoh.
- Ta zemlja bi morala biti izuzetna — progundā Bloom. — Puna nafte.
- Pogledajte ovo — Hopper mi pruži papirić. Na njemu su rukom bili zapisani moje ime i telefonski broj. — To ste vi?
- Jesam.
- Razgovarali ste nedavno s Burrillom?
- Pozvao me telefonom sutradan nakon McKinneyjeva ubojstva — odgovorih.
- Što je htio?
- Čuo je da se dogodio zločin, pa ga je zanimalo što će se sada zbiti.
- Kako vas se dojmio?
- Činilo mi se da želi što prije ostvariti ugovor.
- Jeste li poslije ponovo s njim razgovarali?
- Samo s njegovim odvjetnikom.
- Kako ste stigli ovamo? — upita me iznenada.
- Pješice.
- Čak iz Caluse?
- Auto mi je nedaleko odavde, na cesti. Ispraznio mi se akumulator.
- Zgodno — promrmlja Hopper i priđe kredom ocrtanom obrisu tijela na podu.

— Tikvan — progunđa Bloom sebi u bradu. Potom glasno upita: — Može li sad Hope otići kući?

— Tko je Hope? — uzvрати pitanjem Hopper, ne pogledavši nas.

— Ja — rekoh.

— Da, idite kući — progunđa.

Bloom potrese glavom i isprati me iz sobe.

— Odvest ćemo te u grad — reče mi. — Pričekaj samo da se oslobodim kapetana.

* * *

— U ured sam se vratio tek u šest i petnaest. Pozvao sam telefonom automehaničku radionicu u kojoj mi se i inače popravlja auto. Ispričao sam što se dogodilo i gdje mi je automobil i potom sam zamolio da netko svrati po ključeve. Obećali su da će netko doći najkasnije za pola sata.

Na stolu sam vidio nekoliko obavijesti o ljudima koji su me zvali telefonom, no bilo je već prekasno da im se javim. Zapazio sam i Frankovu ceduljicu. Na njoj je pisalo:

»Dragi ortače,

Zar si se odrekao pravih poslova i prihvatio stočarstva? Bilo bi mi drago da te povremeno mogu vidjeti u uredu. Molim te, ne zaboravi da sutra imaš parnicu u Okružnom sudu u jedanaest sati.

Srdačno te pozdravlja Frank.

P.S. Što misliš o mojih deset pravila?«

Za desetak minuta stigao je mehaničar, pa sam mu dao ključeve. Upitao sam ga kad ću moći doći do auto. Slegnuo je ramenima. Mehaničari, zapazio sam to već, sliježu ramenima kao i liječnici.

Kad sam izišao iz ureda, bilo je oko sedam i petnaest. Upravo sam zaključavao vrata, kadli je zazvonio telefon. Kolebao sam se hoću li se vratiti i javiti. Napokon odustadoh od toga.

Večerao sam u talijanskom restoranu nedaleko od ureda i potom se taksijem odvezao kući. Bilo je već blizu devet sati.

Pred kućom mi je stajao crveni porsche.

Platih taksistu i dadoh mu napojnicu, zatim otidoh zaobilazno do kuhinjskih vrata, otključah ih, uđoh u kuću i smjesta začuh kako se netko praćaka u bazenu. Ovaj put ne upalih svjetla. Žustro se zaputih prema staklenim vratima i otvorih ih.

Imao sam dojam da sam sve to već doživio.

U mom bazenu bila je opet Sunny. Plivala je pod vodom. Gola:

Tijelo joj se, preplanulo, dugo i bujno, skladno kretalo ispod vodene površine obasjane mjesečinom, a trokut bijelog mesa pokazivao je gdje je nije dotaknulo sunce. Doplivavši do kraja bazena, okrene se i odgurne. Napokon izroni, kako bi udahnula zrak. Samo na trenutak, prije nego što je ponovo zaronila, ugledah još žutu kosu, no to mi je bilo sasvim dovoljno da shvatim kako u bazenu nije ona osoba koju sam očekivao.

Ne zapazivši me još, ona izroni pokraj stepenica u bazenu, uspravi se i stane se penjati po njima. Nije bila, kao što sam prije mislio, potpuno gola. Onaj neosunčani trokut mesa bijahu, zapravo, bijele gaćice, sad mokre tako da se nad spojem njenih nogu razabirao tamniji trokut. Veronica McKinney još nije znala da sam u blizini. Strese kratku kosu. Gurne prst u lijevo uho i poskoči na lijevoj nozi, zatim to isto učini s desnim uhom, prijeđe rukama preko prsa kako bi s njih uklonila vodu, potom pogladi trbuh i bedra. Priđe ležaljci na koju je uredno složila odjeću, potraži u torbici maramicu i obriše nos.

— Dobra večer! — javih se.

— Dobra večer! — odvrati ona, iznenađeno se okrenuvši. — Kod kuće ste?

— Jesam

— Hoćete li me tužiti zbog smetanja posjeda?

— Neću. — Gledali smo se — Treba vam ručnik, je li tako? — rekoh

— Nije tako — odvrati. Počne kopati po torbici, pronađe cigarete, istrese jednu iz kutije i zapali je. — Mmm, baš mi prija! — izusti puhnuvši dim i sjedne na rub ležaljke. Zrak bijaše prilično hladan, nabubrile su joj bradavice. — Zvala sam vas u ured, ali nitko mi se nije javio.

— Kada?

— U sedam ili sedam i trideset. Bila sam na dosadnoj kućnoj zabavi. Telefonirala sam vam i ovamo. Opet mi se nitko nije javio. Zaključivši da ćete prije ili poslije doći kući, dovezla sam se ovamo. Zna, u telefonskom imeniku je vaša adresa.

— Da, znam

— Dobro, zar me nećete ponuditi kakvim pićem?

Ponovo sam imao dojam da sam sve to već proživio.

- Što biste popili? — upitah.
- Viski s ledom.
- Želite li kućni ogrtač? — upitah dok sam se vraćao u kuću.
- Ne, hvala Baš mi je ugodno ovako

Prišavši ormariću s pićem, napunih joj čašu viskijem a zatim ga natočih i sebi. Uzeh pepeljaru i krenuh van.

— O, izvrsno! — reče Veronica. — Upravo sam se pitala što ću s ovim — Zgnječi cigaretu u pepeljari i uzme čašu. — Hvala vam. Bazen je divan. Nadam se da se ne ljutite što sam se u njemu okupala. Bilo mi je vrlo vruće.

Pitao sam se zašto je došla. Zar je čula o Burrillovoj smrti u vijestima u šest sati? Nije mi se činilo baš vjerojatnim da bi netko upalio televizor na kućnoj zabavi.

- Zašto se i vi ne okupate? — upita me.
- Možda ću poslije.
- Skinite sa sebe barem sako i kravatu. Ugušit ćete se.

Svukoh sako i prebacih ga preko naslona ležaljke na kojoj je bila njezina odjeća. Bijela haljina, uredno složena. I pokraj ležaljke bijele cipele s visokim potpeticama. Nigdje nisam vidio prsluk. Odvezah kravatu i otkopčah gornje dugme na košulji.

- Eto, zar vam sad nije ugodnije?
- Mnogo mi je ugodnije — odgovorih.
- Uvijek slušajte mamicu. Je li vam neugodno što sjedim ovako?
- Nije.
- Neprestano pogledavate u stranu. Zaista nije potrebno.

Činilo mi se da zbog nekakve pogreške ponovo proživljam ono što sam već doživio u petak uveće. Sjećajući se Sunny, pitao sam se pada li jabuka daleko od stabla. Zanimalo me zašto je došla Veronica. Možda sam izbjegao očit zaključak. Svakako sam bio dovoljno star i iskusan da shvatim što znači kad polugola žena na rubu bazena pijucka viski i govori mi kako ne treba da pogledavam u stranu. No nikad nisam mislio izuzetno povoljno o sebi i smatrao se neodoljivim.

- Maca vam je pojela jezik? — upita me ona.
- Razmišljam.
- O čemu?
- O razlogu zbog kojeg ste došli ovamo.

— Dosađivala sam se. Osim toga, sjetila sam se da imate bazen.

— Dobro — rekoh.

— Ne znam zašto ste tako uznemireni. Ako želite, obući ću se. —

Upitno me pogleda. Ne rekoh ništa. Ona iznenada ustade.

— Okrenite mi leđa — reče. Nisam joj okrenuo leđa.

— Baš ste zločesti — nasmije se i povukavši mokre gaćice niz bedra i gležnjeve, iskorači iz njih. Uzme bijelu haljinu, navuče je preko glave i poravna na bokovima i bedrima. — Evo, je li vam sad ugodnije? Ne gledajte me tako strogo, Matthew.

— Zar tako gledam?

— Gledate.

— Zapravo mi je drago što ste došli.

— Da, kličete od veselja.

— Ionako sam vam ujutro namjeravao telefonirati.

— O! Zbog čega?

— Po podne sam ponovo posjetio Loomisa.

Ona radoznalo podigne obrve. Nisam znao koliko treba da joj kažem. Sudeći po svemu, još nije znala da je Burrill ubijen, pa nisam htio da joj baš ja saopćim tu vijest. S druge strane, Loomis je iznio protuprijedlog u ime klijenta koji je sad mrtav. Hoće li Burrillovi nasljednici, ako ih ima, postavljati iste uvjete za nagodbu? Zaključih da moram biti vrlo oprezan.

— Predložio je nešto novo — rekoh. — Htio bi da platite pet tisuća dolara odštete. Tvrdi da je njegov klijent izgubio druge kupce.

— O, da, uvjerena sam da je svijet pun ljudi koji bi htjeli uzgajati grah. Nadam se da ste ga poslali k vragu.

— Htio sam najprije razgovarati s vama.

— Zašto mi se niste javili telefonom?

— Nešto se dogodilo.

— Što?

— Bio sam cijelo popodne zauzet poslom u uredu.

— Smijem li ponovo napuniti čašu? — upita i ne pričekavši odgovor, krene prema kući. Evo, ista priča, pomislih. Kakva mati, takva kći. Obje imaju isto divno tijelo, istu žutu kosu, iste modre oči i istu žeđ. — Gdje je prekidač svjetla? — dovikne mi, zaustavivši se pred staklenim vratima.

Ja ću zapaliti svjetlo — rekoh i uđoh u kuću ispred nje. Upalih svjetla u dnevnoj sobi a zatim oko bazena Ušavši za mnom, ona se ocjenjivački osvrne oko sebe.

— Lijepa vam je kuća — reče. — Sami ste je namjestili?

— Ovdje postoji jeka — promrmljah.

— Molim?

— Unajmio sam je već namještenu.

— Vrlo je lijepa — prozbori, zaputivši se bosonoga prema ormariću s pićem — Koliko ima spavaćih soba?

— Dvije. Kći mi dolazi u posjet svakog drugog vikenda.

— Razvedeni ste? — upita me, pronašavši bocu viskija.

— Jesam.

— Poznajem li, možda vašu bivšu ženu? — Ubaci dvije kockice leda u čašu i obilno ih prelije viskijem.

— Zove se Susan.

— Je li zadržala vaše prezime?

— Jest.

— Ne poznajem je — zaključi i okrene se prema meni.

Bijela joj se haljina pripila uz tijelo. Dobro sam znao da nije obukla ništa ispod nje. — Jeste li se vezali uz nekoga drugog?

— Privremeno nemam nikoga.

Ona kimne. Dugo je šutjela i pijuckala.

— Proteklih dana sam mnogo razmišljala o Jacku — progovori napokon. — Pitala sam se kako se to moglo dogoditi. Kako je netko mogao ući i izbosti ga?

Ne rekoh ništa.

— Sin mi je imao pištolj — nastavi ona — »smith and wesson« kalibra 9,6 milimetara. Poklonio mu ga je Drew za osamnaesti rođendan, dvadeset sedmog lipnja prije dvije godine, nekoliko dana prije nego što je umro. Nekako mi se to čini ironičnim. Muževni Drew poklonio je nemuževnom Jacku upadljiv simbol muževnosti upravo kad je momak dosegao granicu zrelosti. Možda ga je poklonio zato što je, razoren rakom, slutio skorbu smrt. Kao što se pokazalo, nije se prevario. Umro je tjedan dana nakon Jackova rođendana. Na Dan nezavisnosti kad je vani blještao vatromet. Ovo pijem za tebe Drew — reče i povuče gutljaj.

— Nadam se da ondje gdje si sada posvuda ima debelih krava i da si na roštilju, đavole jedan. — Opet povuče gutljaj. — Jack je, začudo, naučio rukovati pištoljem — doda. — Inače je u svemu bio nespretan.

Sjećao sam se da mi je ispričala kako joj sin nije znao žigosati telad ni jahati.

— Odnio je pištolj sa sobom kad se uselio u stan na Stone Crabu — nastavi. — Je li vam policija spomenula pištolj?

— Nije — odgovorih.

— Ni meni. Dali su mi popis svih stvari koje su pronašli u stanu, čak su zapisali i prljave čarape za tenis. Nastoje li se tako zaštititi od budućih optužbi da su nešto ukrali ?

— Po svoj prilici.

— Poznato je da policija krade sve što nije zapisano. I vatrogasci to čine. Uglavnom, na popisu nije bilo pištolja. Čudno! Još nešto me zbunjuje. Zar se Jack ne bi pokušao poslužiti pištoljem? Zar ne bi pucao u čovjeka koji ga je napao nožem?

— Ako je imao uza se pištolj...

— Upravo to i hoću reći. Je li pištolj bio kod njega?

— Vi, čini mi se, mislite da je trebalo da bude.

— Odnio ga je sa sobom kad se odselio nije li tako?

— Odselio se u lipnju

— Da. No gdje je pištolj bio one noći kad se dogodilo ubojstvo? Gdje je sada?

— Možda ga je zaplijenila policija.

— Ne spomenuvši ga na popisu?

— Možda nisu htjeli da ubojica dozna za njega.

— Zar misle da sam ja ubojica?

— Zacijelo ne misle.

— Popis su pripremili za mene, Matthew, kao najbližu rodbinu. Da su našli Jackov pištolj, on bi bio i na popisu.

— Možda ga je odnio ubojica.

— Možda — promrmljala je. Zamišljeno je pijuckala. — To izaziva još jedno pitanje. Kako je ubojica ušao u stan? Jack je uvijek zaključavao vrata. Na njima je okance. Dakle mogao je vidjeti tko je u hodniku prije nego što je otključao vrata. Pa ipak, otključao ih je. I pustio ubojicu unutra. Nije se čak ni pokušao obraniti pištoljem.

— Na kakav vas zaključak to navodi? — upitah.

— Prvo, poznavao je ubojicu. Poznavao ga je tako dobro da ga je pustio u stan. Drugo, te noći nije imao uza se pištolj, jer bi inače posegnuo za njim i pokušao se obraniti.

— Hm, nitko zapravo ne zna što se zbilo u tom stanu. Dakako, osim ubojice.

— I Jacka. A on je mrtav.

Opet smo neko vrijeme šutjeli.

— Mogu li dobiti još kap-dvije? — upita Veronica. Uzeh joj čašu iz ruke i pridoh ormariću. — Bloom me te noći kad je Jack ubijen — nastavi — dugo ispitivao. Očito me smatrao sumnjivom.

— Moraju postavljati svakakva pitanja — odvratih, noseći joj čašu. — Pogotovu članovima obitelji.

— Zar ga je zbog toga zanimalo postoji li nešto između doktora Jeffriesa i mene?

— Doktora Jeffriesa?

— Mog veterinara. Zar je Bloom pomislio da ljubakam sa sedamdesetpetogodišnjim satarcem?

— Pa sad ...

— Znam da već izgledam kao mumija, ali ipak...!

— Izgledate divno.

— Hvala vam, vrlo ste ljubazni. Pa ipak, Jeffries je kudikamo stariji od mene i Bloomova sumnja da možda ljubakam s njim ... — Ona potrese glavom.

— Očito je provjeravao vaš alibi.

— Mislite, zato što smo bili zajedno one noći kad se zbilo umorstvo?

— Da

— Dakako, kad bismo bili ljubavnici, lagali bismo i spašavali jedno drugo.

— Zacijelo je Bloom mislio baš na to.

— Gledali smo televiziju — reče.

— Spomenuo mi je to Bloom.

— Jeste li i vi pomislili to?

— Na što?

— Da smo Ham i ja ljubavnici.

— Ham?

- Hamilton Jeffries. Moj veterinar.
- Ne, nije mi nešto takvo palo na pamet.
- Zašto? Zato što je njemu sedamdeset pet godina?
- Nisam znao koliko mu je godina dok mi to maloprije niste rekli.
- Ipak, kad vam je Bloom kazao gdje je tko bio one noći, nije li vam palo na pamet da bismo Ham i ja mogli štititi jedno drugo? Da smo, možda, ljubavnici.
- Ne, nije mi to palo na pamet.
- Što biste rekli kad bih vam odala da je to istina?
- Što? Da ste ljubavnici? Ili da štitite jedno drugo?
- Birajte.
- Rekao bih vam da bi trebalo da to ispričate policiji, a ne meni
- Bili smo ljubavnici. Govorim u prošlom vremenu. On je tada bio pedesetjednogodišnjak, a ja sam navršila trideset i tri. Lijepa razlika u godinama, je li? Moga muža su zanimale krave više nego ja. Velik dio vremena provodio je obavljajući različite poslove za Stočarsko udruženje, a ja sam se dosađivala na ranču, tjerala muhe i pitala se što, da vraga, radim usred divljine.
- To je bilo...?
- Prije dvadeset četiri godine. Ako se zbroji dvadeset četiri i trideset tri, dobiva se pedeset sedam. To znaju izračunati i djeca u osnovnoj školi, dragi moj Sherlock. Meni je pedeset sedam godina, sjećate li se? Ne, vjerojatno se ne sjećate. Jednog trenutka ste mi rekli da ste već zaboravili koliko mi je godina.
- Sjećam se koliko vam je godina — rekoh tiho.
- Veronica prekriži noge kao da želi istaknuti kako je besmisleno razgovarati o godinama s tako lijepom ženom. Bijela haljina joj se povuče iznad koljena i otkrije preplanulo bedro. Sretnu nam se oči.
- Je li vam neugodno što vam pričam o svojim mladenačkim pustolovinama? — upita me.
- Nije.
- Dakle navršila sam tridesete tri godine, bila sam u braku već šest godina i čamila sam na ranču, a moj čarobni muž jurio je u Denver, u Tallahassee i tko zna kamo još, kako bi razgovarao o kravama. Zamrzila sam krave i još ih mrzim. Dok nisam upoznala Drewa, nisam tako reći, ni vidjela živu kravu. Dobro, možda malo pretjerujem. No svakako je to za mene bio tuđi svijet. Kad sam se

udala, bila sam već zrela cura, dvadeset sedmogodišnjakinja, djece nisam imala do trideset četvrte godine. Da sam krava, svaki rančer bi me odmah prodao kao jalovicu. Uglavnom, bila sam sama na ranču jedne sparne večeri potkraj rujna, kad je došao Ham da pregleda bolesno tele. Ujedno je sredio i mene. Jeste li zaprepšateni mojim rječnikom, Matthew?

— Nisam.

— Da, sredio me. Izvukao me iz dosade i samoće i doveo do zanosa kakav dotad nisam smatrala mogućim.

— Koliko je potrajala ta... veza s Hamom?

— I vi provjeravate moj alibi? Ili sam vas zainteresirala?

— Zanimljivi ste mi, priznajem.

— To sam već naslutila — odvrati i smiješeći mi se iznad ruba čaše, malo raširi noge. Oboje smo bili i te kako svjesni jedne intimne činjenice: pod bijelom haljinom nije imala ništa. — Na žalost, nije baš dugo trajalo to između Hama i mene. Zaljubili smo se u rujnu, a u veljači je već sve završilo. Kako došlo, tako prošlo. Sredila sam se, postala vjerna žena i nježna majka. Sunny se rodila u kolovozu, vrlo kišovito. Plakala je dan i noć, katkad sam je željela zadaviti, a katkad mi je i sada žao što to nisam učinila. Od te male nikada ništa neće biti. Jack je došao na svijet za tri godine. Bio je pljunuti otac, imao je njegovu tamnu kosu i tamne oči, ali na žalost, nedostajalo mu je očeve hrabrosti. Možda se baš zbog toga otresao pištolja, umjesto da ga je sačuvao. To ga je stajalo glave. A ja sam zato vrijeme gledala televiziju s bivšim ljubavnikom. — Blijedo se osmjehnuvši, zagleda se u čašu.

— Zašto mislite da je Jack odbacio pištolj? — upitah.

— Nije ga bilo u stanu, je li tako?

— Zašto bi ga se on otresao?

— Tko zna. Možda je opljačkao banku kako bi se dokopao onih četrdeset tisuća dolara. Možda se bojao da će ga pištolj odati. Moj sin je bio tikvan ... tako ga je okrstila Sunny. Usput govoreći, danas mi je telefonirao Bloom i pitao je li Jack često tukao Sunny po stražnjici. Nisam mogla vjerovati svojim ušima. Po stražnjici? Taj vaš Bloom svašta izmišlja

Ne spomenuh da je o batinama govorila Sunny.

— Najprije sumnja u bivše ljubavnike ...

- Veronica, bivši ljubavnici mogu ...
- Znam, mogu lagati i štititi se međusobno. Ali nije se to dogodilo, Matthew. Uistinu smo gledali televiziju kad je moj sin pustio nekoga u svoj stan.
- Tko bi mogao biti taj netko?
- Ne znam.
- Sam Watson ne govori sa španjolskim naglaskom?
- Moj bivši predradnik? — Ona potrese glavom — Ni govora. Zateže kao pravi Teksašanin.
- A ljudi s kojima surađujete? Na primjer, nakupac stoke.
- Ne, nitko ne govori sa španjolskim naglaskom. Uostalom, zašto vas toliko zanima taj naglasak?
- Poznajete li ikoga tko ima takav naglasak?
- Ne poznajem. Zapravo, poznajem.
- Koga?
- Radio je kod nas jedan kuhar s takvim naglaskom, Meksikanac .. prije deset-dvanaest godina.
- Gdje je sad?
- Vratio se u Kaliforniju.
- Znate li bilo koga drugog?
- Ne, ne mogu se sjetiti više nikoga. — Ispije posljednji gutljaj iz čaše. Pomislih da će prići ormariću i ponovo je napuniti. Umjesto toga, spusti čašu i reče: — Umorna sam već. A vi? Kako bi bilo da pođemo u krevet?
- Na usnama joj zatitra smiješak. Podigla je jednu obrvu.
- Mogli bismo — rekoh.

5

Sutradan ujutro, desetak minuta prije devet, žurno smo izišli iz kuće, jer sam znao da će točno u devet, kao svakog utorka i četvrtka, doći Lottie i Doltie koje mi čiste kuću i peru rublje. Imale su ključ, jer sam najčešće u devet sati već bio na poslu.

Kad smo se Veronica i ja zaputili prema porscheu, moja susjeda, udovica, upravo je brala naranče. Četrdesetsedmogodišnjakinja, bila je deset godina mlađa od Veronike. Muž joj je umro od srčanog napadaja kad mu je bilo pedeset godina. Uvjeravala me da mu se to dogodilo zato što nije htio piti narančin sok koji je ona cijedila svakog jutra iz plodova sa svoja skromna dva stabla. Neprestano me zvala k sebi na svježi sok, a ja sam neprestano izmišljao kojekakve izgovore. Gledajući nas sada, zacijelo se pitala što radimo ovdje u jutarnje sate i čudila se Veronikinoj bijeloj večernjoj haljini i cipelama. Lako sam mogao zamisliti kakve će joj misli prolaziti kroz glavu dok jutros bude cijedila naranče.

Otvorih lijeva automobilska vrata i Veronica sjedne. Premda sam je noćas grlio golu, nisam mogao odvojiti pogled od njenih nogu dok je sjedala za upravljač. Veselo pozdravih susjedu, udovicu Martindale i uđoh u auto s druge strane

— Kamo ćemo? — zapita Veronica, upalivši motor.

— Odvezi me, molim te, u ured — rekoh.

Gospođa Martindale je još gledala za nama. Mahnuh joj dok smo se vozili mimo njene kuće. Nadao sam se da će spoznati kako je Veroniki deset godina više nego njoj. Jutros sam bio pun hvale za starije žene.

— Kada ćemo se ponovo vidjeti? — upita me Veronica.

— Možemo li večeras?

— Baš si pohotan — reče i nasmiješi se. — U koliko sati?

I noćas se mnogo smiješila. Brisao sam joj bezbroj puta poljupcima osmijeh s usana. Ispričala mi je da se njena generacija vrlo vješto ljubila, i to zato što u ono doba, kad je ona stasala, djevojke nisu smjele "ići" do kraja, sve su bile zaklete djevice i mnogo su se ljubile. Ljubile su se s momcima na žurovima, na stražnjim automobilskim sjedalima, u kinima, na obali i u parku, ljubile su se gdje god i kad god bi im se za to pružila prilika. Njena generacija je postala vrlo stručna u ljubljenju. No te djevojke, i kad su prešle dvadesetu

godinu, još su vjerovale da je ljubljenje sasvim dovoljno. Trebalo joj je mnogo vremena da uvidi kako ni najvještije ljubljenje nije vrhunac seksa.

— Kad sam se udala za Drewa, bila sam nevina — kazala je.

— Možeš li to zamisliti? Navršila sam dvadeset sedam godina, a još sam bila djeвица.

Netremice sam je promatrao dok se porscheom provlačila kroz jutarnji promet.

— Zabuljio si se u mene — reče.

— Umirem od želje da te poljubim — odvratih.

— Na idućem semaforu.

Poljubih je pred idućim semaforom, zatim i pred onim iza njega.

— Uhapsit će nas policija — reče mi. Položih joj dlan na koljeno. — Matthew! — upozori me. Počeh joj zavlačiti ruku pod haljinu. — Matthew! — reče strogo i stisnuvši bedra kako bi mi zaustavila ruku, hitro pogleda automobile slijeva i zdesna. Pocrvenjela je. — Gdje treba da skrenem? — upita.

— Kamo ćeš otići kad me iskrcaš?

— Idem k svom maseru — odgovori i osmjehne mi se. — Izmorio si mi cijelo tijelo, Matthew.

— Poći ću s tobom.

— Zašto? — iznenadila se.

— Ne bih se još htio rastati od tebe.

— Ne budi smiješan, vidjet ćemo se večeras.

— U koliko sati smo se dogovorili?

— Nismo se još dogovorili. U osam?

— Zašto tako kasno?

— U sedam?

— Radije u šest. Ne, čekaj, moram se sastatiti s Bloomom u pet.

— Onda ću doći u sedam i trideset.

— Neću izdržati tako dugo bez tebe — rekoh. — Idem s tobom k maseru.

Maser se zvao Alvarez. I gluhi bi čuli njegov španjolski naglasak.

* * *

Čim sam ušao u svoj ured, pozvao sam telefonom Blooma i ispričao mu da Veronikin maser govori sa španjolskim naglaskom.

— Je li? — reče Bloom.

Podsjetih ga da je Sunny McKinney čula brata kako razgovara s nekim čovjekom koji je govorio sa španjolskim naglaskom i ...

— Da. znam — upadne Bloom.

— ... prema njenim riječima, razgovarali su o krađi stoke.

— Pažljivo sam razmislio o tom telefonskom razgovoru — reče Bloom. — Nisam baš uvjeren da su pričali o govedima. Sjećaš li se na što sam posumnjao kad sam čuo da je taj momak imao četrdeset tisuća u gotovu? Pomislio sam na drogu, pomislio sam da se nekako upetljao u trgovanje njome. U listopadu ga je telefonom zvao neki tip sa španjolskim naglaskom. Sav kokain stiže iz Kolumbije, Matthew, a većina trgovaca drogom na Floridi govori sa španjolskim naglaskom. Tip je pitao koliko, a mladić je rekao petnaest po trideset. Dobro, Matthew, znam da je to nagađanje, možda i previše nategnuto, no kilogram dobra kokaina prodaje se u Miamiju za pedeset tisuća. Možda se loš kokain može dobiti za trideset tisuća po kilogramu.

— Misliš li da je Jack McKinney tome čovjeku prodavao kokain, a ne goveda?

— Ne mislim.

— Pa maloprije si rekao ...

— Mislim da je bilo obratno, Matthew. Možda je tip sa španjolskim naglaskom prodavao drogu momku.. Petnaest kilograma prilično lošeg kokaina. Po trideset tisuća za kilogram.

— To bi iznosilo četiristo pedeset tisuća dolara.

— Tako je.

— Misliš li da je McKinney imao tu svotu, ha?

— Ako je preprodavao drogu, onda je to za njega bila sitna svota.

— Hm, sve je to, zaista, nagađanje.

— Jest. Takav je moj posao. Matthew. Sve je to nagađanje dok svi djelići ne sjednu na svoje mjesto. Što ti je gospođa McKinney rekla o svom maseru?

— Rekla mi je da je Kubanac.

— Pitao si je?

— Čim sam ga vidio. Vozila me u moj ...

— O, vidio si ga?

— Jesam. Zove se Ramon Alvarez.

— Kako to da si ga vidio?

— Došao sam s njom k njemu.

- Jutros?
- Da.
- A poslije si je u autu pitao je li on Kubanac?
- Zapravo, pitao sam je sinoć poznaje li...
- O, bio si s njom i sinoć?
- Jesam.

Nastane kratka tišina. Slutio sam kakve misli prolaze Bloomu kroz glavu. Veronica je bila sa mnom sinoć, a i jutros. Nesumnjivo misli ono što je pomislila i gospođa Martindale.

- Je li i ona došla k tebi na kupanje? — upita Bloom.
- Došla je da razgovaramo.
- O njezinom maseru?
- Ne. Ali za vrijeme razgovara upitao sam je poznaje li bilo koga sa španjolskim naglaskom ..
- I tada ti je rekla da njezin maser tako govori.
- Nije. Sjetila se samo nekog Meksikanca koji je kod njih radio kao kuhar.
- Nije se mogla sjetiti masera?
- Zapravo, kazala je...
- Kada? Sinoć ili danas ujutru?
- U autu. Kazala je kako je pomislila da me zanimaju samo ljudi povezani s rančom. Maser joj nije pao na pamet.
- Dakle raščistimo to. Sinoć si je sasvim iznenada, iz neba pa u rebro, upitao poznaje li bilo koga sa španjolskim naglaskom. A ona ti je odgovorila ..
- Nisam je to upitao iz neba pa u rebra — rekoš. — Razgovarali smo o ubojstvu njena sina, pa sam se sjetio kako mi je Sunny ispričala ...
- Zbog toga je došla k tebi? Da bi razgovarala o sinovu ubojstvu?
- Da.
- Što ti je pričala o tome?
- Čini joj se da je Jack poznavao osobu koju je pustio u stan. Na vratima postoji okance. Mogao je vidjeti tko je vani. Ne bi otvorio vrata neznancu
- To je i nama palo na um — reče kiselo Bloom. — Nije joj sinulo da je ubojica, možda, imao ključ?
- Nije. Ne, nije spomenula ključ.

— Pazikuća ima rezervne ključeve svih stanova u toj zgradi — napomene Bloom. — Dakle nije to morao biti mladićev znanac. Štoviše, možda mladić nije nikoga ni pustio u stan. Ubojica se mogao poslužiti ključem

— Spomenula je i pištolj. Jesi li u tom stanu našao kakav pištolj?

— Nisam. Pištolj? Ne, nisam ga našao.

— Veronica kaže da je njezin sin imao pištolj.

— O, već je zoveš imenom, ha? Vidim, nisi gubio vrijeme, Matthew.

Sjetih se kako me jednom ukorio što sam mu se previše petljao u istragu i ispitivao sve i svakoga. Možda mu se ni sad ne sviđa što previše ispitujem. Zašutio je. Nisam znao razmišlja li ili se ljuti.

— Odakle mu pištolj? — zapita napokon.

— Dobio ga je za rođendan od oca.

— Otac mu je mrtav već dvije godine.

— Dao mu ga je nekoliko dana prije smrti.

— I to ti je rekla Veronica?

— Da, Veronica.

— Gdje bi trebalo da bude taj pištolj?

— U njegovu stanu. Odnio ga je kad se u lipnju odselio s ranča

— O kakvom je pištolju riječ'?

— O »smith and wessonu« kalibra 9,6 milimetra — odgovorih. Bloom je dugo šutio.

— To je vrlo zanimljivo — prozbori naposljetku.

— Zašto?

— Zato što u balističkom izvještaju, koji je upravo preda mnom na stolu, piše da je Burrill ubijen baš takvim revolverom. Očito bi trebalo da ponovo razgovaram s gospođom Veronikom McKinney i doznam malo više o revolveru njena sina. Dobio ga je za rođendan, ha? Lijepa rođendanske poklone daju djeci! Ne moraju ni prijaviti oružje, uzmu revolver s police kao bananu.

— Pošutjevši trenutak, Bloom doda: — Što ti je još ispričala?

Kolebao sam se da li da mu spomenem njenu davnu ljubavnu vezu s veterinarom Hamiltonom Jeffriesom Zaključih. možda pogrešno, kako ne bi bilo pošteno prema njoj da to ispričam. Premda mi je o tome govorila prije nego što smo pošli u krevet, ipak sam taj razgovor smatrao šaputanjem na jastuku. A šaputanje na jastuku, na

mom popisu tajni, ima visoko mjesto, gotovo kao i povjerljiv razgovor odvjetnika i klijenta, što smo također nas dvoje.

— Matthew, je li ti kazala još nešto?

— Nije — odgovorih.

— Je li znala za Burrilla? Da je ubijen.

— Sudeći po svemu nije.

— Što je, po tvom mišljenju on tražio?

— Tko?

— Burrillov ubojica.

— Zar je nešto tražio?

— Pa vidio si mjesto zločina. Kao da je kroz kuću prohujao vihor. Kao i u McKinneyjevu stanu, sve je bilo razbacano a tapacirung razderan. što bi se moglo skrivati u takvom svinjcu? Rekla je da on ne može biti upleten u trgovanje drogom, ha?

Katkad se teško prate Bloomove krivudave misli. Zaključih da govori o Sunny i njenu bratu.

— Čini joj se da droga otpada — odgovorih.

— Hm, zar se tebi ne čini da je tu posrijedi droga? Sjeti se onih riječi »petnaest po trideset«. To bi mogla biti cijena kilograma kokaina. Možda su Burrill i McKinney zajedno trgovali drogom. Možda je ubojica tražio drogu.

— Ne znam.

— Nameće se pretpostavka da ih je obojicu ubio isti čovjek — reče Bloom. — Pištolj upućuje na povezanost tih dvaju ubojstava.

Shvatih da na glas razmišlja. Potreban sam mu s druge strane žice koliko i zrcalo. Najednom naslutih o čemu razgovara sa ženom kad su sami.

— Dobro, telefonirat ću toj stočarki — doda. — Ne zaboravi, dogovorili smo se da ćemo se danas u pet sastati u gimnastičkoj dvorani.

* * *

Tek što sam se oko jedan sat vratio iz Okružnog suda, u moj ured uđe Frank.

— Zdravo, Teksašanine! — reče mi. — Kako je na zelenim pašnjacima? Zacijelo će nam golema svota koju ćemo zaraditi na tom govnerskom slučaju McKinney opravdati vrijeme koje ulažeš u

njega — naruga se. — Dok si bio vani, zvao je Loomis. Želi razgovarati s tobom

Kimnuh.

— Zar si zanijemio? — progundā Frank. — Kako je bilo na sudu?

— Dobro.

— Kako ti se sviđa mojih deset pravila?

— Dobra su.

— Nije riječ ni o kakvoj podvali, znaš.

— O, a ja sam mislio da je sve to nekakva smicalica.

— Mnogi tako misle.

— Zar ih mnogima daješ?

— Samo onima kojima su prijeko potrebna. Većina ih smatra podvalom zbog prva dva pravila.

— Koja su to pravila?

— Uvijek postupaj s damom kao s prostitutkom. Uvijek postupaj s prostitutkom kao s damom.

— A, da — promrmljah.

— Ljudi odmah pomisle kako i u svim drugim pravilima treba samo zamijeniti damu prostitutkom i prostitutku damom. Ali nije tako. Drugim riječima, peto pravilo glasi: »Ne pokušavaj platiti dami da pođe s tobom u krevet«, no to ne znači: »Ne pokušavaj platiti prostitutki da pođe s tobom u krevet.« Treba shvatiti svako pravilo onako kako piše. Pogledah ga. — Ne smiješ zaključiti da zbog savjeta da s prostitutkom postupaš kao s damom, pravilo: »Ne pokušavaj platiti dami da pođe s tobom u krevet«, zapravo znači: »Ne pokušavaj platiti prostitutki da pođe s tobom u krevet.« Znam to se može zamrsiti, ali nije nikakva podvala.

— Drago mi je što to čujem.

— Jesi li već iskušao koje pravilo?

— Ne poznajem nijednu prostitutku.

— Ne poznajem ih ni ja — odvrati on uvrijeđeno.

Uto mi zazvoni telefon. Opet me zvao odvjetnik Loomis.

— Dakle obojici su nam umrli klijenti — reče kad se predstavio. — Doduše, zbog toga se situacija nimalo ne mijenja.

— I ja tako mislim.

— Burrill je svu svoju imovinu oporučno ostavio kćeri jedinici Hester Burrill iz New Orleansa. Cijeli dan uzalud pokušavam s njom

uspostaviti telefonsku vezu. Ili neprestano razgovara, ili joj telefon nije ispravan. Želim vas obavijestiti da ću joj savjetovati ono što sam savjetovao i Burrillu. Zadržat će, dakako, farmu, a vi ćete se odreći onih četiriju tisuća, prepustiti joj »mustang« i dodati pet tisuća za odštetu. Jeste li već imali priliku da o tome razgovarate s gospođom McKinney?

— Da, spomenuo sam joj taj prijedlog.

— Što je rekla?

— Rekla mi je neka vas pošaljem do vraga.

— Hm, vrlo ljubazna žena — promrmlja Loomis. — Dobro, poznat vam je naš stav. Nećemo ustuknuti ni za pedalj. Najjednostavnije bi bilo da vaša klijentica pristane na prijedlog, jer inače ćemo sudski zatražiti odštetu od nasljednika i nastojati da se domognemo one gotovine.

— Neću više razgovarati o tome s gospođom McKinney. Ona je jasno i glasno odbila vaš prijedlog.

— Dobro, kako hoćete — odvratila Loomis. — Javit ću vam se čim budem razgovarao s Burrillovom kćeri.

Tek što je spustio slušalicu, ponovo mi zazvoni telefon.

— Vaša žena — najavi tajnica Cynthia. — Na liniji broj šest.

— Nemam žene — odgovorih.

— Da joj kažem da ste maloprije izišli?

— Ne, razgovarat ću s njom — rekoh, uzdahnuh i pritisnuh dugme.

— Matthew! — javi se Susan. — Kako si?

Bilo je to Siroče.

— Dobro — rekoh. — A ti?

— Suze mi oči. Moja stara alergija.

— Da, da, nema sumnje, Siroče.

— Žao mi je što to čujem — odvratih.

— Jednoga dana morat ću se odseliti s Floride — reče.

Znala je da se ne može iseliti iz ove države dokle Joanna ne navrši dvadeset jednu godinu. To sam postavio kao uvjet kad smo se razvodili. Nisam htio zagristi mamac i povesti razgovor o selidbi.

— Zašto me zoveš? — upitah.

— Matthew, neugodno mi je što te nešto moram zamoliti, pomislit ćeš da te iskorištavam.

Budući da mi je uzela sve kad smo se razvodili, pomislih, može li me još uopće iskoristiti? Što li je smislila?

— Matthew — nastavi — ne bih htjela da Joanna bude neraspoložena kod tebe za cijelog vikenda. Znaš kakva je kad joj se nešto uskrati.

Nisam znao kakva je kad joj se nešto uskrati. Dosad joj nisam ništa uskratio osim svoje prisutnosti u majčinoj kući.

— Matthew, sjećaš li se Rhett Robinson?

— Sjećam je se — odgovorih.

— Razvela se otprilike u isto vrijeme kad i mi. Sjećaš li se?

— Sjećam se.

— U subotu se ponovo udaje. Za jednog divnog čovjeka iz Bradentona.

— Baš lijepo.

— Sjećaš li se njene kćeri Daisy?

— Sjećam se. — Daisy Robinson sam posljednji put vidio kad joj je bilo deset godina i kad je spavala kod nas. Zapamtio sam je kao šmrkavu djevojčicu, koja je Joannu nazivala varalicom zato što ju je Joanna uvijek pobjeđivala u kartanju. — Što je s njom?

— Ona i Joanna su dobre prijateljice — odvratila Susan.

To za mene bijaše novost. Joanna već mjesecima nije spomenula Daisy.

— Bila bi šteta — nastavi žalosno Susan — kad Joanna ne bi mogla prisustvovati...

— Čemu?

Vjenčanju. Ona je, tako reći, odrasla s Daisy, znaš, a sada se Daisyna majka ponovo udaje i ...

— Ne, žao mi je.

— Molim?

— Neću se odreći još jednog vikenda.

— Nisam te još ni zamolila.

— Jesi. Odgovor je niječan.

— Vjenčanje je u subotu. Mogla bih dovesti Joannu k tebi u nedjelju ujutro.

— Ne, ništa od toga.

— To vjenčanje joj je vrlo važno, Matthew!

— Ne bih rekao. Posljednji put sam je vidio ...

— Znaš li što si ti? — reče Susan. Najednom se na vidiku pojavila Vještica, jašuci na metli i sipajući ogranj, — Ti si pravi pravcati kujin sin. Kćerina najbolja prijateljica...

— Daisy Robinson nije Joannina najbolja prijateljica. Susan, zaista ne želim o tome raspravljati, razumiješ li? Ako Joanna doista želi prisustvovati tom vjenčanju ...

— Želi!

— Neka mi se javi telefonom. Ako uistinu želi poći, ja ću ...

— Ti ćeš utjecati na nju, prijetiti joj, je li tako?

— Nije. Dovoljno je da mi kaže: »Tata...«

— Tata! — ponovi prezrivo Susan, kao da je ta riječ, kad je ja izgovorim, pravo huljenje.

— Ja sam joj, ipak, otac.

— Divna li oca! Ne dopuštaj joj da ode ...

— Neću joj to zabraniti ako uistinu želi poći. Ali treba da mi to sama kaže.

— Pitam se kako možeš biti takav podlac.

— Kaži joj samo neka mi se javi. Razumiješ li? — rekoh i spustih slušalicu

Tresle su mi se ruke. Mrski su mi takvi okršaji sa Susan. Još sam drhtao kad je Cynthia pokucala na vrata i ušla.

— Više je nikada neću spojiti s vama — prozbori, pogledavši mi lice. — Nikada!

— Moramo povremeno razgovarati — rekoh.

— Premda je ne poznajem, mrzim je — izusti, tresući glavom.

— Dovedli su vam auto. Vani čeka mehaničar. Zanima ga hoćete li platiti odmah ili treba da vam pošalju račun.

— Neka mi ga pošalju. Što je učinio s autom?

— Promijenio je akumulator i klinasti remen.

— Zašto i klinasti remen?

— Kaže da je stari već ispucao.

— Je li popravio brisače?

— Nije ih spomenuo.

— Zaboravio sam ga upozoriti na njih.

— Hoćete li da automobil opet odveze u radionicu i popravi brisače?

— Ne, ne. Ne zaboravite uzeti ključeve.

— Neću. Osim toga, u čekaonici je gospođica McKinney.

— Hoćete reći, gospođa McKinney.

— Gospođica McKinney — ustraje Cynthia. — Otprilike, moja vršnjakinja. Visoka, lijepa i plavokosa gotovo poput mene. Kaže da bi htjela razgovarati baš s vama.

— Neka uđe.

— Obukla se kao da ide na plažu — doda Cynthia i iznenadi me namignuvši.

Sunny McKinney nije se obukla baš kao za plažu, ali nije bila ni prikladno odjevena za odlazak u odvjetnički ured. Bila je u grimiznim kratkim hlačicama, grimiznim sandalama i grimiznoj majici bez prsluka ispod nje. O ramenu je nosila grimiznu kožnatu torbicu koju je imala i u petak uveče kod mene. Zapazio sam već da joj je najdraža boja grimizna, a njenoj majici bijela. Doimala se vrlo uznemireno. Po svoj prilici, ne zbog toga što se nije obukla baš najprikladnije.

— Nadam se da se ne ljutite što sam ovako upala k vama — reče mi.

— Nimalo — odgovorih.

— Krenula sam u kupovinu, pa sam svratila ovamo.

— Izvolite sjesti.

— Hvala — reče i kad je sjela, prekriži dugačke noge.

— Dakle što vas je dovelo ovamo? — upitah.

— Prije svega, htjela bih vam se ispričati zbog onoga u petak uvečer. Mislim, što sam se kupala u vašem bazenu i što sam vas pokušala izazvati. Bilo je to pokvareno od mene. Mogli biste mi biti otac.

Poslije njene isprike osjećao sam se poput starkelje, što joj, bez sumnje, nije bila namjera. Uvjerih sebe da joj nikako ne bih mogao biti otac, osim da se rodila kad mi je bilo petnaest godina. Ali ne rekoh joj ništa.

— Zaista mi je žao zbog mog ponašanja te večeri — doda.

— Sve je u redu.

— Smijem li zapušiti?

— Samo izvolite.

Ona posegne u torbicu, nađe cigarete, izvadi jednu iz kutije i prinese joj grimizni upaljač. Sve je bilo u grimiznoj boji. Ruka joj se

tresla kao i moje nakon razgovora sa Susan. Puhne oblak dima. Gurnuh prema njoj pepeljaru.

— Zaista se nadam da ste mi oprostili — reče i iznenada se osmjehne, donekle vragolasto, kao da joj je oprost grijeha deseta briga. Već u narednom trenu iščezne joj smiješak s lica. Očito se osmjehivala iz navike, već joj je u krv ušlo očijukanje. Vladala se zavodljivo i onda kad se ispričavala zbog zavodljivosti. Čekao sam. Sjetih se kako mi je Cynthia namignula. Sunny spusti lijevu nogu s desne i prebaci desnu preko lijeve. I dalje sam čekao. — Vjerojatno ste ispričali Bloomu sve što sam vam rekla one noći, ha? — upita me napokon.

— Jesam.

— Što misli?

— Čini mu se to zanimljivim.

— Govorim o pretpostavci da je Jack krao majci goveda.

— Da, znam.

— Znači, to mu se čini samo zanimljivim, ha?

— Još nije odbacio pomisao da je vaš brat trgovao drogom.

— Ne, ne, tu se grdno vara. Recite mu to — Zašutjela je uvlačeći dim i potom se sagnula kako bi otresla pepeo u pepeljaru. Sad je mahala jednom nogom. Pitao sam se zašto je nervozna.

— Je li sve u redu? — obratih joj se.

— Ha? A, da, naravno.

— Čini mi se da ste zbog nečega zabrinuti.

— Ne, nisam — odvrati i zatrese glavom, a zatim zgnječi cigaretu.

— Zapravo, jesam. Mislim, zabrinuta sam.

— Zbog čega?

— Sjećate se da sam prisluškiivala onaj razgovor između Jacka i tipa sa španjolskim naglaskom. U listopadu, rekla sam vam.

— Sjećam se. I?

— Razgovor sa čovjekom kojem je prodavao goveda.

— Ako je bila riječ o prodaji goveda.

— Nesumnjivo je bila riječ o tome. Poslije sam malo razmislila. Što ako je taj sa španjolskim naglaskom izbo Jacka? Možda se uplašio da će ga Jack odati. Htio ga je ušutkati. Znae, krađa stoke nije šala. Nije to morao učiniti on osobno. Mogao je poslati nekoga drugog da ubije Jacka. Razumijete li što hoću reći?

- Vaša majka misli da je Jack poznavao ubojicu.
- Da? — Sunny kao da se ponovo uznemirila. Potraži u torbici novu cigaretu — Kako je ... mislim, kako je to zaključila? — Ruka joj je opet podrhtavala dok je prinosila upaljač cigareti.
- Na vratima je okance — rekoh. — On ne bi pustio u stan neznanca.
- Možda je taj tip imao ključ.
- Policija razmatra tu mogućnost.
- Doista? Ta mogućnost je i te kako velika. Jack je rekao ženi koja ondje radi kao pazikuća, da me u svako doba smije pustiti u njegov stan. Kad god bih došla, a njega ne bi bilo kod kuće, ona bi mi otvorila vrata rezervnim ključem. Možda se ubojica nekako dokopao toga ključa.
- Možda — rekoh. — Često ste išli k bratu?
- Povremeno. — Rašire joj se oči. — Ne mislite valjda da sam ja bila kod njega one noći?
- Ne, samo...
- Misli li to Bloom? Da je mene Jack pustio u stan.
- Uvjeren sam da ne misli. Ne mislim ni ja.
- Zašto ste me onda upitali jesam li često išla k bratu?
- Zanimalo me samo koliko ste bili bliski vas dvoje.
- Bili smo bliski kao i većina braće i sestara — odvrati Sunny. — Ako Bloom smatra da sam ga ja ubila, onda bi ga trebalo strpati u ludnicu. Ozbiljno vam to kažem. Zaboga, zar bih došla k vama kad bih imala ikakve veze sa...
- Još ne znam zašto ste došli.
- Rekla sam vam već. Zabrinuta sam. Uplašena.
- Zašto
- Zato što bi bratov ubojica mogao sada ubiti mene.
- Odakle vam ta pomisao?
- Zar ih nisam upravo ja čula kako razgovaraju preko telefona ?
- Jeste, ali oni nisu znali da prisluškujete.
- Kako to znate?
- Pa sad, ne znam sasvim pouzdano.
- Ni ja. Što ako su čuli škljocaj? Ako su čuli moje disanje.
- Ipak ne bi znali tko prisluškuje.

— A tko bi drugi mogao prisluškivati? U onoj kući žive samo dvije osobe, majka i ja. Dakle mogla je prisluškivati samo jedna od nas. Nije li tako?

— Dobro, pretpostavi li se da su otkrili kako netko prisluškuje ...

— To je sasvim moguće — prekine me Sunny.

— ... onda vam je majka ugrožena kao i vi.

— Slušajte, nisam zabrinuta zbog majke. Dovoljno je stara da se sama brine o sebi. Zabrinuta sam za sebe. Mogao bi me netko napasti nožem ili pištoljem, onako kao ...

— Zašto ste spomenuli pištolj?

— Molim?

— Brat vam je ubijen nožem — rekoh.

— Kazala sam to samo tako. Mogao bi me netko napasti bilo kakvim oružjem. Toljagom, sjekirom, bilo čime.

— Ipak, spomenuli ste baš pištolj.

— On mi je prvi pao na pamet. Dobro, što pokušavate? Htjeli biste me uhvatiti u klopku? Bolje bi bilo da nisam došla ovamo. Mislila sam, ako vam ispričam ... — Naglo ušuti i zatrese glavom.

— Što?

— Kako sam zabrinuta, kako sam prestrašena ...

— Brat vam je ubijen osmog kolovoza. Danas je dvadeset treći. Prošlo je više od dva tjedna! Kada vas je obuzeo strah?

— Bila sam uplašena kad sam došla k vama u petak uveče.

— Niste se doimali uplašeno.

— Ispričala sam vam u što se upustio Jack. Kazala sam vam da je potkradao majku.

— Ipak, nije mi se činilo da ste prestrašeni.

— Bila sam prestrašena, vjerujte mi. Da nisam bila, ne bih se onako nametljivo ponašala prema vama.

— A sad ste još prestrašeniji. Zašto?

— Zaboravite ovaj razgovor — reče i zgnječi cigaretu. — Pogriješila sam došavši ovamo.

— Ima li vaš strah bilo kakve veze s ubojstvom Averyja Burrilla?

— Ne poznajem nikakvog Averyja Burrilla.

— On je vašem bratu namjeravao prodati farmu graha.

— Ne poznajem ga. Prvi put čujem njegovo ime.

— Ustrijeljen je.

- Nisam to znala.
- Jučer.
- Prvi put čujem o tome.
- O ubojstvu su pisale jutrošnje novine.
- Ne čitam novine.
- Izvijestio je o tome i radio. I televizija.
- Ne poznajem tog prokletog čovjeka, kažem vam.
- Ustrijeljen je iz pištolja »smith and wesson« kalibra 9,6 milimetara.
- Dobro, vjerujem vam.
- Vaš brat je imao takav pištolj, je li?
- Ne znam kakav je pištolj imao.
- Ali znate da je imao nekakav pištolj?
- Znam. Držao ga je u ladici komode.
- Vidjeli ste to oružje?
- Jesam.
- Gdje?
- U ladici komode, već sam vam rekla. Na ranču. Prije nego što se preselio
- Zašto ste zavirili u tu ladicu?
- Tražila sam nešto.
- Što?
- Škarice.
- A našli ste bratov pištolj.
- Da. Vraški se razbjescio. Pljusnuo me tako da mi se zavrtjelo u glavi. Zbog toga što sam dirala pištolj. Lako sam se mogla ozlijediti. Vjerojatno se uplašio.
- Čini mi se da su batine bile uobičajene u vašem odnosu.
- O, Jack je imao vrlo snažne ruke.
- Kad ste posljednji put vidjeli pištolj?
- Toga dana kad sam zavirila u ladicu. Prije četiri-pet mjeseci.
- Zna li je li ga ponio sa sobom kad se odselio u stan?
- Ne znam.
- Jeste li ikada vidjeli taj pištolj u njegovu stanu?
- Maloprije sam vam kazala da sam ga posljednji put vidjela prije četiri-pet mjeseci. U ladici komode.
- Poslije niste?

— Nisam.

— Znači, ne znate je li bio u stanu one noći kad vam je brat ubijen?

— Ne, ne znam. Grozni ste, mogu vam reći. Došla sam ovamo zato što sam silno uplašena, a vi sve izvrćete.

— Nisam ništa izvrnuo. Sunny.

— Jeste. Mislite ono što misli i Bloom, je li? Mislite da imam nekakve veze sa...

— Nisam rekao ...

— ... Jackovom smrću. E, nemam! — reče i naglo se dignu.

— Baš vam hvala. — Smjesta priđe vratima i kad ih je otvorila, doda: — Do viđenja! — Izišavši, zalupi ih za sobom.

Nisam se mogao osloboditi dojma da sam upropastio povoljnu priliku

Došla je k meni zato što mi je htjela nešto ispričati, a ja sam je obasuo pitanjima prije nego što je mogla reći bitno. Izjurila je iz mog ureda jer sam bio suviše nestrpljiv da je saslušam. Dobar odvjetnik, kao i dobar glumac, treba da zna slušati. Postupio sam kao loš odvjetnik i neiskusni policajac, gurnuvši nos u nešto što prema svim pravilima pripada u Bloomovu nadležnost i natjeravši Sunny da panično pobjegne.

Nezadovoljan sam sobom, krenuh nekoliko minuta prije pet sati na sastanak s Bloomom. Nadao sam se da će me dobro izudarati po toj glupoj glavi.

Policijska gimnastička dvorana bila je vrlo velika i dobro opremljena. Posvuda su policajci dizali utege, penjali se po užadi, vježbali na prečkama i udarali po vreći s pijeskom, trudeći se da budu tjelesno spremni za svoje svakidašnje sukobe sa zločincima. Bloom i ja odvukosmo dvije strunjače u kut, gdje je bilo koliko-toliko mjesta, i okrenusmo se jedan prema drugom.

— Jesi li pripreman? — upita me. Bio je u sivoj trenirci, donekle prevelikoj otkad je smršavio od zarazne žutice.

— Jesam — odvratih. Bloom smjesta zamahne nogom prema mojim preponama i zaustavi napad djelić sekunde prije nego što bi mi dotaknuo tijelo i izazvao nepodnošljiv bol.

Idući sat bio je za mene vrlo poučan. Štošta sam naučio od detektiva Morrisa Blooma.

6

Dok sam ulazio u kuhinju, zvonio je telefon. Na zidnom satu bijaše šest i pedeset. Budući da mi se još nije javila Joanna, nadao sam se da me ona zove. Ali telefonirala mi je Veronica.

— Zdravo! — reče. — U malo sam neprilici.

— Što se dogodilo?

— Sunny mi je jutros uzela auto i još se nije vratila. Zvala sam te u ured.

— Bio sam s Bloomom.

— O! — izusti. — Ni džipa nemam, jer se Rafe njime odvezao u Ananburg. A kauboj se nekamo odvezao kamiončićem. Jednostavno, ostala sam bez vozila.

— Doći ću k tebi.

— Zaista želiš? Dalek je put, Matthew.

— Zaista želim.

— Pripremit ću odreske. Požuri.

Istuširao sam se i presvukao i petnaestak minuta prije osam već sam se vozio prema ranču. Sunce se počelo spuštati iza obzora a ptice u krošnjama duž ceste cvrkutale su svoje vječne predvečernje pjesmice

Kad sam se dovezao na ranč, nebo je već potamnijelo i treperilo je nekoliko zvijezda. Pokucah na vrata.

— Iza kuće sam! — dovikne mi Veronica.

Slijedeći njezin glas, obidoh kuću i stigoh u malo dvorište iza staklenika. Veronica je stajala pokraj roštilja i gledala u žeravicu pod rešetkom. Opet je bila u bijelom: bijelim hlačicama, majici i sandalama. Privezala je bijelu plastičnu kecelju na kojoj je crvenim slovima pisalo: »Ne ljubi me dok kuham.«

Poljubih je. Nestrpljivo,

— Ooo! — uzviknula je. Poljubih je opet. — Nedostajao si mi.

— I ti meni.

— Staviti ću odreske na roštilj — reče. — Jest ćemo ovdje, a potom ćemo otići k tebi. Pristaješ li?

— Dakako — odgovorih.

Još mi je bila u zagrljaju. Digne glavu i pogleda me u lice.

— Znaš... mogla bi poslije doći kući Sunny, a ne bih htjela da ...

— Razumijem.

— Razumiješ? Ne bih htjela da pomisliš kako sam nekakva prokleta čistunka.

— Ne smatram te čistunkom.

— Pogotovo zato što je riječ o djetetu koje luta i ... Ah; nije važno. Bit će mi ugodnije kod tebe.

— I meni — Ponovo je poljubih.

— Prestani to raditi, jer će se rasplinuti moja majčinska odlučnost.

— Ona se odvoji od mene i pogleda me. — Idem po odreske. Što želiš piti? Pripremila sam martini, ali mogu ti donijeti i nešto drugo.

— Ne. Martini će mi baš prijati.

Kad je krenula, u kući zazvoni telefon. Podigne glavu, osluhne i kimne.

— To zvoni kod Sunny — reče — na katu. Nikada se ne javljam na taj telefon. — Pošalje mi poljubac i nestane u mraku.

Sjeo sam pokraj roštilja i pogledao u nebo. Sad se na njemu vidjelo više zvijezda. Čak sam prepoznao neka zvijezda. Sutra će biti lijep dan, barem ujutro. Telefon na prvom katu prestade zvoniti. Najednom se sjetih Sunnyna dolaska u moj ured. Nisam bio baš sretan što ću morati taj događaj spomenuti Veroniki. Žalosno je, mislio sam, kad se trideset osmogodišnjak jasno sjeća samo svojih pogrešaka u životu. Upitah se je li i Veronica pogreška. Pedeset sedam joj je godina. Uto se ona pojavi iza ugla kuće, noseći bocu martinija, pladanj s mesom i čaše. Doimala se u tom trenutku mladenački nemoćno, tako da sam je želio što prije zagrliti i uvjeriti kako pedeset sedam godina baš ništa ne znači i kako ovo ne može biti pogreška. Potrčah joj u susret da joj pomognem.

Gore opet zazvoni telefon.

— Nikad ne zvoni kad je ona kod kuće — reče Veronica i zakoluta očima. — To je da ti pamet stane. Natoči nam piće, molim te.

Poslušah je. Nehotice uzdahnuh.

— Što je? — upita me odmah.

— Danas popodne posjetila me Sunny — rekoh.

— O! Zbog čega?

Ispričah joj kako je došla k meni da bi mi otkrila nešto što je muči. Priznadoh da sam sve upropastio zato što sam je previše ispitivao. Napomenuh da se osjećam i te kako krivim što sam još više uplašio djevojku koja je već ionako uplašena.

— Čega se boji? — upita Veronica i ja odmah shvatih da joj nisam spomenuo Sunnyne pretpostavke o Jackovim krađama stoke. Oklijevao sam. — Matthew, ništa mi ne taji, molim te! Bila sam udana za čovjeka koji je šutio kao zaliven. Ono što se dogodilo s Hamom ne bi se možda dogodilo da mi se Drew povjeravao. Što god bilo posrijedi, reci mi, rekoš joj.

Napeto je slušala. Odresci su cvrčali na roštilju, a ona je povremeno kimala. Kad sam ispričao sve, šutjela je nekoliko časaka.

— Najradije bih odmah odjurila na pašnjake i prebrojila sva goveda — reče. Potrese glavom. — teško se u to može povjerovati, ali teško se može i odbaciti ta pretpostavka. Mogao je učiniti nešto takvo. Ne bih se čudila. — Opet zašuti. — Zbog toga si me ispitivao o ljudima sa španjolskim naglaskom? — upita i kimne.

— Sunny se boji toga čovjeka kojeg je čula preko telefona?

— Ta bojazan mi se činila potpuno neopravdanom. Stoga sam je počeo ispitivati. Ona čvrsto vjeruje, koliko mi se čini, da je taj čovjek mogao otkriti njezino prisluškivanje. Hm, ne znam. Stekao sam dojam da mi je htjela još nešto ispričati. Bila je silno uplašena. Veronica.

— Kako i ne bi bila ako vjeruje da ubojica ...

— Da, ali zašto se sasvim iznenada uplašila? U petak uveče nije se doimala nimalo ... Naglo prekinuh rečenicu.

— Oho! — izusti Veronica. — Što se dogodilo u petak uvečer? — upita. — Vidio si je?

— Jesam.

— Gdje?

— Došla je k meni.

— O!

— Tad mi je pričala o Jacku.

— U tvojoj kući?

— Da.

— Koliko dugo je ostala kod tebe?

— Oko jedan sat.

— Jesi li s njom pošao u krevet, Matthew?

— Nisam.

— Uistinu?

— Zapamtio bih to — rekoš i nasmiješih se.

Veronica mi uzvratiti smiješkom. Tad se okrene prema roštilju, zaključiti da su odresci pečeni i stavi ih na tanjure. Iz hladionika donese dvije boce piva.

— Jedi — reče mi — dok je meso toplo.

Počesmo jesti u tišini. Odrezak bijaše vrlo ukusan, no šutnja se doimala zlokobno.

— Kad bih posumnjala — progovori Veronica napokon — da si otišao u krevet sa Sunny ...

— Nisam.

— To mi je drago. Inače bih ti ovaj nož zabila u srce.

Vjerovao sam joj.

— Dakako — nastavi tiho — znam da se Sunny katkad ponaša izazovno. Je li očijukala s tobom? — Kimnuh. — Izazivala te? — nastavi me ispitivati. Kad sam ponovo kimnuo, doda: — Ali nisi je ni taknuo

Netremice me promatrala. Smiješkom me navodila na potpunu iskrenost. Uvjeravala me njime da mi je koliko ljubavnica, toliko i prijateljica. Nastojala mi je smiješkom reći da ona razumije ako sam bio prislan s njenom kćeri, jer dobro zna da Sunny često izaziva. Ipak, smiješak joj nije dopro do očiju, a maloprije mi je kazala da bi zabila nož u srce. Bijah vrlo sretan što joj mogu reći istinu.

— Nisam je ni taknuo.

— A zašto? — upita.

Rekoh joj razlog. Spomenuh joj svoj pokušaj silovanja u Chicagu za koji sam platio sedam dolara. Spomenuh joj raskid s Dale. Spomenuh joj Charlieja i Jeffa koji su me mlatili kao vreću. Napomenuh joj kako se ponešto ne može učiniti ako se želi mirno gledati sebi u oči. Slušala me napeto, kao kad sam joj pričao o sinovim krađama stoke.

— Sve više mi se čini da te volim — prozbori kad sam završio. — Znaš li to?

Oboje se okrenusmo kad se iznenada začuo automobil.

— Stiže Sunny — reče Veronica. — Hej, ovdje smo, iza kuće! — dovikne.

No, iza kuće pojavi se Jackie Crowell. Bio je u trapericama, prugastoj majici i čizmama. Zbunjeno zastane na rubu stražnjeg dvorišta.

— Dobra večer — pozdravi. Doimao se natmureno i zabrinuto.

— Gdje je Sunny? — upita Veronica i pogleda iza njega.

— Zar nije ovdje? — upita Jackie.

— Ne, nije.

— Nadao sam se da ću je zateći ovdje. Zvao sam telefonom, ali nitko mi se nije javio. Pomislio sam da je u prizemlju i da ne želi trčati na prvi kat da se javi. Kad sam je jutros dovezao ovam ... — Oklijevao je. Pogledao je mene a zatim Veronicu. — Bila je... ovaj ... noćas kod mene — reče kao da se ispričava i slegne mišićavim ramenima. — Uglavnom... ovaj... prije nego što sam jutros krenuo na posao, dovezao sam je ovamo. Namjeravala je uzeti porsche i poći u kupovinu. Kazala je da će popodne opet biti kod mene. No kad sam se vratio s posla...

— U koje vrijeme? — zapitah.

Sunny je došla u moj ured oko jedan sat i trideset minuta. Otišla je za dvadesetak minuta. Ako je već kupila ono što je htjela ...

— Mislite, kad sam se vratio s posla? Oko pet i trideset — odgovori Jackie. — Nije još bila kod mene. Malo sam se uznemirio. Inače je ili kod mene, ili ovdje, pa ... mislim gdje bi mogla biti.

Veronica pogleda na ručni sat. Ja također. Uskoro će biti devet i trideset u Calusi su trgovine otvorene do devet. Nikako više ne može biti u kupovini. Ta spoznaja se vidjela na Veronicinu licu i na Crowellovu.

— Nestala joj je i odjeća — nastavi Crowell. Pogleda Veronicu, opet kao da se ispričava. — Odjeća koju je držala kod mene. Ostavila je samo kupaći kostim.

— U što je bila odjevena kad ste je posljednji put vidjeli? — upitah.

— U grimizne hlačice i grimiznu majicu.

— Koliko je bilo sati?

— Kad sam je dovezao ovamo? Oko osam i trideset.

— Rekla je da ide u kupovinu?

— Da! U grad.

— Je li spomenula da će svratiti u moj ured.

— Nije. Zar je došla k vama?

— Oko jedan i trideset.

— Ne, nije to spomenula. Kazala je samo da ide u trgovine.

Tišina bijaše gotovo opipljiva. Cvrčanje cvrčaka u travi zvučalo je poput popratne glazbe u filmovima strave i užasa, glazbe koja najavljuje presudne događaje.

— Pa sad — progovorih — tek je devet i trideset...

— Možda bi bilo dobro da u gradu obiđem mjesta na kojima se inače zadržavamo — reče Crowell.

— Da, to bi bilo pametno — potvrdih. — Doduše, nemamo još nikakvih razloga za uzbunu.

Pogledao sam ga. Njegove oči su mi odale da misli drukčije.

— Oprostite što sam smetao — reče. — Obići ću grad i javiti vam ako je pronađem.

— Mathew, daj mu svoj broj — reče Veronica. Očito se nije zabrinula toliko da bi cijelu noć ostala na ranču. Potražih u novčaniku posjetnicu i napisah na poleđini svoj kućni broj. — Ako je pronađeš, pozovi nas na taj broj — rekla je mladiću. — Ja ću zvati ovamo svaki čas, pa ću te obavijestiti kad ona stigne kući.

Sad je bilo već sasvim jasno da se zbog kćerkina lutanja uznemirila mnogo manje nego što sam mislio. »Kad ona stigne kuće« zvučalo je sasvim drukčije nego »ako ona stigne kući«.

— Imate li vi moj broj? — zapita Crowell.

— Dajte mi ga.— odvratih i zapisah broj.

— Još jednom se ispričavam što sam vas omeo pri večeri — reče Crowell, premještajući se s noge na nogu, a potom se nespretno povuče. Uskoro začusmo kako pali motor. Kad se auto udaljio, opet su se čuli samo cvrčci.

— Dobro je — reče Veronica.

— Dobro?

— Pokupila je svoje stvari i napustila tog glupana. Možda još nije prekasno da se ona opameti. — Priđe mi i strasno me poljubi.

— Idemo li?

*

Šaputanje na jastuku.

Govorila mi je kako je ozbiljno zabrinuta zbog naše razlike u godinama. Rekoh joj da je lijepa poput božice, inteligentna poput kompjutora, mudra poput gurua i strasna poput fanatika. Odvratila mi je kako bi, ako joj želim laskati, trebalo da još štošta naučim o

slatkotrječivosti. Rekoh joj da sam za protekle dvije noći uz nju naučio o ženama više nego za svih svojih trideset osam godina.

— Baš to ti i govorim, Matthew. Razdvaja nas devetnaest godina. Kada će tebi biti trideset devet?

— U veljači.

— O, zaboga, još gore! Ja ću navršiti pedeset osam idućeg mjeseca.

— Prestani se igrati bakice.

— Slušaj, vrijeme je da opet provjerim je li stigla kući ona mala lutalica. Već je gotovo jedanaest. — Kad je zvala u deset i trideset, nitko se nije javio. Posegne preko mene za telefonom. Pođoh joj gladiti stražnjicu. — Ne diraj me dok telefoniram — reče i okrene brojčanik. Ruka mi je lutala i istraživala skrivena mjesta.

— Matthew! — upozori me. Držala je slušalicu na uhu. Pustila je da telefon dugo zvoniti. Napokon spusti slušalicu i povuče se na svoju omiljenu stranu, zapazio sam to već. Veroniki je bila draža desna strana kreveta.

— Vidiš —rekoh — ovo je pravi problem, a ne naše godine.! Oboje radije ležimo na desnoj strani kreveta.

— Što misliš, gdje je ona? Ako se uistinu iselila iz njegova stana ...

— Hm, to još ne znamo.

— Pokupila je svu svoju odjeću, nije li tako?

— Svuh? — Zatrese glavom. Promijeni temu. — Kad se gleda s lijeve strane, ljepši mi je profil. Zbog toga sam uvijek na desnoj strani kreveta.

— Može li se taj položaj promijeniti?

— Može. Predloži mi neki drugi.

— Što misliš o misionarskom?

— Znaš li nekog vrsnog propovjednika? — upita me i raširi ruke i noge.

— Milija su mi djela nego propovijedi.

— Onda prijeđi na djelo — reče.

U ponoć smo još bili na djelu.

— Hoćemo li ikad uvježbati sve kako valja? — zapita me.

— Imamo pred sobom cijelu vječnost.

— Jedne noći će ti se bakica skljojati mrtva.

— Koliko vidim, bakica je još prilično živahna i zdrava.

— Izuzevši srce — reče Veronica. — Bakica je izgubila srce. Čini se, i kćer. Treba da je opet zovem. — Posegne za telefonom.

— Ruke k sebi! — promrmlja i zavrti brojčanik.

— Samo ih nastojim ugrijati — odvratih.

Napeto je slušala držeći slušalicu na uhu.

— Zvoni i zvoni, ali ona se ne javlja — progundā. — Gdje li je, do vraga? Možda bi bilo dobro da pozoveš Jackieja i provjeriš je li kod njega. Nerado razgovaram s tim tupavcem.

Digoh se i otiđoh po novčanik na komodi.

— Imaš lijepu stražnjicu — reče mi.

— Divnu. Kao pravi debeljko.

— Nisi debeo.

— Osamdeset pet kilograma žive vage.

— Ja sam debela, a ne ti. Debela i stara.

— Mlada i vitka.

— Dođi, laskavče jedan, i poljubi me!

— Ako se ne varam, htjela si da zovem Jackieja.

— Ima vremena za njega. Bakica je osjetila neodoljivu želju.

— Bakica je nezasićna. Kako velike oči imaš, bakice!

— Da te bolje vidim — reče i raširi oči. — Zaboga, pogledaj ovo! — uzvikne i posegne za mnom.

Crowellu sam telefonirao tek nekoliko minuta prije jedan. Kad se javio, doimao se pospano.

*

— Jackie, ovdje Matthew Hope. Jeste li imali sreće?

— Ha?

— Jeste li pronašli Sunny?

— A, nisam. Tražio sam je posvuda.

Začuh otraga neki glas kako pita: »Tko je to, Jackie?«

— Nije kod vas? — upitah.

— Nije... ovaj... to je televizija. Gledam televiziju.

Zaista bijaše čudno što je djevojka s televizije znala njegovo ime, ali ništa ne rekoh.

— Javit ćete nam ako se Sunny vrati? — upitah. — Možete zvati u bilo koje doba.

— Dobro.

— Hoćete li da vam ponovim broj?

— Nije potrebno, imam ga.
— Oprostite što sam vas probudio — rekoh.
Nije nasjeo na tu smicalicu.
— Gledao sam televiziju — odgovori i prekine vezu.
Spustih slušalicu.
— S njim je neka djevojka — rekoh,
— Sunny?
— Ne znam.
— Hajdemo tamo — predloži Veronica. — Bijesna sam na nju što mi zadaje ovakve brige. Ako je kod njega ...
— Ne možemo upasti k njemu usred noći. Ako ona djevojka nije Sunny ...
— Onda pozivamo policiju. Javi se svom prijatelju Bloomu!
— U jedan u noći?
— Nestala mi je kći. Ako nije ni kod onoga glupana ni kod kuće, onda je nestala. Hoću da tamo ode policajac, Mathew. Ne vjerujem da će Bloom taj zahtjev smatrati nerazumnim.
— A što će o tom zahtjevu misliti njegova žena? Zovemo u jedan s ..
— U pet minuta poslije jedan — napomene Veronica, — Sama je kriva što se udala za policajca. Pozovi ga, Mathew. Molim te!
Potražih ga najprije na poslu, nadajući se da je možda noćas dežuran. Ondje sam doznao da će doći na posao u osam ujutro. Nevoljko okrenuh njegov kućni broj. Kad se javio, doimao se potpuno budnim.
— Sjedim i gledam na televiziji reklame o pivu — reče mi — Zbog one proklete žutice ne smijem piti ni pivo do petnaestog listopada. Sjedim i brojim minute. Oporavio si se već od onog mlaćenja popodne?
— Oprosti što te zovem kod kuće — rekoh — ali ..!
— Ne budi smiješan. O čemu je riječ?
Ispričah mu da me u uredu posjetila Sunny i da je bila vrlo prestrašena. Napomenuh da je otišla iz Crowellova stana, da je odnijela svu svoju odjeću i da se nije vratila na ranč, a da Crowell tvrdi kako nije ni kod njega, premda sam u pozadini začuo glas kad sam s njim razgovarao prije nekoliko minuta. Saslušao me vrlo strpljivo.

— Ne znaš je li to ona govorila straga ili nije, ha? — upita me napokon.

— Ne mogu ništa tvrditi.

— Kad bi bila ona, rekao bi ti to, je li?

— Ne vidim nikakav razlog zbog kojeg bi on lagao.

— Znači to nije ona — zaključi Bloom. — Drugim riječima, nestala je. Kažeš, bojala se da bi bratov ubojica mogao napasti i nju.

— Da, to je govorila.

— Dakle pobjegla je. Bolje joj je da pobjegne nego da završi u mrtvačnici, mislila je. Najprije ću pregledati Crowellov stan i provjeriti jesi li nju čuo. Ako je ondje, sve je u redu. Ako nije ondje ... hm, razmišljat ćemo o tome kad bude vrijeme. Gdje si sada, Matthew?

— Kod kuće.

— Javit ću ti se uskoro. Ne miči se nikamo.

Javio se tek u dva i trideset. Veronica i ja smo sjedili u dnevnoj sobi i, čekajući njegov poziv, pijuckali konjak. Bila su upaljena samo svjetla oko bazena. Čim je zazvonio telefon, požurio sam u kuhinju i zgrabio slušalicu.

— Matthew — progovori Bloom — žao mi je što si morao tako dugo čekati. Upravo sam se vratio iz Crowellova stana. Evo, kakvo je stanje...

— Gospodine Bloome — javi se Veronica — ovdje je gospođa McKinney. Govorim sa sporednog priključka. Htjela bih čuti vaš izvještaj, ako se ne ljutite.

Okrenuh se i pogledah prema dnevnoj sobi. Bila je prazna.

Nastade duga šutnja dok se Bloom privikavao na to da je Veronica kod mene u dva i trideset u noći.

— Ne ljutim se — progovori on napokon. — Evo, što sam utvrdio. — Počne nam pričati.

Otišao je k Crowellu, lupao po vratima, predstavio se i Crowell mu je, u gaćama, naposljetku otvorio vrata. U međuvremenu se u hodniku okupilo mnogo ljudi. Crowell ga je pustio u stan. Posvuda na podu ležali su svakakvi časopisi i prljavo rublje. Valjda mladi uživaju u takvu neredu, žele živjeti u svinjcu. Upitao je Crowella je li kod njega Sunny, a mladić je odgovorio da nije. Ipak, Bloom je zavirio u kupaonicu i ugledao unutra neku tridesetogodišnju Crnkinju, koja ništa nije imala na sebi osim velikog ručnika. Ona mu je kazala da ne

zna ništa ni o čemu i da se došla samo istuširati, jer se u njezinu stanu pokvario tuš.

Bloom je tad pretražio stan i nije našao nikakvu žensku odjeću, osim odjeće Crnkinje, prebačene preko stolice, i grimiznog bikinija na podu. Upitao je Crnkinju otkad je tu, a ona je odgovorila da je vidjela Jackieja kad se dovezao oko jedanaest sati i da je odlučila da ga upita bi li se smjela kod njega istuširati Crowell je potvrdio da je u to vrijeme završio obilazak mjesnih lokala, uzalud tražeći Sunny. Upravo je parkirao auto kad mu je prišla Lettie — Crnkinja se zove Letitia Hoimes — i zamolila ga da joj dopusti tuširanje. Uistinu je mirisala na sapun.

Bloom im je oboma zahvalio, ispričao se što ih je omeo u tuširanju ili u nečemu drugom i izišao je na ulicu. Ondje je zatekao veliku skupinu Crnaca. Sjedili su na stepenicama pred ulaznim vratima. U tim novim zgradama nema klimatizacijskih uređaja, pa stanari ponekad prosjede vani cijelu noć nadajući se da će uhvatiti dašak svježeg zraka. Crnci iz te nove četvrti na Stone Crabu nisu baš raspoređeni za suradnju s policijom otkad je neki pozornik, prije dvije godine, bez ikakva razloga ustrijelio jednog crnopusnog trgovca i potom se izvukao, tako reći, bez kazne. No Bloom se uvelike ponosio svojim sljepilom za boje i vjerovao da Crnci mogu naslutiti takav stav kod bijelaca. Nije se iznenadio kad mu je jedan starac, sjedeći na stepenici, ispričao da je oko četiri sata po podne vidio neku mladu plavušu kako žurno izlazi iz zgrade, noseći kovčeg. Vidio je kako je stavila kovčeg u crveni automobil i odvezla se prema cesti broj 41. Neka žena je rekla da je to isto vidjela sa svog prozora. U toj novoj četvrti ljudi rado provode slobodno vrijeme tako da na prozor stave jastuk i nalaktivši se na njega, gledaju što se zbiva dolje. Bloom je zahvalio svima i potom zatražio od dežurnog u policijskoj stanici da započne potragu za Sunny McKinney kao za nestalom osobom. Nakon toga se javio nama.

— Budući da ste naredili takvu potragu, očito smatrate Sunnyn nestanak ozbiljnim — progovori Veronica.

— Dva čovjeka su ubijena, vaša kći bježi — odvrati Bloom. — Da, gospođo McKinney, smatram to vrlo ozbiljnim. — Uzdahne i doda: — Provjerit ću sad je li vam kći na ranču. Ako vam se ne javim, to znači

da je nema. Slušaj, Matthew, u što je bila odjevena kad je bila kod tebe u uredu?

— U grimiznu majicu, grimizne hlačice i grimizne sandale.

— Onda se prije odlaska iz Crowellova stana presvukla. Svjedoci kažu da je bila u grimiznoj haljini i cipelama s visokim potpeticama. Je li crveni auto njezin, gospođo McKinney?

— Nije. Pripada ranču.

— Recite mi marku i registarski broj, molim vas. Ti podaci mogli bi pomoći u traganju za njom.

Veronica mu dade tražene podatke.

— Kažite mi nešto — obrati mu se tada. — Tražite li prestrašenu djevojku koja se dala u bijeg... ili zločinku?

— Još ne znam — odgovori Bloom i ponovo uzdahne. — Znam samo da je pobjegla. Morat će nam otkriti razlog kad je pronađemo.

*

Sutradan rano ujutro zazvonio je telefon Veronica se tuširala. Ja sam upravo vezao kravatu u spavaćoj sobi.

— Halo! — javih se. — Tata, to sam ja.

— Zdravo, Joanna! — rekoh!

— Mama mi je kazala da ti se javim. Za nekoliko trenutaka stići će autobus, pa moramo brzo završiti razgovor.

— Zlato, htio sam te pitati o onom vjenčanju...

— Misliš, o vjenčanju Daisyne majke?

— Da. Mama kaže da mu želiš prisustvovati...

— Nije ti to smjela kazati.

— To nije bitno. Ako želiš biti prisutna ...

— Nisam vidjela Daisy već šest-sedam mjeseci. Zašto bih željela gledati kako joj se majka udaje? Više se i ne sjećam kako izgleda njena majka.

— Hm, ne bi samo gledala kako se udaje, Joanna. Zacijelo bi te pozvali i na proslavu ...

— Da, gledala bih kako se odrasli opijaju.

— Vjerojatno će ondje biti i tvojih vršnjaka.

— Zar me se hoćeš osloboditi? — zapita Joanna. U mislima sam je vidio kako se smješka s druge strane žice.

— Nastojim biti pošten prema tebi, zlato. Ako uistinu želiš ići...

Iz kupaonice iziđe Veronica, potpuno gola, brišući se velikim modrim ručnikom.

— Je li to Bloom? — upita.

Zatresoh glavom.

— Zar je Dale kod tebe? — zapita Joanna.

Najednom sam se osjećao neugodno, kao da nas dvoje razgovaramo preko videofona i možemo se vidjeti i kao da ona vidi i Veronicu kako stoji pred vratima kupaonice i briše se.

— Nije — odgovorih.

— Tko je onda kod tebe?

— Jedna od čistačica.

— Mislila sam da one dolaze utorkom i četvrtkom — izusti zbunjeno Joanna. — Zar danas nije srijeda? Već gubim pojam o vremenu otkad nas pretrpavaju domaćim zadaćama. Tata, ne razbijaj sebi glavu zbog vjenčanja. Radije ću biti s tobom. Zaista. Uostalom, Daisy Robinson je dosadna. Uvijek mi je govorila da je varam u kartanju, sjećaš li se?

— Sjećam se. Onda, što si odlučila, zlato? Hoćeš li poći na vjenčanje ili nećeš?

— Neću. U koliko sati ćeš doći po mene u petak?

— U pet i trideset.

— Sjajno. Moram krenuti, ptica trkačica već trubi. Zakasnit ću na autobus. Vidjet ćemo se u petak. Volim te tata.

— I ja tebe zlato — rekoh, no već je odjurila.

Spustih slušalicu. Veronica, stojeći pred vratima kupaonice, promatrala me.

— Tvoja kći? — upita.

— Da.

— Ovaj vikend će provesti kod tebe?

— Ovaj, a i idući.

Ona kinme i uđe u kupaonicu kako bi ovjesila ručnik. Odmah se vrati, priđe stolici na koju je sinoć bacila odjeću, podigne bijele najlonske gaćice i navuče ih.

— Hoću li je upoznati? — upita me. Vratih se pred zrcalo i počeh iznova vezati kravatu. — Matthew!

— Razmišljam — promrmljah.

— Zar za taj odgovor moraš toliko razmišljati?

— Nisam joj još rekao da me napustila Dole.

— Zašto si joj kazao da sam ja čistačica?

Nije mi bilo nimalo drago što sam Joanni lagao. Naš odnos se osniva na uzajamnom povjerenju, a ipak, nisam joj mogao reći, u osam sati ujutro, da ženski glas koji je čula u pozadini pripada jednoj nepoznatoj ženi, ženi s kojom sam, ona bi to odmah shvatila, provao noć. Joanna, još dijete, smatra da smijem spavati samo s Dale

— Iznenadila me — rekoh.

— Stoga si, dabome, kazao da sam ja čistačica. Šteta što ti neću oprati prozore i pod.

Jednostavno nisam znao, što da joj kažem.

— Možda bi bilo najbolje da si joj rekao istinu.

— A, ne, ne mogu preko telefona. Vrlo voli Dale.

— Dakako. Koliko je toj Dale godina? Jesi li mi to već rekao? U mojoj dobi se brzo zaboravlja.

— Trideset dvije su joj godine.

— Trideset dvije. Baš lijepo. Nesumnjivo su jedna drugoj bile poput sestara.

Gledao sam je kako šminka usne. Nijedna žena koju sam dosad upoznao nije toliko zračila ljepotom ujutro. Njoj nisu bili potrebni ni sjenilo za oči, ni ruž za usne, ni rumenilo za obraze. Opazivši da je gledam u zrcalu, veselo mi namigne i zatakne iza uha neposlušni uvojak žute kose.

— Mogao si joj kazati da sam ovdje ja — reče mi tiho, još se gledajući u zrcalu. — Ja sam ja, znaš.

— Da, znam — odvratih i nasmiješih se.

— Pomislila sam već da me smatraš čistačicom — Okrene se prema meni. — Hoćemo li se vidjeti ovog vikenda?

— Kad joj priopćim novost.

— Novost — ponovi ona.

— O Dale.

— A, o raskidu

— Da.

— U prvi sam tren pomislila da ćeš joj pričati o meni.

— O tebi ću joj pričati kada te upozna.

— Zar ću se sresti s njom. Matthew? Kada?

— Javit ću ti telefonom Najprije treba da vidim kako će primiti vijest o Dale.

— Vijest će je teško pogoditi, ha?

— Da, mnogo, voli Dale, rekao sam ti.

— Kad me namjeravaš pozvati, Matthew?

— Ne znam to sada. Vidjet ću kako će se razvijati događaji. Pozvat ću te čim...

— Imam bolji prijedlog — reče Veronica. — Pozovi mi taksi, i to odmah. Odvest će me na ranč.

— Namjeravao sam te ja odvesti.

— Nije mi ni nakraj pameti da te gnjavim. Nesumnjivo imaš posla preko glave. Ako se ne varam, namjeravaš pripremiti pravu znanstvenu raspravu o tome kako bi se najprikladnije mogla saopćiti vijest tvojoj...

— Što ti je, Veronica? Zašto si se najednom razljutila?

— Što misliš, zašto bih se mogla razljutiti? Osim toga, tko kaže da sam se razljutila najednom? Govoriš svojoj kćeri da sam čistačica, govoriš meni da ne znaš hoćemo li se moći vidjeti u toku vikenda...

— Tek je srijeda. Zašto već razmišljaš o vikendu? Imamo pred sobom današnju večer, imamo...

— To ti se samo čini.

— Zar nemamo?

— Podbočivši se, ona me pogleda ravno u oči. Kad je progovorila, glas joj bijaše vrlo tih.

— Sastanak za vrijeme vikenda ovisi o tome kako će Joanna primiti groznu vijest, je li? Tu užasnu vijest...

— Veronica, ne možeš od mene očekivati da joj ispričam kako je gotovo između mene i Dale i odmah joj dovedem ...

— Odmah joj dovedeš bakicu, ha?

— Možemo prekinuti to s »bakicom«. Više mi nije smiješno.

— Nije ni meni. Ako je ta tvoja dragocjena ljubavna veza...

— Veronica, sve izvrćeš ...

— ... bila tako divna, tako jedinstvena da će vijest o njezinoj propasti izazvati pravi pravcati potres ...

— Zaboga, razgovaramo kao, da smo u braku! Rekao sam samo...

— Rekao si samo, Matthew, da me želiš držati kao rezervu. E, ne mogu se zadovoljiti time. Bila sam godinama u braku sa čovjekom

koji me držao kao u zatvoru, a istodobno se zabavljao u Denveru, u Dallasu, u ... Slušaj, neka sve ide do vraga, neka ide do vraga i vikend! Ti provedi subotu i nedjelju brinući se o svojoj kćeri, a ja ću se brinuti o svojoj — Podigne s poda sandale. — Nije potrebno da zoveš taksi. Otpješačit ću kući.

Bosonoga, sa sandalama u ruci, dostojanstveno iziđe iz moje spavaće sobe i kuće.

Kao prava budala, pustio sam je da ode.

* * *

U dva sata popodne telefonirao mi je Harry Loomis. Nisam bio baš nimalo raspoložen za razgovor.

— Dakle — reče mi on odmah — napokon sam je pronašao. Napokon joj je zazvonio telefon. Slušalica joj nije bila na vilici zato što cijeli dan spava.

Zaključih da govori o Burrillovoj kćeri u New Orleansu.

— Ne ide u krevet prije zore — nastavi Loomis. — Radi, kaže mi. Mislim da uistinu ne spava do zore, ali odlazi u krevet mnogo ranije, i to nekoliko puta. Uvjeren sam da je prostitutka. Hester Burrill. Ja sam čudoredan čovjek i ne želim baš imati posla s prostitutkama. Doputovat će večeras ovamo avionom. Želi sutra pogledati zemlju. Kad sam joj saopćio da je postala nasljednica, uskliknula je kao da je naslijedila Wall Street. Slušate li me?

— Slušam — odvratih. Crtao sam lijevi ženski profil. Papir preda mnom bio je već prekriven, takvim profilima.

— Namjeravam joj u petak dati ugovor na potpis. Htio bih potrošiti što manje vremena s njom. Savjetovat ću joj neka uzme one četiri tisuće iz banke i mustang i neka bude sretna što je farma još njezina, da, to ću joj savjetovati. Odreći ćemo se onog dodatnog zahtjeva. Što kažete na to? Pripremit ću joj ugovor za potpis ako zna pisati. Bio bih vam zahvalan kad biste mogli doći u petak prije podne da provjerite je li sve kako treba i da odnesete ugovor svojoj klijentici. Nerado imam posla s prostitutkama. Već samim rukavanjem s njima može se navući kakva užasna bolest. Svratit ćete u petak prijepodne?

— Zašto ugovor ne pošaljete poštom? — upitah.

— Htio bih da to završi što prije. Ona će vas čekati kod mene u jedanaest sati. Je li vam to prerano?

- Nije
- Dobro bi bilo, ako možete, da svratite na ranč kad se budete vraćali u Calusu i date ugovor na potpis gospođi McKinney. Neka sve to bude gotovo za jedan jedini dan. Dakle, vidjet ćemo se u petak.

Kad sam u petak ujutro krenuo u Ananburg, padala je kiša. To me iznenadilo. Vjerovao sam da u kolovozu kiša pada samo popodne.

Bio sam ljutit sam na sebe što mehaničaru nisam rekao da popravi i brisače. Uvjeravao sam sebe kako pedesetsedmogodišnja žena ne bi smjela sukobljavati tridesetomogodišnjaka sa četrnaestogodišnjom kćeri. Govorio sam sebi da Frank možda ima pravo. Ne znam postupati sa ženama. Pomislio sam kako treba da pažljivo pregledam njegova pravila, da ih proučim, da ih naučim napamet. Podsjećao sam sebe da ću uskoro sresti pravu pravcatu prostitutka i pitao se bi li trebalo da s njom postupam kao s damom.

Hester Burrill nije izgledala onako kako sam zamišljao prostitutke. Očekivao sam da će biti odjevena u svjetlucavu crvenu haljinu, duboko izrezanu na mliječnobijelim prsima i razrezanu sve do skladnog bedra. Očekivao sam da će se okititi narukvicama i jeftinom blještavom ogrlicom. Očekivao sam da će mahati crvenom kožnatom torbicom. Očekivao sam da će joj kosa biti obojena žuto, možda sitno nakovrčana ili pak ravna i duga, spuštена preko jednog oka, onako kako se nekada češljala Veronica Lake. Očekivao sam da će joj oči biti slične Kleopatrini, da će joj obrazi biti rumeni a usne kričavocrvene.

Ali, Hester Burrill je nalikovala na knjigovotkinju.

Bila je u plavom platnenom kostimu i jednostavnoj bijeloj bluzi. Nosila je plave cipele s niskom potpeticom. Na podu pokraj stolice bila joj je plava kožnata torbica. Od nakita je imala samo neupadljiv prsten na srednjaku desne ruke. Kosa joj bijaše crna i kratka. U zelenim očima nisu joj se mogle naslutiti sablažnjive tajne. Našminkala je samo usne, i to blijedo. Ocijenih da se približava tridesetoj godini. Na njeno zanimanje upućivala je samo blijeda put. Očito je provodila malo vremena na suncu.

— Htio bih ovo završiti što prije — reče Loomis, kopajući po papirima na stolu. Danas nije žvakao duhan i vladao se prema Hester vrlo uljudno. Možda je pročitao Frankovih deset pravila.

— Gospođica Burrill je pogledala farmu i kaže mi ...

— Divne li farme! — promrmlja Hester i zakoluta očima.

Loomis se nasmiješi.

— Donekle je zapuštena, koliko čujem — reče. — Gospođica Burrill je namjerava prodati čim postane vlasnica. Pročitala je ovaj ugovor — sada je držao papire u ruci — i spremna je da ga potpiše.

— Dakako, ako je jedina nasljednica — natuknuh.

— Da — potvrdi Loomis. — Taj uvjet se spominje u ugovoru. Mi i ne očekujemo onaj novac iz banke i automobil dok se ne utvrdi da cijela ostavština pripada njoj.

Pregledah papire i zaključih da je sve u redu. Hester Burrill se nasmiješi kad sam rekao Loomisu da sam zadovoljan.

— Pozvat ću Harriet da se potpiše kao svjedok — reče Loomis i pritisne dugme na stolu. — Hoćete li na povratku moći svratiti gospođi McKinney i završiti sve još danas? — upita me.

— Treba da joj se najprije javim telefonom — odgovorih.

— Izvolite, poslužite se mojim telefonom — predloži Loomis.

Budući da nisam razgovarao s Veronicom otkad je u srijedu ujutro otišla od mene, nisam je htio zvati pred njima dvoma.

— Ipak ću odmah svratiti k njoj — rekoh

— Kako vam odgovara — odvrati Loomis. — No gospođica Burrill se večeras vraća kući, pa bi bilo dobro kad bih joj prije odlaska mogao kazati da je sve u redu.

— Uvjeren sam da neće biti nikakvih teškoća.

— Gdje je do vraga, Harriet? — progunđa Loomis i ponovo pritisne dugme

— Poslije nekoliko trenutaka otvore se vrata. Uđe Harriet, prosijeda tajnica, pogleda me i onjuši zrak kao i prošli put kad smo se sreli

— Bila sam u hodniku — progovori prije nego što ju je Loomis mogao išta upitati.

— Potrebni ste mi kao svjedok dok se bude potpisivala gospođica Burrill — reče Loomis.

— Želite li da se potpis i ovjeri?

— Što vi mislite, Hope? — obrati mi se Loomis. — To nije potrebno, je li?

— Nije, ako želite da sve završi što prije. Gospođa McKinney nema na ranču javnog bilježnika.

— Da, jednostavnije bi bilo bez ovjeravanja. Što vi mislite, Harriet?

— Nikad nije naodmet da se isprava ovjeri — promrmlja Harriet i zagleda se u mene.

— Onda će gospođa McKinney morati doći u ured kako bi potpisala ugovor — rekoh.

— To je ipak, čini mi se, najbolje — zaključi naposljetku Loomis. — Potpišite se, molim vas, ovdje gdje sam označio križićem. gospođice Burrill. Harriet, budite tako dobri i donesite pečat

Prošlo je deset minuta dok je Hester potpisivala sva četiri primjerka a Harriet ih ovjeravala pečatom. Loomis gurne papire u veliku oмотnicu i pruži mi je.

— Jeste li već objedovali, gospodine Hope? — zapitao me Hester baš kad sam htio krenuti.

— Nisam — odgovorih.

— Pođite sa mnom. Počastit ću vas objedom.

— Vrlo ste ljubazni, ali...

— Zaboga, ja sam nasljednica — reče i nasmiješi se. — Dopustite mi da se malo razbacujem novcem.

— Hm ... imam jedan sastanak u dva sata.

— Pojest ćemo nešto na brzinu. Hvala lijepa, gospodine Loomise — digne se i pruži svom odvjetniku ruku. — Obavijestit ćete me kad se sve sredi. Koliko će to potrajati, gospodine Hope?

— Pozvat ću gospođu McKinney čim se vratim u svoj ured.

— Nećete svratiti na ranč, kao što ste namjeravali?

— Ako se ugovor mora ovjeriti žigom ...

— Dabome, samo biste potratili vrijeme. Hajdemo na ručak. Gladna sam kao vuk.

Harriet nas oboje prijekorno pogleda.

Kad smo izašli, kiša je već jenjala, u natkrivenim vežama stajali su kauboji i natmureno promatrali rosulju. Naiđosmo na mali restoran već u trećoj kući od Loomisovn ureda. Hester izvadi iz torbice papirnatu maramicu i obriše njome kišne kapi s lica.

Duž stražnjeg zida protezao se dugačak šank. U restoranu je bilo desetak stolova. Glazbeni automat svirao je neku kaubojsku pjesmu u praznoj prostoriji, u njoj bijasmo samo Hester, ja i konobarica u zelenoj uniformi Ona je, stojeći pokraj automata, tuckala nogom u ritmu glazbe.

Izabramo stol tri-četiri metra daleko od ulaza. Hester sjedne nasuprot vratima, a ja im okrenuh leđa. Upravo je spuštala torbicu na pod pokraj stolice kad nam je prišla konobarica.

— Čini mi se da vani manje pada — reče.

— Da, moglo bi se tako kazati — odvrati joj Hester smiješeći se.

— Čujem da na sjeveru pada snijeg — reče konobarica. — Želite li pogledati jelovnik ili ste došli samo na piće?

— Ja bih mogla nešto popiti — izusti Hester. — A vi, gospodine Hope? Da nazdravimo mojoj sreći, ha?

— Zar ste dobili na lutriji? — upita konobarica smješkajući se.

— Otprilike, srce — odgovori Hester. — Donesite mi viski s ledom, molim vas.

— A vama? — obrati se konobarica meni

— Također viski, ali sa sodom.

— Želite li pogledati i jelovnik.

— Molio bih vas — rekoh.

— Loomis traži od mene tisuću dolara za obavljeni posao — prozbori Hester čim se konobarica udaljila. — Nije li to previše?

— Ne znam koliko je vremena utrošio — odvratih.

— Koliko god vremena utrošio svota mi se čini prevelikom. Koliko ćete vi naplatiti?

— Ne znam još. Treba da izračunam koliko sati sam utrošio. Plaća nam se na sat.

— Zaista? — reče ona i osmjehne se. — I meni. Koliko dobivate na sat?

— Sto dolara.

— E, onda nam je zarada podjednaka.

Vrati se konobarica i donese nam piće i jelovnik.

— Bez žurbe izaberite jelo — reče nam i opet se udalji.

— Nazdravimo danima ljenčarenja i mirnim noćima — progovori Hester i podigne čašu. — Tko bi mislio da će mi jednoga dana pasti u krilo lova?! — Kucne čašom o moju. — Znete li koliko bih morala raditi za četiri tisuće dolara?

— Četrdeset sati — odgovorih.

— Da, to bi bila ukupna zarada Ali ne mogu zadržati za sebe cijelu stotku, znate. Zarada se dijeli, otprilike sedamdeset posto prema

trideset posto. Bobby mi kupuje svu odjeću, plaća mi stanarinu, daje mi novac za trošenje.

— Tko dobiva sedamdeset posto?

— Pa Bobby, dabome. On je čak vrlo velikodušan. Neki svodnici uzimaju svu zarađenu lovu, kupuju, samo odjeću potrebnu za rad. Napetu na stražnjici, otvorenu tako da se vide sise, znate već. Onaj Loomis se vlada baš kao svodnik, zahtijeva dvadeset pet posto. Čini mi se da je to previše. Ugovor koji je napisao nije nikakva velika mudrost. Koliko je sati, prema vašem mišljenju, utrošeno na njega?

— Ne znam

— Mislite li da i on zarađuje stotku na sat?

— Po svoj prilici, sedmadeset pet dolara. Možda i manje. Hoću reći, u Ananburgu su zarade manje nego drugdje.

— Možda i pedeset?

— Možda.

— To bi značilo da je utrošio dvadeset sati. Nije mi jasno kako bi mu za takav posao bilo potrebno toliko vremena.

— Najbolje je da o tome porazgovarate s njim.

— Ponudit ću mu pet stotina. Ta svota mi se čini primjerenom. Hoćete li popiti još jednu čašu?

— Treba da naručimo jelo.

— Hoćemo, naručit ćemo ga, ali ja bih popila još malo — reče i podigne čašu prema konobarici. Djevojka joj kimne. — Jučer sam obišla tatinu farmu. Jeste li je vidjeli? Uh, kakva je ono kuća! Posvuda u nju curi voda. Padaju li ovdje često kiše?

— Za ljetnih mjeseci — odgovorih.

— I obalne javne kuće u Houstonu izgledaju ljepše nego tatin dom. Netko ga je ustrijelio, ha?

— Da.

— Zanima me tko je to učinio — izusti lijeno i okrene se prema konobarici kad je opet donijela dvije čaše viskija. — Zatražili smo samo jednu, srce, ali ostavite i drugu, neće se baciti. Naručit ćemo jelo za tili čas — podigavši čašu, reče: — Nazdravimo danima ljenčarenja i mirnim noćima! — potom uzme sa stola jelovnik. — Ja ću pojesti samo pljeskavicu i pržene krumpiriće, ali vi naručile što god hoćete, ja častim. Mislite li da bi još netko htio kupiti tu farmu? Vrlo rado bih je prodala, mogu vam reći. Možda bih, znate, osnovala

vlastitu agenciju za iznajmljivanja djevojaka onima koji žele društvo. I ja sam tako ušla u taj posao, javila sam se na oglas kojim su tražili privlačne mlade djevpjke voljne da prate poslovne ljude kad idu u društvo. Smatrala sam to sasvim zakonitim. Tko bi znao što se skriva iza toga! Hoću reći, tek sam završila srednju školu, majka mi je tada još bila živa. Napustila je tatu kad mi je bilo šest ili sedam godina i odvela me u New Orleans. Svirala je na klaviru u jednom džez sastavu Nije bila nikakva poznata muzičarka. Dakle pročitavši oglas, otišla sam čovjeku koji ga je objavio. Razgovarao je sa svim djevojkama koje su htjele raditi kao pratilice Kazao mi je da izgledam vrlo otmjeno i da traži djevojke koje su spretne u razgovoru i koje bi mogle ići u raskošne restorane s poslovnim ljudima što povremeno svraćaju u grad. Navršila sam tek osamnaest godina i prvi put mi je netko rekao da izgledam otmjeno. Zapravo , bila sam tada prilično debeljuškasta, a poslije sam znatno smršavjela. Činim li vam se debelom?

— Ne. Izgledate vrlo lijepo.

— I danas sam još, kad se svučem, donekle punašna ... sočna, moglo bi se reći. Uglavnom, prihvatila sam posao i otišla u hotel, gdje me čekao poslovni čovjek koji će me odvesti u neki raskošni restoran i umno sa mnom razgovarati, a kad tamo, čim sam mu ušla u sobu, rekao mi je: »Svuci se, mala.« Nisam bila djevica, koješta, nijedna cura u New Orleansu, kad navršim osamnaest godina, nije više nevina, ali zaprepastila sam se kad sam čula njegove riječi. Samo tako je zatražio od mene da se svučem. Napomenula sam mu da sam došla k njemu kako bismo pošli na večeru i kako bih razgovarala s njim, a on je položio sto dolara na komodu, otvorio raspoređivač na hlačama i rekao da ću večerati ovo. Tada sam se svukla. Kao što vidite, ta agencija koja je, tobože, pribavljala djevojke za pratnju uglednim poslovnim ljudima bila je, zapravo, prava javna kuća . U New Orleansu više nema pravih javnih kuća. Danas postoje saloni za masažu i takve agencije za pribavljanje pratilica muškarcima. A djevojka može i sama pronaći svodnika ... bolje rečeno, on nju pronađe... i visiti za šankom noć na noć čekajući kakvu mušteriju. Onda, što ćete naručiti? Zašto ne biste pojeli odrezak? Koliko puta ste dosad objedovali s nasljednicom?

— I ja ću pojesti pljeskavicu s prženim krumpirićima — rekoh.

— Nećete me skupo stajati — nasmiješi se i mahne konobarici. Njezin osmijeh bio je zarazan. Najednom sam se i ja smiješio. Naruči jelo, isprazni čašu i upita me: — Zaista nećete popiti svoje piće?

— Neću.

— Smijem li ga ja popiti?

— Izvolite.

Ona uzme viski sa sodom.

— Uglavnom'— reče — djevojka je u manjoj opasnosti ako ima svodnika. Radi li u agenciji za pratnju muškarcima, nikada ne zna na kakva će gada naići. I nema nikoga tko bi je zaštitio ako je tip nekakav čudak koji uživa da ženu tuče. Uvijek u torbici nosim sprej sa suzavcem i nervnim plinom, za slučaj da se nađem u škripcu, no mnogo mi je lakše pri duši zato što znam da će Bobby namrtvo premlatiti svakoga tko mi pokuša nauditi. Slušajte, nije on nikakav dobričina ni prema meni. Eh, da mi je toliko novčića koliko me puta dosad istukao! Pa ipak, osjećam se sigurnije uz njega. — Popije nekoliko gutljaja. — Kad bih uspjela prodati farmu, mogla bih otvoriti vlastitu agenciju. Okupila, bih desetak devetnaestogodišnjakinja. Svakako bih zarađivala bolje nego sad, kad dajem sedamdeset posto Bobbyju, nije li tako? Ne bi bio oduševljen kad bih se osamostalila, to je jasno. Ali ove četiri tisuće već mi omogućuju da ga se otrese. Pokuša li me samo dirnuti, platit ću petsto dolara nekom razbijaču da mu polomi obje noge na šest mjesta. Upravo toliko namjeravam platiti i Loomisu. Mislite li da će itko htjeti kupiti tu farmu?

Uto nam konobarica donese jelo. Zapazih tek tada da je na Hesterinoj bradi ožiljak. Kao od noža.

— Ozbiljno vam kažem, Hope, još nikad nisam vidjela takvu jazbinu kakva je tatina kuća. Nikad. U Houstonu ... neko vrijeme sam živjela ondje kad mi je umrla majka... ima nevjerojatno trošnih kuća, ali neke od njih su pravi dvorci u usporedbi s brlogom u kojem je živio tata. A kakva je tek zemlja! Obišla sam je jučer cijelu, premda je padala kiša. Stekla sam dojam da na njoj teško raste i korov. Zašto ju je htio kupiti taj vaš klijent? Očito je bio lud. Nadam se da će se pronaći još netko tako lud. Kad bih prodala farmu, mogla bih otići kamo me volja. Možda čak i u Los Angeles. Ondje se okupljaju djevojke sa svih strana. Kad bih uposlila desetak ili petnaestak

djevojaka... Crnkinja, bjelkinja, Meksikanki, možda i Kineskinja... i lijepo postupala s njima, zacijelo bih dobro zarađivala, nije li tako? No treba da najprije prodam farmu. Znete li nekoga tko je dovoljno lud da je kupi?

Otvore se ulazna vrata. Osjetih iznenadan nalet vjetra, a potom se vrata zatvore. Hester digne glavu. Okrenuo sam se prateći njezin pogled. U žilama mi se sledi krv.

— Zdravo, momci! — dovikne konobarica. — Već dugo vas nisam vidjela.

Charlie je obrijao crnu bradu, a Jeff je još imao žute brkove. Kao i prošli put, Charlie je nosio oko vrata crvenu maramu, a Jeff modru. Široka ramena bijahu im vlažna od kiše. Obojica se nacere čim su me ugledali.

— Gle, gle, tko je ovdje! — progovori Jeff.

— Pronašao je novu djevojku — reče Charlie.

— Da opet zaplešemo? — naceri se Jeff.

Obojica krenuše prema našem stolu. Stisnuše šake dok su se približavali. Oči su im nestrpljivo svjetlucale zato što će se opet moći zabaviti na račun mekušca iz Caluse.

»Ne dopusti protivniku da te uhvati u sjedećem položaju«, rekao mi je Bloom u gimnastičkoj dvorani. »Ako si u autu i prilazi ti netko, odmakni se što prije od vrata, ne dopusti da ti stražnjica još bude na sjedalu a samo jedna noga na pločniku. Ako si za stolom, ustani i pripremi se za borbu, jer ne smiješ izgubiti ni trenutak.«

Jasno mi je bilo što se priprema. Digoh se i udaljih od stola dok su još bili metar daleko od njega, ali drhtao sam.

— Gle, zaista bi htio zaplesati — reče Jeff.

»Ne, čekaj. Ako znaš da će biti gužve, povuci prvi potez. Neka bude što bolji. Povoljniju priliku nećeš imati.«

— Dođi, ljubavi, zaplesat ćemo — prozbori Charlie i povuče me prema sebi.

Namjeravao me zagrliti tako snažno da mi popucaju rebra. Spremno uđoh u njegov zagrljaj i u narednom trenutku udarih ga koljenom u prepone, onako kako me učio Bloom. Zaprepašteno je zinuo. Zastenjao je od bola i raširio ruke.

Odmaknuh se od njega kad se kvrčio kako bi se uhvatio između nogu.

Ako si ga ranio prvim udarcem, udari ga ponovo. Odmah. Onesposobi ga dok se još nije stigao oporaviti.«

Glava mu se spuštala i lice mu se iskrivilo od boli dok se kvrčio i hvatao između nogu. Ponovo podigoh koljeno i ovaj put ga pogodih njime tik ispod nosa, rasjekoh mu iverom gornju usnu. Glava mu se trgne uvis. Iz rasječene usne navre mu krv i umrlja zube. Pomislio sam da je gotov ...

»Ne uzimaj ništa zdravo za gotovo. Provjeri.«

... no iznenada je nasrnuo na mene, još skvrčen, grčevito se držeći objema rukama za prepone, a glava mu je bila sagnuta kao u razjarena ovna. Stisnuh desnu šaku, koraknuh u stranu ... umalo se spotaknuh o Hesterinu torbicu na podu... i snažno ga udarih po zatiljku. Stropoštao se na trbuh, raširenih ruku.

»Udar nogom kad je na tlu. Sredi ga.«

Pogodih ga nogom u glavu. Pokušao se dići, no ponovo ga udariti nogom i ovaj put je doista bio gotov.

No ostao je još Jeff, koji je stajao i zabezeknuto gledao kao da je vidio svjetsko čudo. Nisam bio raspoložen ni za kakva junaštva, nisam želio zaustavljati lokomotivu golim rukama. Štoviše, donekle mi se smučilo. Vidio sam konobaricu kako se šćućurila kraj šanka, vidio sam Hester kako me gleda začuđeno i zadovoljno, vidio sam na stolu bocu kečapa i pribor za jelo, a vidio sam i da se Jeff oporavlja od iznenađenja. Znao sam da je kudikamo vičniji ovakvim tučnjavama nego ja. Poznato mu je sve ono što me naučio Bloom, a i još ponešto.. On se iznenada naceri. To njegovo cerenje grdno me prestraši. Htio sam se okrenuti i pobjeći, ali nisam mogao nikamo. Stajao je između mene i jedinih vrata.

»Ako su dvojica ...«

Što je ono, do vraga, Bloom rekao o tučnjavi u kojoj postoje dvojica protivnica?

»... najprije se obračunaj s jačim.«

Je li Charlie jači?

»Pusti drugoga neka te napadne.«

Taj savjet mi nije bio baš osobito potreban. Drugi je već krenuo u napad, i to hitro, stisnuvši šake i još mi se cereći. Ubit ću te, kao da mi je govorilo njegovo cerenje, umlatit ću te, polomit ću ti sve kosti i ostaviti te na podu.

»Pričekaj da ti se približi.«

Čekao sam

»Tobože mu zamahni prema mudima.«

Ispružiti mu prema preponama ljevicu.

»Tada mu napadni oči.«

Jeff je spustio ruke ne bi li se zaštitio.

»Oslijepi ga ako moraš.«

Takav je Bloomov svijet.

Nisam želio oslijepiti Jeffa, no za tri sekunde će već spoznati da sam mu samo prividno napao prepone, a kad ponovo podigne ruke

...

Stisnuvši desnu šaku, ispružih i raširih kažiprst i srednjak i napadom mu oči. Pokušao je zaštititi lice, no bilo je prekasno. Prsti mi zajahaše sedlo nosa i pronađoše bjeloočnice. Užasnuto povukoh ruku.

Urliknuvši od bola, pokrio je objema šakama lice, a zatim, izbezumljeno se okrenuvši od mene, naletio je na stol iza sebe i srušio na pod čaše i pribor za jelo..

»Nemoj ga samo raniti. . .«

Povukao sam ruku djelić sekunde prerano.

»... sredi ga.«

Mašuć rukama kao krilima vjetrenjače, teturao je kroz prostoriju. Naletio je na zid, srušio jednu sliku od pod, a onda je prodorno kriknuo ...

»Protivnik je najopasniji kad je ranjen, razjaren.«

... i tresući glaopm kao da je želi razbistriti, okrenuo se. Zakrvavljenim i suznim očima pretraživao je prostoriju. Treptao je ne bi li otjerao suze. Napokon me razabrao i navalio na mene. Sve što me naučio Bloom smjesta mi se isparilo iz glave.

Pogodio me u lice tako snažno da sam pomislio da će mi se slomiti vrat. Zateturavši natrag, što dalje od njega, naletjeh na stolicu na kojoj je maloprije sjedila Hester i prevrnuh je. Hester vrisnu. On me udari ponovo, ovaj put u trbuh, a kad sam se skvrčio, pogodi me koljenom u bradu tako da mi se glava trgnula uvis i da sam odletio natraške. Čim sam pao, bacio se na mene i zajahavši me, ščepao me objema rukama za vrat. Pokušah se sjetiti je li me Bloom naučio što treba da učinim ako me netko davi. Uvukavši ruke između

njegovih, pokušah prekinuti njegov stisak, no bol mi je oduzimao snagu a njegove ruke stezale su me sve čvršće. Najednom shvatih da se gušim. Nemoćno zamlatarah rukama ne bih li mu se nekako istrгнуo. Udarih nadlanicom po nozi stola, pa zatim po nečemu mekšem, po Hesterinoj torbici na podu

»Uvijek nosim u torbici sprej sa suzavcem i nervnim plinom.«

Ovaj put su mi kroz glavu prošle Hesterine riječi.

Napipah torbicu i pronađoh otvor. Zavukoh prste u nju dok su Jeffove ruke gušile život u meni. Krčeci put između stvarčica kakve nose žene, prsti mi obuhvatiše nešto tvrdo i valjkasto ... ali prekasno. Pred očima su mi plivale bijele točkice a zatim su posivjele, sivilo se širilo i počelo, pretvarati u gustu tminu.

— Crkni, gade, crkni! — čuo sam Jeffa kako mrlja.

Nisam htio umrijeti. Posljednjim djelićem snage izvukoh iz torbice sprej i gurnuvši mu ga pred lice, grozničavo pritisnuli dugme na vrhu limenke.

Njegove ruke me puste.

Kašljao sam, duboko uvlačio zrak i ponovo kašljao, a prst mi je uporno pritiskivao ono dugme. Digao se već s mene i teturao kašljući i psujući, a ja sam dahtao uživajući što mogu disati i stiskao dugme štrcaljke kao da sam poludio. Napokon spoznah da ću omamiti sam sebe. »Sredi ga«, rekao mi je Bloom. Ležeći još nekoliko trenutaka na leđima i teško dišući, brojio sam sekunde dok je Jeff mahnitao po restoranu, a onda se jedva digoh, zgrabih sa stola bocu kečapa i ponovo navalih na njega, držeći u jednoj ruci štrcaljku a u drugoj bocu.

Udarih ga bocom samo jednom, jer sam zapamtio Bloomove riječi da ću, ako ikoga ubijem, uvaliti u nevolje nas obojicu. Iskreno rečeno, nisam znao teče li Jeffu niz čelo krv ili samo kečap. Stajao sam i gledao ga onesviještenog na podu, misleći pri tome: vraćamo se prašumskim zakonima.

— Uh — progovori tada zadivljeno Hester — vi biste bili izvrstan svodnik.

* * *

Svratio sam kući kako bih se istuširao i presvukao prije povratka u ured. Isprao sam hladnom vodom krvave mrlje na odijelu. Onaj udarac koji mi je umalo slomio vrat stvorio je veliku modricu pod

lijevom jagodičnom kosti. Vidjele su mi se modrice i na vratu. Čeljust mi je otekla ondje gdje ju je koljenom udario Jeff, ali nije pukla. Odlučih da se više neću tući do svoje šezdeset druge godine. Sasvim mi je dovoljno da se potučem svake dvadeset četiri godine.

Cynthia ništa ne reče vidjevši mi lice. Možda je već zaključila da joj je jedan od poslodavaca nepopravljivi svadljivac. Obavijesti me da me zvalo osam osoba, dok sam bio vani, među njima Bloom i moja kći. Budući da s Joannom nisam mogao razgovarati jer je još bila u školi, pozvah Blooma. Najprije mu ispričah što sam učinio sa Charliejem i Jeffom. Činilo mi se da se ponosi mnome. Upitao me je li se pojavila policija. Kad sam mu odgovorio da nije, savjetovao mi je da privremeno izbjegavam Ananburg. Potom sam mu kazao da će se napokon postići nagodba u vezi s prodajom farme. To mu bijaše drago.

— O djevojci nema još nikakvih vijesti? Zbog toga sam te i zvao — reče mi. — Nije li se javila majci?

— Nisam vidio Veronicu od srijede ujutro. Nisam ni razgovarao s njom.

— O! — izusti Bloom.

— Pozvat ću je danas telefonom. Treba da potpiše ugovor — rekoh.

— Pitaj je za kćer, je li joj se javila.

— Hoću.

— Zaista sam se iznenadio kad sam doznao da je djevojka pobjegla, Matthew. Znam, rekla ti je da je uplašena. Ali gdje piše da nije lagala? Znaš, ljudi lažu zbog različitih razloga, ne zato što su počinili zločin, nego zato što bi ponešto htjeli zatajiti. Na primjer, posjetio sam onog masera, jer sam htio utvrditi gdje je bio one noći kad je ubijen McKinney. Prihvatio sam kao istinu djevojčinu izjavu da je čula brata kako razgovara s nekim čovjekom sa španjolskim naglaskom i da su možda pričali o krađi stoke. Majka Jacka McKirineyja posjećuje tog masera, a u životu ima svakakvih slučajnosti. Mnogi slučajevi su se riješili i na osnovi tanjih veza. Nije mi htio reći gdje je bio osmog kolovoza uveče.

Upitao sam ga zašto šuti, a on mi je odgovorio da me se to ne tiče. Tada sam mu napomenuo da istražujemo okolnosti u vezi s jednim ubojstvom, pa mi je napokon odao da je bio s ljubavnicom, no ženi je

ispričao da je s drugovima kuglao. Ako mu žena dozna gdje je zapravo bio, onda ću uskoro istraživati okolnosti u vezi s njegovom smrću. Razumiješ li što ti hoću reći, Matthew?

— Razumijem.

— Osim toga, ponovo sam razgovarao s onim veterinarom koji je, navodno, gledao televiziju s gospođom McKinney one večeri kad joj je ubijen sin. Gledaj, ako je istinita djevojčina izjava da je čula brata kako razgovara o krađi stoke, onda je, možda, majka znala da je on potkrada i odlučila ga izbušiti. Bitno je ovo: ako nije bila s veterinarom, s Hamiltonom Jeffriesom ...

— Uvjeren sam da je bila — rekoh.

— Da, lako je tebi. Nije ti za vratom kapetan Hopper. Uglavnom, ponovo sam razgovarao s Jeffriesom, još jednom sam ispitao sve pojedinosti, koju su televizijsku emisiju gledali, u koje doba se prikazivala i tako dalje. Potom sam ga upitao jesu li radili još nešto osim što su gledali emisiju, jesu li se možda držali za ruke ili mazili, a on mi je najednom rekao da su nekoć bili ljubavnici, ali da već odavno nisu. Jesi li ti znao da su bili ljubavnici?

— Jesam.

— Ipak, nisi mi to spomenuo.

— Samo zato što sam stekao dojam da Veronica govori istinu i nisam vidio nikakav razlog...

— Zaboga, to je moj posao, Matthew! Ja odlučujem o tome govori li netko istinu ili ne govori, nije li tako?

— Oprosti.

— Zatim, posjetio sam jučer ponovo onog kržljavca. Zatekao sam ga u skladištu, upravo je slagao naranče. Pitao sam ga u što je Sunny McKinney bila odjevena kad ju je posljednji put vidio, a on je odgovorio: u grimizne hlačice i majicu. Upitah ga o čemu su razgovarali prije nego što su toga jutro izišli iz stana. Odgovorio mi je da je namjeravala otići u kupovinu i poslije se sastati s njim. Rekao je isto što i prošli put, samo ovaj put mi je spomenuo da se doimala uplašeno zbog nečega, što si mi i ti ispričao. Jesi li možda govorio pred njim da je bila prestrašena?

— Nisam. Koliko se sjećam, nisam.

— Dakle najednom se raspričao o njezinu strahu. Zašto mi to nije spomenuo prije one noći kad se kod njega tuširala Crnkinja?

Dakako, zapitao sam ga čega se Sunny bojala, a on mi je odgovorio da se bojala da će je netko ubiti kao i njezina brata Ta je i tebi rekla. Zbog toga mi se sve opravdanijim čini zaključak da je pobjegla kako bi se zaštitila. Osim ako ne bježi pred zločincem, nego preda mnom. Tada nešto skriva, nema sumnje. Stoga opet počeh ispitivati Jackieja o onoj noći kad je ubijen McKinney. Kazao mi je da Sunny nikako nije mogla počinuti taj zločin, jer je cijelu noć provela uz njega. Nijedno od njih dvoje nije izlazilo iz stana od trenutka kad su se vratili s večere do sutrašnjeg jutra. Bitno je ovo: nijednom riječju nisam mu natuknuo da je možda Sunny izbola brata, ali on je ponovio isti alibi i napomenuo da ona to nije mogla učiniti jer je u to vrijeme bila s njim. Eto vidiš, tako ti je to kad se istražuje umorstvo. Ne laže samo ubojica, svatko može lagati. Uključujući i tebe, Matthew. Kad sam te upitao je li gospoda McKinney ispričala još nešto, odgovorio si da nije, iako si znao da je nekoć ljubakala s Jeffriesom.

— Nije mi se činilo da lažem.

— Dobro, onda si zatajio dokaz.

— To bi bio dokaz samo kad bi bilo u nekakvoj vezi s ubojstvom. Inače je obično naklapanje.

— Ako čuješ još nekakva naklapanja, obavijesti me o njima. Hoćeš li? — reče Bloom.

— Hoću.

— Čini mi se da si bijesan. Na mene?

— Nisam.

— Jesi, jesi. Prijatelji treba da govore otvoreno, Matthew. Inače im prijateljstvo ne vrijedi ni pišljiva boba — reče i spusti slušalicu.

Nekoliko minuta poslije četiri telefonirala mi je kći.

— Taticice! — reče mi. — Zvala sam te već, ali bio si vani — rijetko me zvala taticom, osim kad bi nešto htjela. Ponajčešće sam bio tata. Katkad i stari — Razmislila sam — doda. Čekao sam. — O sutrašnjem vjenčanju.

— Da, zlato?

— Hoćeš li se razočarati ako mu budem prisustvovala? Znaš, sinoć mi je telefonirala Daisy, gotovo je plakala, tata. Ona ne voli toga čovjeka za kojeg joj se majka udaje, pa bi htjela da budem uz nju, znaš, da je malo ohrabrim. Majka joj je rekla da neću doći, pa mi

je stoga telefonirala i zamolila me da svakako dođem, jer inače ne zna što će učiniti

— Dobro, zlato. Ako to želiš ...

— Nego, nećemo se moći vidjeti ni večeras, jer mi mama mora preurediti haljinu koju smo kupile lani koja mi je sada pretijesna. Morat ću biti kod kuće dok je bude prekrojavala.

— Razumijem, zlato. Ne brini se zbog toga.

— Nećemo se moći vidjeti ni u nedjelju. Znam da ti je mama rekla da će me dovesti u nedjelju ujutro...

— Što je predviđeno za nedjelju?

— Daisy me zamolila da ostanem kod nje. Njezina majka i taj čovjek za kojeg se udaje krenut će na svadbenu putovanje odmah poslije vjenčanja, pa će Daisy ostati samo s odgojiteljicom, a ne voli je. Stoga me zamolila da provedem s njom cijelu nedjelju i da joj pomognem da sve to prebrodi. Razumiješ me?

— Da, svakako. Ako misliš da si potrebna Daisy...

— Potrebna sam joj i te kako, tata.

— Nisam znao da ste tako dobre prijateljice

— Poznajemo se još od onog vremena kad smo piškile u gaće. Ma poznajemo se cijelu vječnost, tata.

— Aha.

— Onda, pristaješ?

— Ako ti tako želiš.

— Zaista želim, tata. — Oklijevala je. — Razočaran si?

— Ne, ne, nisam.

— Jesi. Žao mi je, tata. No znaš... ovaj... imamo vremena napretek za buduće sastanke. Nije li tako?

— Da, zlato, imamo.

— Onda, oprostit ćeš mi ovaj put?

— Nemam ti što oprostiti.

— Hvala, tata. Sjećaš li se haljine? To je ona zelena koju sam nosila lani, s velikim crvenim cvijetom sprijeda.

Počne mi objašnjavati kako joj je lani bio potreban cvijet jer joj se još nisu razvila prsa, no sad će ga ukloniti. Dok mi je potanko opisivala druge izmjene na haljini, što su ih zamislile ona i majka, pomislih na riječi koje je maloprije izrekla, na tvrdnju da imamo vremena napretek za buduće sastanke.

Sjetih se Sunny McKinney koja sada bježi, sama i prestrašena, i upitah se koliko je vremena Veronica provela uživajući u njoj kao djetetu, zatim djevojčici, pa potom djevojci, prije nego što joj ju je oteo široki svijet. Odgajamo djecu samo zato da bismo je izgubili, učimo je letjeti i ona odlepršaju iz gnijezda. Uspješan je roditelj onaj čije je dijete samostalno. Dakle na najboljem sam putu da postanem uspješan roditelj. Ipak, razočaran sam, priznah sebi, što neću vidjeti Joannu ovog vikenda.

— ... i nove cipele — govorila je ona — jer su mi one zelene, koje sam nosila lani, već izgrebene.

Oklijevao sam malo, a onda se osmjelih.

— Joanna, treba da ti nešto kažem.

— Reci, tata. Što je posrijedi?

Duboko uzdahnuh.

— Dale i ja se više ne sastajemo.

Nastade grobna tišina.

— Oho! — izusti tada Joanna. Šutnja potraje još nekoliko časaka — Žao mi je što to čujem, tata. Znam da ti je bila vrlo draga — opet je šutjela tren-dva. Tada nastavi: — Tata, sad zaista moram ići, inače ćemo zakasniti u trgovine. Mnogo te volim, tata, i mnogo ti hvala. I ne slutiš koliko sam ti zahvalna.

— I ja tebe volim, zlato.

— Nećeš se ljutiti?

— Neću.

— Čut ćemo se, onda u ponedjeljak, ha?

— Lijepo se zabavi, zlato.

— Papa, tata — reče i prekine vezu.

Spustivši slušalicu, zagledao sam se u telefon. Treba da pozovem Veronicu, ali ne zato da bih joj kazao kako su mi se promijenili planovi za vikend i kako sam sada slobodan. Suviše je poštujem, mislio sam, da bih je pozvao u posljednji čas zato što me djevojčica, s kojom sam namjeravao provesti vrijeme, ostavila na cjedilu

Telefonirao sam joj samo zato da bih je obavijestio o nagodbi u vezi s farmom Glas joj je postao hladan i suzdržljiv kad je shvatila tko je zove. Slušala me strpljivo dok sam joj pričao o ugovoru koji treba da potpiše. Dogovorili smo se da će u ponedjeljak u deset sati doći u moj ured. Uljudno mi je zahvalila i završila razgovor.

Večerao sam sam.

Popio sam dva martinija prije jela, uz jelo pola boce crnog vina, a poslije njega sam pijuckao konjak i čitao novine.

U osam i trideset iziđoh iz restorana. Mračilo se.

Čim sam ušao u svoju ulicu, opazih pred svojom kućom crveni porsche. Sunny, pomislih, i sjetih se što mi je rekla kad smo se prvi put sreli: »Opaka sam kao bijesna kuja.« Upitah se je li ovaj dolazak ovamo, umjesto kući, k majci, primjer te opakosti. Tad mi pade na pamet da se porscheom možda dovezla Veronica. Možda je Sunny ipak otišla ravno kući, pa se Veronica dovezla ovamo kako bi mi saopćila veselu vijest.

Uđoh u kuću kroz kuhinjska vrata i upalih svjetla u njoj a zatim rasvjetu oko bazena. Otvorih staklena vrata i koraknuh van.

Ugledah Sunny. Bila je opet u mom bazenu. Ovaj put odjevena. Grimizna haljina se napuhnula oko nje.

Nije plivala. Ležala je potrbuške na dnu bazena.

* * *

Mrtvo tijelo dvadesettrogodišnje djevojke izvadiše iz vode dvojica policijskih ronilaca s maskom na licu i bocom kisika na leđima. Nježno je položili na popločeni rub bazena. Grimizna haljina sada joj se pripila uz tijelo. Na čelu je imala rupu a jednu i na lijevom obrazu.

— Najprije je ustrijeljena — zaključio odmah kapetan Hopper, koji je nadzirao cijelu operaciju, i pogleda me. — U koliko ste je sati, kažete, pronašli?

— Nekoliko trenutaka prije nego što sam pozvao policiju — odgovorih. — Moglo je biti osam i četrdeset pet.

— Kažete, prije toga ste večerali vani.

— Tako je.

— Bili ste s nekim?

— Bio sam sam.

— I vratili ste se ovamo ...

— Jesam.

— ... upalili svjetla oko bazena..

— Jesam.

— ... i ugledali tijelo.

— Jesam.

— Zašto ste upalili svjetla oko bazena?
— Budući da sam vidio porsche, pomislio sam da je netko pokraj bazena.
— Pomislili ste da je pokraj bazena djevojka?
— Ili njezina majka.
— Zašto ste to pomislili?
— Poznajem njezinu majku.
— Poznajete i djevojku?
— Poznajem.
— Zgodna je — reče gledajući je. Uperi oči opet u mene. — Je li itko drugi bio ovdje kad ste stigli?
— Nije.
— Niste ni vidjeli nikoga ni čuli nikoga?
— Nisam.
— Samo ste upalili svjetla oko bazena i spazili djevojku, je li tako ?
U tom trenu iziđe iz kuće Bloom.
— Upravo sam telefonirao njezinoj majci — reče. — Doći će čim bude mogla. Nestala su joj vozila s ranča, pa mora pronaći nekoga tko će je prevesti.
— Nestala? — zapanjeno upita Hopper. — Kako to mislite? Ukradena su?
— Ne, nisu — odgovori Bloom. — Odvezli su se njima ljudi koji kod nje rade.
— Zašto joj niste rekli da ćete poslati po nju auto?
— To je dvostruko duži put, tamo i amo. Trebalo bi da stigne ovamo što prije.
— Koliko je dobro poznajete? — obrati se Hopper meni. — Majku.
— Dobri smo prijatelji, moglo bi se reći.
— Je li? — promrmlja Hopper i zagleda se u mene. — Koliko ste poznavali djevojku? Je li vam i ona bila dobra prijateljica?
— Ne bih rekao. Poznavao sam je samo površno.
— No njezinu majku ne poznajete samo površno, je li?
— Tako je.
— Stigao je liječnik — umiješa se Bloom.
Liječnik je bio u košulji s kratkim rukavima i kričavim havajskim šarama. Odudarao je od policajca oko sebe, odjevenih ili u uniforme, ili u odijela. Bio je nizak, crvena lica, koje se nije nimalo slagalo sa

zelenim i žutim bojama na košulji. Nalikovao ja na neonsku reklamu. Kimne kapetanu i klekne pokraj tijela.

— Sasvim je jasno da ju je ubojica donio ovamo i bacio u vodu — reče Hopper. — Na licu su joj rane od metaka.

— Hm, da vidimo — promrmlja liječnik.

— U životu sam se nagledao rana od metaka. Valjda ih mogu prepoznati — progundā Hopper.

Liječnik ne odgovori.

— Još nisu stigli stručnjaci iz laboratorija — upozori ga Hopper — Budite oprezni. Zanimat će ih ima li kakvih tragova na haljini. Djevojka nije dopješačila ovamo, to je očito. Ubojica ju je donio.

— Moj je zadatak samo, da utvrdim smrt izusti kiselo liječnik.

— To može utvrditi samo genij — promrmlja Hopper. — Pokažite mi kuću, molim vas, gospodine Hope.

Pokazah mu sve prostorije. Pazio je da ništa ne dirne. Bloom nas je pratio kao sjena.

Za pet minuta dovezoše se kriminalistički stručnjaci. Liječnik je već pregledao tijelo. Obavijesti Hoppera da je djevojka uistinu mrtva i da su smrt uzrokovale, po svoj prilici, rane od metaka.

— Rane od metaka? — zapita Hopper. — Ma nemojte!

Liječnik se doimao kao da su ga pozvali s neke kućne zabave na kojoj se peku izvrsna jela na roštilju i kao da se želi što prije vratiti tamo odakle je došao.

Nekoliko minuta poslije njegova odlaska uđe u kuću javni tužilac Skye Bannister osobno, a ne neki od njegovih pomoćnika. Bio je vrlo visok, sto devedeset pet centimetara, nalikovao je na košarkaša i imao je žutu kosu i modre oči.

— Zdravo, Matthew! — reče.

— Zar se poznajete? — upita iznenađeno Hopper.

— Mi smo stari prijatelji — objasni Bannister dok se rukovao sa mnom. Vjerojatno je Hopper odmah prestao razmišljati o meni kao sumnjivcu. — Tri ubojstva zaredom, ha? — reče Bannister. — To je prava epidemija. — Okrene se prema Hopperu. — Možeš li mi kazati što zanimljivo, Waltere?

— Dvije rane od metaka, na licu — odgovori Hopper. — Gospodin Hope je našao tijelo na dnu bazena. Crveni porsehe pred kućom pripada djevojci ...

- Pripada ranču — ispravi ga Bloom.
- Kojem ranču? — zapita Banister.
- Ranču Veronike McKinney, Majke obiju žrtava. Jacka McKinneyja i sada...
- Da, da, sjećam se — promrmlja Bannister. — Dakle djevojka je ubijena vatrenim oružjem.
- Kao i farmer — napomene Hopper.
- No mladić je izboden, je li?
- Četrnaest puta.
- Mislite li da je riječ o istom ubojici? — upita Bannister.
- Balističari neće moći pregledati metke — odgovori Hopper.
- Na djevojčinu zatiljku su izlazne rane, pa nećemo naći zrna. Ako ju je ubojica donio ovamo i bacio u vodu, što se čini najvjerojatnijim nećemo naći ni prazne čahure, pretpostavi li se da je pucao iz pištolja.
- Možda će nam nešto otkriti veličina rana — reče Bannister.
- Ne vjerujem — uzvratila Hopper. — Nisam još nikada vidio balistički izvještaj koji se temelji na veličini rane.
- Ima li opekotina od baruta? — zapita Bannister.
- Lice joj je potpuno čisto — odgovori Hopper. — Vrlo je zgodna. Prokleta je šteta što je stradala.
- Ima li krvi? Odande odakle ju je donio ili dovukao.
- Nema nikakvih krvavih tragova oko bazena. Kriminalisti će pregledati auto i puteljak. Stigli su maloprije.
- Ima li bilo kakvih drugih tragova na njoj?
- Koliko sam mogao vidjeti, nema. Bloome, jeste li vi što zapazili?
- Nisam, kapetane
- Zašto ju je donio ovamo? — upita Bannister.
- Možda je pomislio da će se krivica svaliti na Hopea — odgovori Hopper, kao da je već zaboravio kako me ispitivao, prije nepunih dvadeset minuta.
- Ipak, bilo je to prilično opasno — napomene Bannister — Vozeći se ovamo, imao je mrtvaca u autu.
- Većina ljudi koji se voze autom u ovom gradu jednom je nogom već u grobu — reče Hopper. — Tko bi mogao zapaziti razliku?!
Svi se nasmijaše..

— Znači, odavde je pobjegao pješice, ha? — natukne Bannister — Ako se ovamo dovezao porscheom ...

— Čini se — potvrdi Hopper. — Poslao sam ljude da se raspitaju u susjedstvu. Budući da je ulica tiha, možda ga je netko vidio pri dolasku ili odlasku.

— Ne mislite li da ju je mogla donijeti i neka žena, ha? — upita Bannister.

— I to je moguće, ali nije vjerojatno. Djevojka je visoka.

— Kad netko počini umorstvo — napomene Bloom — dobiva katkad čudesnu snagu. Jak je kao konj.

— Htio bih da se ubojici što prije uđe u trag — reče Bannister.

— Trudimo se — odvrati Hopper.

— Zbila su se tri ubojstva zaredom, pa će televizija likovati.

— Da, — ako su ubojstva međusobno povezana — prozbori Bloom.

— Ako i nisu povezana, televizija će likovati — tvrdio je Bannister.

— Ako i nisu povezana ubojstva, povezane su žrtve. Brat i sestra — reče Hopper.

Svi se opet nasmijaše. Nisam znao da kapetan Hopper ima takav divan smisao za humor.

Dvadesetak minuta nakon toga stigla je Veronica. Bilo mi je drago što su već odvezli Sunnyno tijelo. Kriminalisti su još pregledavali porsche i tražili bilo kakav trag. Dovezla se cadillacom. Muškarac za upravljačem iziđe, obiđe auto i otvori joj vrata. Prvi put otkad sam je upoznao nije bila odjevena u bijelo. Bila je u plavim hlačama, plavoj bluzi i plavim sandalama. Lice joj se, nasuprot toj plavoj boji, doimalo vrlo blijedim. Ušla je u kuću, praćena muškarcem, i Hopper joj je odmah krenuo u susret.

— Gospođo, žao mi je zbog te užasne tragedije — reče.

Stekao sam dojam da je te riječi izgovorio već toliko puta da ih sada ponavlja sasvim mehanički.

Veronica kimne.

Muškarcu koji je došao s njom moglo je biti oko sedamdeset godina. Bio je viši od Blooma i mene i nosio je sportski sako, sportsku pošulju, tamne hlače i tenisice bez čarapa. U bijeloj kosi vidjeti su mu se mjestimice žuti pramenovi, koji mi odaše da je u mladosti bio plavokos. Gledajući mu preplanulu kožu, zaključih da je

on neki rančer iz Veronikina susjedstva, kojeg je zamolila da je doveze ovamo.

— Stigli ste prije nego što sam očekivao — reče Bloom.

— Ham vozi brzo — odvrati Veronica. — Oprostite. Da vas upoznam! Ovo je doktor Jeffries, veterinar koji mi liječi stoku.

— Prvi put otkad je ušla u kuću, pogled joj se sretne s mojim. — Bio je tako dobar i dovezao me ovamo.

8

Bilo mi je drago što je Veroniku počeo ispitivati Bloom, a ne kapetan Hopper u gimnastičkoj dvorani Bloom se vladao kao pravi ulični razbijač, a u mojoj dnevnoj sobi pretvorio se u utjelovljenje pristojnosti.

— Gospođo McKinney — reče Bloom — moram vam postaviti neka pitanja. Nadam se da ćete mi oprostiti, no svakako ih moram izreći.

— Najvažnije mi je da uhvatite ubojicu — odvrati Veronica.

— Da, to i mi želimo. Dakle kad sam posljednji put razgovarao s vama, kazali ste da vam se još nije javila kći ... bilo je to oko pet sati popodne.

— Da, tako je.

— Nije vam se javila ni poslije tog telefonskog razgovora.

— Nije.

— Niti je došla kući?

— Ne, nije došla ni kući.

— Gospođo McKinney, možete li mi kazati kako ste proveli vrijeme od pet sati, kad smo razgovarali preko telefona ?

— Zašto vas to zanima? — zapita Jeffries.

Glas mu oda starost. Dok nije progovorio, morao sam se neprestano podsjećati da mu je već sedamdeset pet godina. No, glasu su mu nedostajale zvučnost i boja. Sada zapazih da mu je i vrat naboran i nadlaktice prekrivene staračkim pjegama. Bloom se iznenađeno okrene prema njemu.

— Zašto vas zanima što je u međuvremenu radila gospođa McKinney? — ponovi Jeffries,

— To su uobičajena pitanja — posluži se Bloom vječnim policijskim objašnjenjem. — Budući da joj je ubijena kći, nastojimo ...

— Vaše pitanje mi se ne čini nimalo uobičajenim — ustraje Jeffries.

— Navodi na pomisao da gospođu McKinney smatrate sumnjivom, a to je, dabome, besmislica.

Pokušah zamisliti kakav je bio prije dvadesetak godina i shvatih da je lako očarao Veroniku,. Štoviše, kao da joj se i sad svidjela njegova žustra obrana. Kimnula je i bljesnule su joj oči. Donekle me obuzme ljubomora.

— Pitajte što vas zanima — obrati se Hopper Bloomu. — A vama gospođo McKinney, predlažem da odgovarate.

— Onda ja predlažem da je obavijestile o pravima — umiješa se opet Jeffries.

— Nije uhapšena — odvrati nestrpljivo Hopper. — Stoga se ne primjenjuje pravilo o obavješćavanju o pravima. Kažite joj da nije ni u kakvoj opasnosti, Hope.

— Trebalo bi da odgovaraš na pitanja — rekoš Veroniki.

Jeffries me pogleda kao da je otkrio novog neprijatelja na bojnopolju. Upitah se koliko mu je ispričala o nama.

— Što vas zanima? — upita Veronica Bloom.

Zanimalo ga je gdje je bila i što je radila od pet sati po podne do devet navečer, kad ju je obavijestio o kćerinoj smrti. Kazala je da se ubrzo poslije razgovora s njim odvezla džipom na pašnjak, kako bi pogledala kravu koja je oboljela, o čemu ju je obavijestio kauboj. Kauboj će potvrditi da je bila s njim gotovo do šest sati. Tada se vratila kući, zapisala sve što treba kupiti i odvezla se džipom u novu robnu kuću pokraj autoceste, gdje je nabavila živežne namirnice za cijeli tjedan. Sjetit će je se upravitelj, jer je morala otići u njegov ured kako bi joj priznao ček. Takvo je pravilo u toj robnoj kući: svaki ček iznad sto dolara mora odobriti upravitelj. Kući se vratila, vjerojatno, nekoliko minuta poslije sedam. Oko sedam i trideset svratio je k njoj predradnik Rafe i upitao je smije li se poslužiti džipom. Budući da nikamo nije namjeravala ići, ustupila mu je vozilo. Sjeća se kako mu je napomenula da je gorivo pri kraju i da mora napuniti rezervoar prije nego što se odveze s ranča. Ubrzo poslije toga došao je kauboj i upitao je bi li mogao uzeti kamiončić. Žena mu je, slušajući radioemisiju o kupovini i prodaji rabljenih stvari, doznala da netko želi prodati ljuljačku, pa je htjela da je on pregleda i doveze kući ako je ispravna. Veronica mu je dopustila da uzme kamiončić. Tad se već približilo osam sati. Rafe i kauboj mogu potvrditi da je bila u dnevnoj sobi od sedam i trideset do osam.

Tad je pripremila sebi martini i otišla u kuhinju da večera. Pijuckala je martini dok je podgrijavala jučerašnji gulaš. Već se najela i upravo spremala posuđe kad ju je odavde pozvao Bloom. Moglo je biti devet sati i nekoliko minuta. Pozvala je taksi, ali su je obavijestili da će

morati čekati najmanje pola sata. Potom je telefonirala Jeffriesu i upitala ga bi li je on mogao dovesti ovamo.

Eto, tako je provela vrijeme od pet sati dalje.

— Znači, niste danas vidjeli kćer ni na trenutak? — upita Bloom.

— Nisam je vidjela od ponedjeljka — odgovori Veronica. Najednom brizne u plač. Očito je spoznala da je više nikad neće vidjeti. Osim u lijesu.

Bloom i Hopper su je smeteno gledali. Jeffries je zagrlj jednom rukom i počne tješiti. Premda sam bio u vlastitoj kući, iznenada mi se učinilo kao da mi tu nije mjesto.

— Dobro, završit ćemo ovo što prije — prozbori Hopper i premjesti se s noge na nogu. — Momci će uskoro dovršiti posao. Treba još samo da dođete u mrtvačnicu i identificirate tijelo, no to ne morate odmah.

— Ja ću identificirati tijelo — ponudi se Jeffries.

— Milije nam je da najbliža ...

— Poznavao sam Sunny od rođenja — reče veterinar. — Poštedite gospođu McKinney barem te muke.

— Dobro — blagim glasom će Bloom. — Možete li doći u mrtvačnicu sutra u devet sati? Nije li vam to prerano?

— Doći ću — odgovori Jeffries.

— Oprostite što smo vam smetali — reče Hopper, kao da policija nije došla ovamo zbog ubojstva, već zato što se netko potužio da u susjedstvu grmi radio. — Da vidimo kako napreduje posao vani! — obrati se Bloomu, pa obojica odoše prema porscheu.

Policajci su otišli tek u ponoć. Moja kuća i ulica doimale su se najednom čudno tihima. Veronica je sjedila blizu televizora a Jeffries je stajao pokraj nje i čekao znak za polazak.

— Radije mu reci — progovori ona iznenada.

— Veronica ...

— Reci mu!

Jeffries duboko uzdahne.

— Popio bih nešto — izusti. — Imate li viskija? S malo vode

Donesoh mu viski s vodom. Veroniki dadoh džin s tonikom koji je zatražila, a sebi natočih konjak. S ulice se začu automobil, pomislih da se vraća policija. Ogradili su užetom zemljište oko kuće i postavili kartonske natpise »poprište zločina«. Pitao sam se što misli gospođa

Martindale u susjednoj kući i što će mi ujutro kazati. Pitao sam se što bi trebalo da mi ispriča Jeffries, no on je šutke pijuckao viski. Automobil se udalji. Nije to policija, pomislih, osim ako ne kruže oko kuće.

— Ako mu ti ne kažeš ... — progovori Veronica.

Jeffries povuče velik gutljaj viskija i ponovo uzdahne.

— Sunny... — započne i pokoleba se. — Sunny je bila kod mene.

— Otkad?

— Od utorka.

— Bila je u vašoj kući od utorka?

— Da Otišla je večeras. U šest i trideset.

Okrenuh se prema Veroniki.

— Zar si ti to znala? — upitah.

— Doznala sam tek večeras. Ham mi je to ispričao dok smo se vozili ovamo.

— Ipak, znala si to kad te Bloom ispitivao:

— Jesam.

— I prešutjela si.

— Tako smo odlučili Ham i ja.

— Tako ste odlučili? Policija traga za ubojicom tvoje kćeri ...

— Naše kćeri — reče Jeffries.

— Što?

— Naše kćeri, gospodine Hope. Veronikine i moje.

* * *

Slušao sam. Slušao sam ono što je trebalo da naslutim već poslije prvog razgovora o toj temi.

Njihova ljubavna veza započela je u rujnu i završila u veljači. Jeffries je najednom zaključio kako je nepošteno i opasno ono što čine. Ali nije znao, niti mu je Veronica rekla, da ona već nosi njegovo dijete. U veljači, kad se on napokon prisjetio moralnih pravila, bila je u četvrtom mjesecu trudnoće. Dijete se začelo u studenom, kad je njihova ljubav bila na vrhuncu. Budući da je Drew McKinney proveo veći dio mjeseca u Dallasu, a za rijetkih zgoda kad je bio kod kuće nije zabavljao ženu, nije moglo biti sumnje da je djevojčica Jeffriesovo dijete.

— Dakako, da sam znao istinu — reče Jeffries — možda bi sve bilo drukčije.

Riječi mu nisu zvučale baš previše uvjerljivo, no šutio sam. Prošlost se ne može izmijeniti. Nije on ni prvi ni posljednji strasni ljubavnik koji je napustio trudnu udanu ženu. Poslije tri godine Veronica je rodila Jacka, koji bijaše nalik na oca. Očito je Drew, kad mu se rodila kći, živnuo i prisjetio se svojih bračnih dužnosti.

Ne znam zašto sam se razljutio slušajući sve to. Možda zato što sam se sjetio kako Veronica nije pokazala baš nikakvo žaljenje za sinom kojeg je zaniijela s mužem i što je htjela zadaviti plačljivu djevojčicu, koja je rođena iz njene veze s ljubavnikom. Sad joj je oboje djece mrtvo. Htio ili ne htio, pitao sam se koliko ih je voljela. Koliko je voljela muža? Koliko je voljela Jeffriesa? Osim toga, razljutila me njihova zajednička odluka da policiji zataje podatak da je Sunny provela protekla četiri dana kod Jeffriesa.

— Zašto je došla k vama? — upitah. — Zar je znala da ste joj otac?

— Nije — odgovori Jeffries. — Veronica i ja smo zaključili kako je najbolje da joj to zatajimo.

— Kao što ste zaključili da je najbolje da zatajite policiji...

— Nezgodno je iznositi na vidjelo to prljavo rublje. Vidjeli ste kako su maloprije postupali s Veronicom. Uvjeren sam da je još smatraju nekako upletenom. Kad bismo im ispričali da je Sunny bila kod mene...

— Onda biste i vi mogli biti upleteni, to hoćete reći?

— Nas oboje — odvratila je Veronica. — I Veronica i ja.

— Ako se ne varam, Veronica nije znala da je djevojka kod vas.

— Nisam znala — reče Veronica. — Do večeras.

— Nisi mu telefonirala i obavijestila ga da je nestala?

— Nisam.

— Nisi ga obavijestila o njegovoj rođenoj kćeri? Nisi podigla telefonsku slušalicu i...

— Kažem ti, nisam.

Okrenuh se prema Jeffriesu.

— Je li Sunny često dolazila k vama kad se našla u nevoljama? — upitah ga.

— Nije baš često. Ponekad. Smatrala me dobrim prijateljem.

— Divna li prijateljica! Skrivala se pred nekim jebenim ubojicom ...

— Ne sviđa mi se takav jezik, mladiću — reče Jeffries.

- Je li vam rekla zašto je došla k vama?
- Bila je uplašena. Kazala je da joj je potrebno skrovište u kojem će ostati nekoliko dana, dok ne odluči što će učiniti.
- Je li vam rekla čega se boji?
- Jest. Mislila je kako će netko pokušati da je ubije.
- Znači, vi ste to znali.
- Jesam.
- A ipak, niste pozvali Veronicu? Niste je obavijestili da joj je kći... vaša zajednička kći... kod vas?
- Nisam. Smatrao sam da bih iznevjerio Sunnyno povjerenje.
- Nije vam palo na pamet da je Veronica zabrinuta zbog nje? Da je, možda, obavijestila policiju o njezinu nestanku.
- Sve mi je to palo na pamet.
- Pa ipak, niste je pozvali.
- Nisam.
- Znači ona nije znala da joj je kći kod vas, a vi, udaljeni od nje samo pet-šest kilometara, niste znali da joj za kćeri traga policija.
- Tako je.
- Zar vas jučer nije posjetio Bloom?
- Posjetio me.
- Gdje je bio porsche? Zar ga nije vidio?
- Bio je u garaži.
- Dakle nije ga vidio.
- Nije.
- Dobro, ako vam je Sunny odala da se boji, ako vam je napomenula da bi je netko mogao ubiti, zašto to niste ispričali Bloomu?
- Vjerovao sam da joj se kod mene ništa ne može dogoditi.
- Smatrali ste da je izvan opasnosti i kad je večeras otišla?
- Nisam prisustvovao n jezinu odlasku.
- Kako onda, znate, da je otišla u šest i trideset?
- Ne kažem da nisam bio kod kuće.
- Nego što kažete?
- Bio sam straga, gdje su štenare. Liječim svakakve životinje, ne samo stoku. Ljudi mi donose pse, mačke ...
- Znači, bili ste otraga ...

— Da. Zazvonio je telefon ... moglo je biti oko šest sati. Ili je podigla slušalicu, ili je nakon nekog vremena telefon prestao zvoniti. Bilo kako bilo, poslije sam začuo porsehe kako izlazi iz garaže. Kad sam dotrčao do prednje strane kuće, već se odvezla.

— U šest i trideset.

— Otprilike.

— Niste znali da namjerava otići?

— Nisam.

— Dotad vam nije spomenula odlazak?

— Nije.

— Dobro, što vam je, zapravo, rekla?

— Samo to da strahuje kako bi ie netko mogao ubiti.

— Je li natuknula koga se boji?

— One osobe koja je ubila Jacka i Burrilla.

— Tko je ta osoba?

— Nije rekla.

— Nije rekla ili nije znala?

— Bojala se da mi kaže.

— Zašto?

— Zato što je smatrala da bi tad i mene ugrozila.

— Došla je k vama po pomoć, rekla vam je da bi je netko mogao ubiti, ali nije vam odala o kome je riječ?

— Tako je. Nije mi htjela otkriti njegov identitet.

— Njegov? Zar je natuknula da se radi o muškarcu?

— Zaključio sam iz zamjenica koje je upotrebljavala da govori o muškarcu.

— Što je o njemu rekla? Je li ga opisala?

— Nije.

— Kazala da govori sa španjolskim naglaskom?

— Nije spomenula nikakav španjolski naglasak.

— A što je spomenula?

— Rekla je da je njemu poznata Jackova mućka.

— Kakva mućka?

— Kupovanje farme.

— Nazvala je taj potez mućkom? Otkad je kupovanje...?

— Ne puko kupovanje zemlje.

— Nego što?

- Svrha u koju je namjeravao iskoristiti tu zemlju.
- A kakva je bila ta svrha?
- Htio je na njoj posaditi marihuanu. Uzgajati i prodavati marihuanu.

Dakle napokon je barem to poprimilo nekakav smisao.

Koliko god sam Jacka McKinneyja nastojao odvratiti od kupovanja farme graha, predočivši mu nepobitne brojke u budućim gubicima, nisam ga mogao pokolebati. Dobro je znao da se marihuana može uzgajati na tom zemljištu. Lako se mogla posaditi između redova graha, tako da je ne bi mogli otkriti iz zraka. Pilot policijskog helikoptera koji nadzire zemlju samo bi mahao glavom i čudio se što se opet našla neka budala koja ovdje nastoji uzgajati grah.

Da, svi smo mladog Jacka smatrali budalom, a on je namjeravao iz zemlje vaditi dolare. Zacijelo bi mu se uskoro vratio novac koji je htio dati za farmu.

- Kako je Sunny doznala za to? — upitah.
- Rekao joj je Jack — odgovori Jeffries. — Bili su vrlo bliski.
- Je li joj on rekao i da krade majci goveda?
- Nije. To je sama naslutila.
- A taj čovjek kojeg se bojala... kako je on doznao za Jackovu zamisao?
- Mislim da je to ona njemu spomenula.
- Kada?
- Čim je to saznala. Prije nego što je Jack...
- Crowell — prozborih.

* * *

Bloom nije bio baš uvjeren u to.

Dok smo se vozili prema novoj stambenoj četvrti, razglabao je o svim pojedinostima, kao i maloprije dok smo razgovarali preko telefona. Samo, ovaj put ga je slušao i detektiv Cooper Rawles, gorostasni Crnac širokih ramena i golemih šaka. Rijetko se može vidjeti takav div. Uz njega sam se osjećao poput patuljka. Još rjeđe se među ovdašnjim policajcima može naići na Crnca koji je dospio do detektivskog položaja. Sjedio je straga i šutio kao zaliven, a ja sam sjedio pokraj Blooma.

- Prije svega — reče Bloom — momak ima čvrst alibi. Taj alibi mu je dala Sunny. Izjavila je da je s njim provela cijelu onu noć kad joj je

ubijen brat, je li tako, Cooperu? Dakle ako joj je taj momak ubio brata, zašto bi ga ona štitila, zašto bi mu dala alibi? Ne mogu u tome pronaći nikakav smisao. A ti, Cooperu?

Cooper Rawles je znao da se od njega ne očekuje odgovor. Bloom je na glas razgovarao sam sa sobom i pokušavao povezati jedno s drugim. Stoga Rawles samo zagundā.

— Mislim, ona nije znala da joj Jack nije pravi brat, već samo polubrat. Nikako ne bi štitila nekoga tko joj je ubio rođenog brata, Koliko god taj momak bio sjajan u krevetu. Ne, to ne bi učinila. No jasno nam je rekla da je bila s Crowellom, kad su se vratili s večere, sve do jutra. Dakle to je prvo. Momak ima alibi, bolje rečeno, imao ga je. Alibi mu je sada mrtav, baš kao i Jack. Zašto nam, do vraga, ono dvoje nisu rekli sve što znaju?

Sad je govorio o Veroniki i Jeffriesu. Razumio sam ga. Nisam baš bio siguran da ga je i Rawles shvatio, premda je opet zagundāo.

— Djevojka je bila kod njega četiri dana — nastavi Bloom — a njemu nije bilo ni nakraj pameti da pozove policiju, premda mu je kazala da bi je netko mogao ubiti. On joj je otac, ha? Lijepa li oca! Nije uvidio da mu je kći u opasnosti, nije pozvao policiju, zatajio je svima da je ona kod njega, nije nas obavijestio ni kad je ptišla ... u šest i trideset, kažeš?

— Da, tako je on rekao.

— A pronašao si je u svom bazenu petnaestak minuta prije devet. To znači da je ubojica imao na raspolaganju dva sata da je ustrijeli i baci u vodu. Imao je više vremena nego što je potrebno. Ako se ubojici vrlo žuri, može počinuti zločin i osloboditi se mrtvog tijela za deset minuta. Je li tako, Cooperu?

— Za pet — prvi put progovori Rawles.

— Dobro, pretpostavimo da je Crowell doista ubojica, iako ne mogu smisliti nikakav motiv. Možeš li ti, Cooperu? No, recimo da se zaputila k njemu u šest i trideset... ne mogu smisliti ni zašto bi išla k njemu ako je vjerovala da je on traži i želi ubiti, ali prihvatimo privremeno tu postavku. Dobro, došla je k njemu, on joj je ispalio dva metka u glavu, odnio je u auto i odvezao k tebi, Matthew... zašto baš k tebi, to je posebno pitanje ... no kako je mogao počinuti zločin u stambenoj četvrti? Zar nitko nije čuo hice? Nitko ga nije vidio kako

nosi tijelo iz zgrade i stavlja ga u auto? Ondje susjedi vide i čuju sve, je li tako, Cooperu?

— Prdneš li u toj četvrti — reče Rawles — čuju te u trećoj zgradi.

— Znači, nisu čuli hice, ha? — izusti Bloom.

— Nije je ustrijelio ni u autu — napomene Rawles. — Nisu pronađeni ni meci ni prazne čahure.

— Možda se sastala s njim negdje drugdje — natuknuh. — Možda se bojala doći u njegov stan.

— U Calusi ima mnogo osamljenih mjesta — reče Bloom i kimne. — Možda mu se javila telefonom i dogovorila se s njim da se sastanu na žalu ili negdje drugdje. Da, to je moguće. Ipak, zašto bi to učinila? Ako je znala da je momak progoni, zašto bi mu dolazila na oči? To nema smisla. Ne mogu to prihvatiti. Još nešto — reče. — Pretpostavimo da je Crowell ubojica. Dobro, pretpostavimo. Zbog kakvih je pobuda to učinio? Razabireš li kakav motiv, Cooperu? Dobro, doznao je za farmu marihuane. Usputno govoreći, koliko danas stoji bala marihuane, Cooperu?

— Lošija vrsta marihuane, iz Meksika i s Jamajke, stoji tisuću dvjesto do tisuću trista dolara po kilogramu. Bolja vrsta stiže iz Kolumbije, Kalifornije i s Havaja i kilogram se plaća oko dvije tisuće dolara.

— Koliko kilograma ima u bali?

— Ovisi o tome koliko je bala zbijena. Pedeset do sedamdeset kilograma.

— Dakle McKinney je mogao očekivati lijep novac.

— Znaš li koliko je biljaka, uzgajanih kod kuće, lani uništio odjel za borbu protiv droge? — upita Rawles.

— Koliko? — uzvрати pitanjem Bloom.

— Više od dva milijuna. Gotovo dvije tisuće tona. Sve je to raslo ovdje, u Sjedinjenim Državama.

Potcijenio sam Jacka McKinneyja. Već prva žetva marihuane donijela bi mu bogatstvo.

— Dobro, gdje je motiv? — vrati se Bloom na prijašnju temu. — McKinney još nije ni dobio farmu, nije posadio još ni jedno jedino sjeme i što je, onda, Crowell mogao dobiti njegovom smrću?

— Možda ga je posjetio zato što se htio dočepati određenog postotka — reče Rawles. — McKinney ga je poslao do vruga, a

Crowell ga je tada izbo.

— Dobro — promrmlja Bloom. — No zaboravio si Burrilla. Zašto bi ubio i njega?

— To je vrlo dobro pitanje — izusti zamišljeno Rawles.

— Možda ... — Zatresoh glavom. — Ne, bolje je da šutim.

— Da čujemo! — zatraži Bloom.

— Hm ... recimo da je uistinu htio postati McKinneyjev ortak. McKinney ga je odbio, pa ga je Crowell izbo i ukrao trideset šest tisuća.

— Svi smo zaboravili na novac — progundā Rawles.

— Ljubav i novac su jedina dva motiva za ubojstvo — reče Bloom.

— A mržnja? — zapita Rawles.

— Ona je isto što i ljubav. Druga strana medalje.

— A što je s luđacima? —animalo je Rawlesa.

— Oni nemaju motiv, oni su nešto sasvim drugo — odvrati Bloom.

— Dakle potom je otišao k Burrillu. Sad je imao u rukama trideset šest tisuća.

— Možda — promrmlja Rawles, ne baš uvjereno.

— Ponudio je novac Burrillu — nastavi Bloom — kazao mu je da je McKinney mrtav i da bi sada on htio kupiti zemlju. Kako ti to zvuči, Cooperu?

— Prepametno — odgovori Rawles. — Crowell je glup.

— Da, nije baš Einstein — reče Bloom — ali nešto takvo bi mogao smisliti.

— Zašto bi, onda, ubio Burrilla? — zapita Rawles. — Ne ubija se guska koja nese zlatna jaja.

— Možda ga je i Burrill odbio.

— Ne bih rekao — umiješah se. — Suviše je želio prodati farmu. Prodao bi je bilo kome, vjerujte mi. Da mu je Crowell donio trideset šest tisuća, smjesta bi ih zgrabio.

— Zašto ga je, onda. Crowell ubio? Ako ga je ubio?

— Imamo posla s budalom, to se ne smije zaboraviti — napomene Rawles.

— Možda je on budala — odgovori Bloom — ali ima vrlo čvrst alibi.

Dakle vratili smo se na početak.

Već smo se približili novoj stambenoj četvrti. Bivši potpredsjednik Sjedinjenih Država rekao je jednom kako sve sirotinjske četvrti

nalikuju jedna na drugu. Poslije se pokazalo da su se on i njegov neposredni pretpostavljeni prevarili u koječemu, uključujući i u uvjerenju da se visoki položaj može zadržati prijevarom. Prevario se i u pogledu sirotinjskih četvrti. One se uvelike razlikuju. Ne mogu se izjednačiti prljavština Soweta i bijeda njujorškog Južnog Bronxa, ne mogu se izjednačiti harlemske kuće od opeke, pune štakora, i daščare u kalifornijskom gradiću Venice. Te četvrti mogu se uspoređivati jedino sa svojom okolicom.

Kad bi se nekom stanovniku čikaške sirotinjske četvrti predložilo da se preseli u novu stambenu četvrt u Calusi i kad bi se ona opisala kao niz dvokatnica oko travnjaka na kojem rastu palme, on bi pomislio da ide u zemaljski raj. No, kad bi došao ovamo, pogledao bi oko sebe i vidio kako žive drugi ljudi u Calusi. Možda bi zapazio da na četiri četvorna kilometra te stambene četvrti živi više ljudi nego u svim ostalim dijelovima Caluse. Osim toga, možda bi mu upalo u oči da ih većina nije bijele puti. Možda je bivši potpredsjednik imao baš to na umu. Možda je htio reći kako je boja kože u svim sirotinjskim četvrtima jednaka

Milije bi mi bilo da sam bijelac — promrmlja Rawles kad smo se zaustavili pred Crowellovom zgradom. — Ovdje mrze Crnce koji rade u policiji.

— Ti ostani u autu, Matthew — reče Bloom, ugasivši motor.

— Pokaže li se da smo na pravom tragu, ne bih htio da mi kidne zbog neke tvoje nespretnosti.

Nisam ostao u autu. Izidoh iz njega čim su ušli a kuću. Htio sam udahnuti svježeg zraka. Premda je preostalo samo nekoliko minuta do dva sata u noći, vani su još bili mnogi stanari tražeći osvježenje. Sjedili su na stepenicama, muškarci većinom u kratkim hlačama i potkošuljama ili razdrljenim košuljama, žene također u lakoj odjeći, a jedna djevojka bila je samo u bikiniju. Prozori bijahu širom otvoreni ne bi li kakav spasonosni povjetarac puhnuo unutra. Negdje je glasno svirao gramofon. Nije nikomu smetao. Sjedili su na stepenicama i šaputali.

Još sam se naslanjao na blatobran policijskog automobila kad je iz zgrade istrčao Crowell, bosonog i gol do pojasa. Krčeći sebi put između ljudi na stepenicama, spotaknuo se o jednu ženu i umalo pao. Čuo sam kako je opsovao, a potom sam mu u desnoj ruci

ugledao revolver. Htjedoh se sakriti iza automobila i tada začuh iz zgrade Bloomov povik.

— Stani ili pucam! — viknuo je.

Odgurnuh se od blatobrana i krenuh prema Crowellu kako bih mu presjekao put, uvjeren da je Bloom tik iza njega. Nisam pomislio na ono što bi mi se moglo dogoditi.

A to mi se dogodilo već u idućem trenutku. Crowell je opalio u mene.

Dotad me još nikad nije pogodio metak. Nije to kao u filmovima ili na televiziji. Nisam se mirno srušio. Kriknuo sam iz sveg glasa kad mi je metak prošao kroz rame. Kriknuo sam zato što me paklenski zaboljelo. Metak je, krećući se munjevito, ostavljao za sobom vatru. Još jaučući, napola se okrenuh u stranu i potom se sruših na leđa. Nisam ležao mirno kako bi se redatelj mogao usredotočiti na druge glumce, već sam se koprcao od bola. O, kako je boljelo!

Bloom je izletio iz zgrade kao strijela. Probio se između ljudi, koji više nisu sjedjeli, već su skočili na noge kad je odjeknuo hitac, no bili su još suviše zaprepašteni, a da bi se razbježali. Čim je sišao sa stepenica, Bloom je opalio u zrak. No, Crowell to nije shvatio kao upozorenje, već kao znak da mora brzo nešto poduzeti. Okrenuo se i ispruživši ruku s revolverom, ispalio hitac. Metak je fijuknuo daleko od Blooma i natjerao sve pred kućom u bijeg. Neki su trčali unutra, neki su jurili na tratinu, neki su se derali kao i ja, premda nisu bili ranjeni.

Crowell ponovo opali i ovaj put mu je hitac bio mnogo opasniji. Hitro skrenuvši ulijevo, Bloom zastane i nacilja, držeći oružje objema rukama, onako kako su ga odavno naučili u policijskoj školi. Lako je mogao ustrijeliti Crowella. Imao je na to pravo, a cilj mu je sada bio nepomičan. Umjesto toga, pucao je i pogodio ga u nogu.

Nisam stigao razmišljati o tome, jer sam se onesvijestio.

Ležao sam u bolnici šest dana, a Bloom me često posjećivao i ispričao mi sve što se zbilo u Crowellovu stanu. Govorio mi je da me tako često posjećuje zato što se osjeća vraški krivim. Prvo, nije me smio povesti sa sobom. Drugo, trebalo je da ostanem u autu. Treće nisam smio pokušati da Crowellu presiječem put, trebalo je da potrčim na suprotnu stranu. Suviše mi pričajući o svojoj krivnji, naposljetku je u meni izazvao osjećaj krivice.

Potanko mi je ispričao što se dogodilo za onih petnaestak minuta prije moje nezgode, kako je uporno nazivao moje ranjavanje.

Približivši se s Rawlesom mladićevu stanu, osluškivao je neko vrijeme pred vratima i utvrdio da je netko kod njega, vjerojatno neka žena. Oglasivši se, stali su svaki s jedne strane vrata, misleći da bi Crowell, ako je on ubojica, mogao otvoriti vatru. Ali nije bilo pucnjave. Crowell ih je zamolio da malo pričekaju a zatim im je otvorio vrata. Bio je samo u hlačama, bez košulje i cipela. Kazao im je da ima društvo

To društvo bijaše opet ona Crnkinja Letitia Holmes. Očito, još joj je tuš bio pokvaren. Opširno se raspričala o tome kako joj je neugodno što neprestano mora dolaziti k Jackieju na tuširanje i ljutito je kazala Bloomu kako bi trebalo da policija stane na žulj stanodavcima umjesto što pristojnim ljudima kuca na vrata u dva ujutro. Dok je to pričala, odijevala se. Kao da joj nisu nimalo smetali Bloom i Rawles. Navukla je gaćice, obukla haljinu preko glave i obula sandale, a zatim je htjela otići, no Rawles ju je zadržao. Sjela je na rub kreveta, gundajući zbog pokvarenog tuša i Crnaca koji rade kao policajci.

Tada je Bloom počeo ispitivati Crowella gdje je bio sinoć između šest i trideset i osam i trideset.

Crowell je odgovorio da je bio u svom stanu s Letitijom, jer se došla istuširati.

— Je li to istina? — upitao je Rawles Letitiju. — Ovdje ste od šest i trideset sinoć?

— Tako je — odgovorila je.

— Dugo se tuširate — promrmljao je Rawles.

— Oboje ste cijelo vrijeme bili u stanu? — zapita Bloom.

— Oboje — odgovori Crowell. — Je li tako, Lettie? Ona odmah kimnu.

— Htjeli bismo malo razgledati stan — reče Rawles.
— Zašto? — zanimalo je Crowella.
— Jeste li znali da Jack McKinney kupuje farmu graha? — upita Bloom.

— Pogledat ćemo ima li ovdje što zanimljivo — reče Rawles.
— Što? — upita Crowell. — Samo pogledajte
— Nećete se ljutiti ako razgledamo stan? — upita Bloom.
— Neću, samo vi razgledajte. Da, znao sam da Jack kupuje farmu.
— Jeste li znali što namjerava učiniti s njom?
— Valjda, uzgajati grah na njoj.
— Namjeravao je uzgajati marihuanu — reče Bloom.
— Opa! — začudi se Crowell.
— Niste to znali?
— Prvi put čujem. Opa!
— Kamo je, što mislite, otišla Sunny? — upita ga iznenada Bloom.
— Ne znam — odgovori Crowell i slegnu ramenima.
— Tko je Sunny — upita Lettie.
— Jedna djevojka s kojom se povremeno sastajem — reče Crowell.

U međuvremenu je Rawles počeo obilaziti stan kao da traži nešto određeno, premda se bez naloga nije usudio otvoriti nijednu ladicu ili ormar. Crowell ga je promatrao krajičkom oka, ali se pravio kao da ga ne vidi.

— Pitam vas to zato — progovori tada Bloom — što bismo je htjeli pronaći.

— Rado bih vam pomogao da mogu — odvrati Crowell.

Rawles otvori vrata kupaonice i zaviri unutra. Na podu je ležao veliki ručnik. Možda se Lettie ipak došla tuširati.

— Slutimo da je ubila brata — reče Bloom. — Zbog toga je tražimo.

— S lijepim djevojkama se družiš — promrmlja Lettie.

— Zašto bi inače pobjegla? — nastavi Bloom.

— Hm, da — promrmlja Crowell.

— Jesu li ovo vaše gaćice, gospođice? — upita tada Rawles i izvuče glavu iz kupaonice. — Na šipki tuša.

— Moje gaćice su na meni — odvrati Lettie i pogleda Crowella.

— Zanima me čije su — promrmlja Rawles i slegnu ramenima.

— Smatramo da je Sunny posjetila brata one večeri kad je ubijen — reče Bloom. — Htjela je od njega dobiti određeni postotak, ali on je to odbio. Tada ga je napala nožem. Dakle nije došla ovamo jučer popodne?

— Nije. Rekao sam vam već, Lettie je ovdje od šest i trideset.

— Ma tko je spomenuo šest i trideset? — upita Rawles.

— Rekli ste da vas zanima gdje sam bio između ...

— Da. No, je li itko rekao da je Sunny došla ovamo u šest i trideset?

— Činilo mi se da pitate ...

— Pitali smo samo je li došla ovamo jučer popodne. Popodne, a ne u šest i trideset. Dakle je li bila ovdje jučer po podne?

— Nije.

— Ni u šest i trideset ni u bilo koje doba prije toga?

— Ne, nije bila.

— Odakle, onda, njezine gaćice na šipki tuša? — upita Rawles.

Nije znao jesu li te gaćice Sunnynne ili pripadaju nekoj filmskoj divi, no to mu i nije bilo važno. Htio je samo zbuniti Crowella i upozoriti Lettie da se ovdje ne tušira samo ona.

— Nisu to Sunnynne gaćice — reče Crowell. — Odlazeći iz stana, odnijela je sve sa sobom. Sve osim kupaćeg kostima. Ako se ne varam, to sam vam već kazao.

— Otad se nije vratila? Od utorka.

— Da, od utorka.

— Čije bi, onda, mogle biti te gaćice? — zanimalo je Rawlesa.

— Zaista nisu vaše? — obrati se on Lettie i namignu joj.

— Vidjeli ste kad sam oblačila svoje — odvrati Lettie. — Htjeli biste ih još jednom pogledati? Provjeriti da nisu odšetale u kupaonicu i skočile na šipku?

— Možda poslije — izusti Rawles i nasmiješi joj se.

— Očito pripadaju nekoj drugoj djevojci, ha? — natukne Bloom

— Pa sad, poznajem nekoliko djevojaka — reče Crowell.

— Je li neka bila ovdje sinoć?

— Nije.

— A preksinoć?

— Koji je to bio dan?

— Četvrtak. Tad su prošla dva dana od Sunnynna odlaska.

- Da, možda je bila — reče Crowell.
- Vrlo je živahno kod vas. Slavite li nešto?
- Ne, samo... znate već...
- I ja bih slavio kad bi me napustila takva djevojka — prozbori Bloom. — Sudeći po svemu, ubila je i svoga brata i onoga farmera.
- Jedina nevolja je alibi — doda Rawles. — Pronađemo li je, teško ćemo uspjeti na sudu. Ima alibi. Znate li, možda, gdje je bila onog popodneva kad je ustrijeljen farmer?
- Kad se to dogodilo? — zapite Crowell.
- Teško izlazite na kraj s kalendarom, ha? — primijeti Bloom.
- Ustrijeljen je u ponedjeljak. Dan prije Sunnyna nestanka. Otišla je odavde u utorak, sjećate li se? Pokupila je svu svoju odjeću i otišla. Svu osim kupaćega kostima. Ja sam došao ovamo iste noći, sjećate li se? Gospođica Holmes ss tuširala.
- Gospođica Holmes je vrlo sklona čistoći — napomene Rawles i ponovo joj se nasmiješi.
- U četvrtak smo se opet vidjeli, sjećate li se? — reče Bloom.
- Posjetio sam vas u samoposluživanju. Tada ste mi ponovili da ste bili sa Sunny one noći kad joj je ubijen brat. Sjećate li se da ste mi to rekli?
- Sjećam se.
- E, u tome je nevolja — promrmlja Rawles, mašući glavom.
- Kad ne bi imala taj alibi, strpali bismo je u zatvor čim je pronađemo.
- Zaista ne znate gdje je ona, Crowelle? — upita Bloom.
- Ne znam.
- Pitali smo vas je li sinoć bila kod vas — progovori Rawes i zamišljeno kažiprstom dodirne nos — zato što znamo gdje je bila u šest i trideset. Bila je kod onog majčina prijatelja, ali je u šest i trideset otišla od njega. Zatim smo otkrili gdje je bila u devet i trideset: u jednom baru. Maloprije smo tamošnjem pipničaru pokazali njezinu sliku i odmah ju je prepoznao. Ali ne znamo kamo se zaputila kad je otišla iz bara pa smo pomislili, ako je najprije, bila ovdje, da je možda spomenuli? ...
- Nije. Nije bila ovdje.
- Ili je, možda, bila poslije, kad je već otišla iz bara?
- Ne, nije uopće dolazila ovamo.

— Dakle niste je ni vi vidjeli? — upita Bloom Lettie. — U šest i trideset. Nije došla ovamo po kupaći kostim?

— Nisam vidjela nikoga — odgovori Lettie i pogleda u svoje sandale

— Dobro, pronaći ćemo je nema sumnje — reče Rawles, uzdahnuvši — Samo nam treba malo vremena. Kad je uhvatimo ... Jeste li sigurni, Crowelle, da ste s njom proveli baš cijelu noć?

U tom času još nisu mogli znati jesu li uspješni išta podvaliti Crowellu. Htjeli su mu podvaliti troje. Prvo, htjeli su da povjeruje kako se još nije otkrilo Sunnyno mrtvo tijelo i kako još tragaju za njom. Drugo, htjeli su stvoriti dojam kako čvrsto vjeruju da je ona ubila svoga brata i Burnella. Treće, htjeli su ga uvjeriti da bi optužba protiv nje bila vrlo čvrsta kad ne bi bilo tog prokletog alibija

A alibi je bio Crowell.

Računali su s njegovom glupošću. Istodobno su računali s prepredenošću koju želi pokazati većina glupih ljudi. Nadali su se da će on lukavo zaključiti: »Gle, ako joj oduzmem alibi, bit će uvjereni da je počinila oba ubojstva.« Nadali su se da on neće misliti nimalo dalje od toga, da se neće upitati što će se dogoditi kad policija pronađe Sunnyno mrtvo tijelo. Netko pametniji bi spoznao da ona, čim joj se tijelo pronađe u bazenu, više neće biti sumnjiva zbog dva prethodna ubojstva, zato što je treća žrtva. No Crowell bijaše glup. A glupi nisu dalekovidni. Prihvaćaju ono rješenje koje im je nadohvat ruke, a kad im se pred očima pojavi novi problem, traže sljedeće rješenje. Detektivi su se nadali da se nisu prevarili u svojim predviđanjima.

Ponudili su mu rješenje: srušiš li joj alibi, optužit ćemo je za oba ubojstva čim je uhvatimo.

Pretpostavljali su da će on, ako joj sruši alibi, učiniti to vjerujući kako će policija zaključiti da je Sunny ubila brata i Burrilla i potom se uplela u neke nove nevolje koje su je stajale glave. A on ima Lettie, koja će se u svako doba zakleti da je bila s njim oko šest i trideset.

Progutao je mamac.

— Hm, taj alibi — progovori kolebljivo. — Mislite na njenu izjavu da smo cijelu noć bili zajedno?

— Ne može se u isto vrijeme biti na dva mjesta — reče Rawles.

— Ili je bila ovdje, s vama, ili se obračunavala s bratom.

— Hm, mogu jamčiti da je bila ovdje. Sa mnom.
— Onda više nemamo o čemu razgovarati — umiješa se Bloom.
— Oprostite što smo vam smetali, morat ćemo samo ...
— Najveći dio vremena — promrmlja Crowell. Detektivi se pogledaše — Nije bila ovdje cijelo vrijeme — doda.
— Znači li to da je te noći privremeno nekamo otišla — upita Bloom

— Da, baš to hoću kazati.
— Kada? U koje vrijeme?
— Oko devet.
— Kada se vratila? Je li se, uopće, vratila?
— Vratila se.
— U koje doba?
— Oko deset i trideset.
— Izvrsno — prozbori Rawles. — Imala je dovoljno vremena da se odveze do Stone Craba, da ubije brata i ponovo se ovdje zavuče u krevet. Je li vam kazala zašto ide van?
— Rekla je da je ogladnjela i da bi htjela kupiti pljeskavice.
— Je li ih donijela?
— Nije.
— Zašto nam to niste ispričali prije? — upita Bloom. — Zahvalni smo vam, dabome, što ste nam to odali barem sada, vjerujte mi, no bilo bi nam mnogo lakše...
— Vrlo sam je volio. Zaista dosad nisam vjerovao da je ubila brata.
— Mislili ste da je otišla po pljeskavice?
— Jesam.
— Premda ih nije donijela.
— Smatrao sam da ih je pojela vani.
— Ali niste je pitali, je li ih pojela?
— Nisam.
— A ti, Jackie? — upita Rawles. Prešao je na »ti«, to je stara policijska smicalica kojom se postiže da se ispitivani uplaši i osjeti podređenim. — Ti nisi ogladnio?
— Nisam.
— Nisi je zamolio ća i tebi donese pljeskavicu?
— Nisam..

— Premda si posljednji put jeo ... u koliko sati? Kad si je odveo na večeru?

— U sedam.

— Poslije večere ste se odmah vratili ovamo.

— Da.

— A ona je, kažeš, otišla u devet.

— Da.

— Nije je bilo sat i pol.

— Da

— Jackie — progovori Bloom i na trenutak zastane — a gdje si ti bio za to vrijeme?

— Pa ... ovdje.

— Potpuno sam?

— Ovaj... da.

— Nitko nije bio s tobom?

Crowell pogleda Blooma pa zatim Rawlesa. Vjerojatno je u tom trenu spoznao da je srušivši Sunnyn alibi, srušio i svoj.

— Ovaj ... čekao sam da se Sunny vrati, znate.

— Nisi izišao za tih sat i pol

— Nisam. Bio sam neprestane ovdje.

— U krevetu ili negdje drugdje?

— Ovaj ... da, u krevetu. Gledao sam televiziju.

— Koju si emisiju gledao?

— Zaboravio sam.

— Imaš televizijski program? — upita Rawles. — Kupuješ li »TV vodič«?

— Cijeli snop tih listova je na ormariću — progovori iznenada Lettie, koja je već dugo šutjela.

— Ipak, ne vjerujem da imam tako starih brojeva — reče Crowell.

Možda ipak nije bio onako glup kako su mislili. Uvidio je što se priprema. Počet će ga ispitivati o emisijama koje je gledao. Osmi kolovoza bio je u ponedjeljak. Dok je Rawles prilazio ormariću, mladić se vjerojatno pokušavao prisjetiti koje su emisije na programu svakog ponedjeljka uveče.

Na ormariću su bila tri-četiri »TV vodiča«, ne baš snop, kao što je rekla Lettie. Rawles uzme jedan časopis, baci ga, uzme drugi i pogledavši datum na prvoj stranici, nasmiješi se.

— Imamo sreću — reče. — Ovo je program od šestog do dvanaestog kolovoza.

Tu predstavu odigrao je najmanje desetak puta pred sumnjivcima koji su tvrdili da su gledali televiziju. Navikao se na nju kao na prikopćavanje pištolja pod pazuhu svakog dana. Za Crowella je to bilo nešto sasvim novo, bila je to provjera njegova pamćenja i domišljatosti. No, bio je glup. Nije pogledao koji je datum na časopisu. Da je pogledao, otkrio bi da Rawles drži u rukama televizijski program od 13. do 19 kolovoza. Osim toga, dok je Rawles listao časopis Crowell je vjerovao da te taj ispit biti pošten kao u srednjoj školi, iz koje se ispisao kako bi se zaposlio u samoposluživanju.

— Ponedjeljak, ponedjeljak.. — mrmlijao je Rawles i stvarao dojam kao da uistinu traži program — a, evo ga, osmi kolovoza. Devet sati. U to vrijeme je otišla, je li?

— Da — potvrdi Crowell

— Dobro, da vidimo što je bilo na programu u devet sati! Kaži nam sjećaš li se neke od ovih emisija. Devet sati... — reče Rawles i pogleda program za osam sati u utorak, šesnaestog kolovoza — evo, ovako: na trećem kanalu »Nova«, na osmom kanalu »Najbolja momčad«, na desetom kanalu »Sretni dani«, na trinaestom kanalu ...

— »Sretni dani« — prekine ga Crowell — to sam gledao.

— Sviđa mi se ta emisija — prozbori Rawles smiješeći se. — Ima u njoj dobrih šala.

— Da — potvrdi Crowell i uzvрати mu osmijehom — i meni se sviđa.

— Dakle tu emisiju si gledao — umiješa se Bloom. — Znači, to sme razbistrili. — Iz Rawlesova držanja je jasno razabrao da je riječ o pogrešnim emisijama. I on je već mnogo puta sudjelovao u takvim predstavama Crowell se opredijelio za emisiju koju nikako nije mogao gledati u ponedjeljak uvečer, kad je ubijen McKinney, i tako je upropastio svoj alibi za večer osmoga kolovoza, a alibi za jučerašnju večer sjedio je na rubu kreveta, u prugastoj haljini, prekriživši noge i mašući jednom. — Sinoć vjerojatno, niste gledali televiziju — doda Bloom

— Nismo — odgovori odmah Crowell i pogleda Lettie.

Detektivi zaključiše da nastoji izbjeći stupicu. Koliko god bio glup, možda je naslutio da su mu nekako podvalili, pa se više nije htio

upustiti ni u kakav razgovor o televiziji.

— Je li to istina, Lettie? — upita Bloom.

— Nismo gledali televiziju, istina je — odvratila Lettie.

— A što ste radili? —animalo je Rawlesa. — Došla si se ovamo istuširati, je li? U koliko sati si se tuširala?

— Čim sam došla ovamo.

— U šest i trideset? U to doba si došla?

— Otprilike.

— Znači, tad si se tuširala.

— Da, tada.

— Jesi li se i poslije, tuširala?

— Kako to mislite?

— Kad smo došli ovamo, nisi bila ni u kakvoj odjeći. Zar si se poslije prvog tuširanja ponovo tuširala?

— Slušajte — reče Lettie — dobro znate što smo ovdje radili, pa prestanimo naklapati o tuširanju. Koliko znam, ono što smo radili nije nikakav zločin.

— Jesi li se uopće tuširala? — upita Bloom,

— Jesam. Kad sam došla ovamo. Bila sam znojna, pa sam se otuširala.

— U šest i trideset.

— Nekoliko minuta prije ili poslije toga.

— Jesi li se tuširala prije ili poslije šest i trideset?

— Nekoliko minuta poslije, čini mi se. Moglo je biti za dvadeset minuta sedam, je li tako, Jackie?

— Tako je — odgovori Crowell. — Otprilike.

— Dakle nisi se tuširala u šest i trideset — reče Rawles.

— Zar je važno nekoliko minuta? — odvratila Lettie. — Moglo je biti za dvadeset minuta sedam, možda za petnaest minuta sedam.

— O, za petnaest minuta sedam? — prozbori Bloom.

— Negdje između šest i trideset i šest i četrdeset pet — reče Lettie

— Sigurna si u to? Nije li možda, bilo sedam sati? Ili čak osam?

— Ne, nije bilo sedam sati, bilo je ...

— A osam?

— Ako nije bilo sedam, pogotovu nije moglo biti osam.

— A zašto?

— Zato što sam došla ovamo u šest i trideset, najkasnije u šest i četrdeset pet.

— Gdje si bila prije toga?

— Kod kuće.

— Gdje stanuješ?

— Preko puta.

— Bila si ondje u šest i trideset, ha?

— Da, ondje.

— Koliko ti je trebalo vremena da dođeš odande ovamo?

— Samo nekoliko minuta. Kažem vam, stanujem preko puta. Ako pogledate kroz prozor, možete vidjeti moj stan.

— Kako si znala da je Jackie kod kuće?

— Vidjela sam njegov auto.

— U koliko sati si se vratio s posla, Jackie? — upita Bloom.

— Oko šest — odgovori Crowell.

— I parkirao si auto pred kućom?

— Da. Dodijelili su svakom stanaru parkirališno mjesto...

— Ostavio si auto ondje gdje ga je mogla vidjeti Lettie?

— Hm, nisam znao može li ga ona vidjeti ili ne može. Jednostavno parkirao sam ga na svom mjestu.

— A ti si ga vidjela ondje, je li Lettie?

— Da, vidjela sam ga.

— U šest i trideset?

— Otprilike.

— Nijedno od vas dvoje nije izišlo iz ovog stana poslije šest i trideset, je li?

— Oboje smo bili ovdje — reče Crowell i upadljivo pogleda Lettie,

— Oboje — potvrdi Lettie.

Neprestano su tapkali na istom mjestu. Bloom uzdahne. I Rawles uzdahne. Zatim opet dodirne nos, što je bio znak Bloomu da će ponovo izvaliti neku grdnu laž i da od njega očekuje pomoć.

— Onaj čovjek — progovori Hawles i zastane kao da oklijeva — sjedi vani na stepenicama. Crnac je poput tebe i mene, Lettie. Ispričao nam je da je sjedio vani i oko osam sati...

— Nekoliko minuta poslije osam — umiješa se Bloom.

— Kazao je da te vidio kako ulaziš u zgradu, Jackie — reče Hawles.

Crowell ga pogleda

— Kaže da ti se žurilo, Jackie — doda Bloom.

— Nije istina — odvrti Crowell tresući glavom.

— Što nije istina? Nije ti se žurilo?

— Nisam ...

— Kazao je ...

— Nisam ušao u zgradu!

— Nego što si radio?

— Bio sam ovdje, u stanu, s Lettie.

— Kako te, onda taj čovjek vidio vani? Vidio te kako ulaziš — reče Rawles.

— I to žurno — napomene Bloom.

— Prevario se — odvrti Crowell.

— Ovdje živi malo bijelaca — naglasi Rawles.

— Lettie vam je lijepo rekla da sam bio ovdje s njom od šest i trideset...

— Svakom Crncu upadne u oči bijelac. Rekao je da je vidio tebe. Rekao je da je vidio Jackieja Crowella ...

— Nije istina! — uzvikne mladić.

— Dakle nisi bio ti? Nisi se vraćao kući pošte si bacio Sunny u bazen? — reče Rawles.

— I ispalio joj dva metka u glavu — doda Bloom.

— Kazao si mi ... — uznemiri se Lettie.

— Zaveži! — izdere se Crowell

— Kazao si mi da te traže zbog droge!

— Kažem ti, zaveži!

— Neću šutjeti! Tisuću dolara nije dovoljno da ...

Potom se sve zbilo vrlo brzo.

Lettie je stajala kraj ormarića kad je Crowell naglo otvorio gornju ladicu i posegnuo u nju za pištoljem. Pokušala se udaljiti čim je spazila oružje, ali uhvatio ju je odostrag i držeći je lijevom rukom oko struka, privukao k sebi. Istodobno je mahao pištoljem u desnoj ruci. Rawles i Bloom su potegli pištolje čim je posegnuo u ladicu, ali nisu se usudili opaliti jer je iskoristio Lettie kao štit. Vukao ju je prema vratima, ona je vrištala i koprcala se, a detektivi su nemoćno stajali u sobi i nadali se da nije još gluplji nego što su mislili. Nadali su se da neće najednom otvoriti vatru i ostaviti za robom još jednu mrtvu

djevojku. Iznenada ju je gurnuo naprijed i u slijedećem trenutku lijevom rukom uhvatio kvaku. Lettie je naletjela na Rawlesa, koji ju je odmah odbacio u stranu. Još je ležala na leđima na krevetu i proklinjala cijeli svijet kad su detektivi izjurili za Crowellom u hodnik.

Ostalo se zna.

Ja sam bio prva prepreka na koju je Crowell naletio na ulici. I pucao je u mene, prokleti tikvan.

Kći mi je rekla da je postala slavna u školi. Kazala mi je da je još samo jednoj učenici u razredu otac bio ranjen, i to u korejskom ratu, a takva rana se ne može usporediti s mojom. Zanimalo ju je kako se čovjek osjeća kad ga pogodi metak. Odgovorio sam joj da joj ne bih htio priuštiti takav doživljaj. Ali, nastavila me ispitivati kake sam se osjećao. Rekoh joj da sam se osjećao bolje nego da me zgazio slon, ali dane mogu zamisliti ništa drugo, što bi bilo gore od ranjavanja. Narednih desetak minuta pokušavali smo se dosjetiti što bi moglo biti gore. Zaključili smo da je, možda, gore ako je čovjek živ zakopan u pijesku. Ili ako visi o palcima. Joanna je natuknula kako je ranjavanje, u pogledu boli, slično prekidu s momkom.

Pametna je ta moja mala.

Ispričah joj da je Dale htjela prekinuti naš odnos, a ne ja. Otkrih joj da se zaljubila u drugoga i da se za njega namjerava udati. Spomenuh joj da se taj čovjek zove Jim.

Odmah mi je rekla da joj je mrsko ime Jim. Pitala me što ću sada.

Nisam joj znao odgovoriti.

* * *

Dva dana prije mog izlaska iz bolnice opet me posjetio Bloom. Donio je prijepis zapisnika o Crowellovu saslušavanju.

— Ne bih ga smio nikome pokazati — reče mi — ali tko će moći dokazati da ga nisam sasvim slučajno zaboravio ovdje, kad sam otišao u bolnički restoran na kavu?! Pregledaj ga! — Baci mi zapisnik na krevet. — Vraćam se za dvadesetak minuta. Uživaj.

Crowella je ispitivao Skye Bannister. Prisustvovali su kapetan Walter Hopper i detektivi Cooper Rawles i Morris Blomm. Na početku zapisnika bili su uobičajeni podaci o mjestu, datumu i vremenu. Saslušavanje se održalo u policijskoj zgradi, u pet sati ujutro dvadeset sedmog kolovoza. Bannister je obavijestio Crowella o

njegovim pravima, a Crowell je izjavio da mu je sve jasno i da ne želi da ispitivanju prisustvuje odvjetnik.

Zatim je slijedilo saslušanje:

Pitanje: Kako se zovete, molim vas?

Odgovor: Jack Crowell.

P: Imate li nadimak?

O: Nemam.

P: Gdje stanujete?

O: U Ulici Archer broj 1134.

P: U Calusi?

O: Da.

P: Hoćete li mi reći koliko vam je godina?

O: Osamnaest.

P: Htio bih vas najprije pitati što je bilo osmog kolovoza navečer. Sjećate li se te večeri?

O: Sjećam se.

P: Gdje ste bili u devet sati te večeri?

O: U stambenoj zgradi na otočiću Stone Crabu.

P: Zašto ste otišli tamo?

O: Posjetio sam Jacka McKinneyja.

P: Ispričajte mi sve od trenutka kad ste stigli pred zgradu.

O: Parkirao sam auto, odvezao se dizalom na treći kat i otišao kroz hodnik do Jackova stana. Pozvonio sam na vratima...

P: Sjećate li se broja toga stana?

O: Stan broj 307.

P: Pozvonili ste na vratima...

O: Da, pozvonio sam i Jack mi je otvorio vrata. Otišli smo u dnevnu sobu pa sam mu tad rekao zašto sam došao.

P: Što ste mu rekli, Crowelle?

O: Rekao sam mu da mi je njegova sestra otkrila njegovu zamisao i da hoću deset tisuća.

P: O kakvoj je zamisli bila riječ?

O: Namjeravao je uzgajati marihuanu na farmi koju je upravo kupovao.

P: Zašto ste tražili deset tisuća?

O: Ta svota mi se činila primjerenom.

P: Zašto ste mislili da će vam McKinney isplatiti tu svotu?

O: Znao sam da ima novca. Farma ga je stajala četrdeset tisuća. To mi je rekla Sunny.

P: Dobro, ali zašto ste mislili da će vam on dati toliko novca?

O: Zato da ne ispričam policiji da namjerava zasaditi marihuanu.

P: Što vam je McKinney kazao kad ste zatražili deset tisuća?

O: Kazao mi je neka se jebem. Smijem li tako govoriti... mislim, razgovor se snima na magnetofonsku vrpcu?!

P: Ako se on tako izrazio ...

O: Baš je to rekao.

P: Što se dogodilo potom?

O: Kazao mi je neka iziđem iz stana. Odgovorio sam mu da na idem nikamo dok mi ne da deset tisuća. Počeo me gurati, zatim sam ja odgurnuo njega... i tako je to počelo. Potegao sam nož.

P: Otišli ste k njemu naoružani nožem?

O: Uvijek nosim nož.

P: Je li ovo nož koji ste imali kod sebe te večeri?

O: Da, to je taj nož.

P: Pronašli su ga jutros, u tri sata i deset minuta, u vašem stanu detektivi Rawles i Bloom. Poslužit će kao dokaz. Što se dogodilo potom. Crowelle, kad ste potegli nož?

O: Rekao sum Jacku da ću ga rasporeti ako mi ne da novac

P: Zatim?

O: Potrčao je u spavaću sobu. Ondje, na stolicu pokraj kreveta, imao je pištolj. Posegnuo je za njim.

P: Što ste učinili?

O: Što biste vi učinili kad bi netko posegao za revolverom?

P: Zanima me što ste vi učinili.

O: Ubo sam ga. Bio mi je još okrenut leđima i htio se okrenuti prema meni s revolverom u ruci. Stoga sam ga ubo prije nego što je mogao pucati u mene. Bila je to samoobrana.

P: Uboli ste ga u leđa?

O: Prvih nekoliko puta. Nastavio sam zamahivati nožem: Donekle se okrenuo dok se rušio, razumijete? Stoga sam ga ubo i sprijeda. Gdje god sam stigao. Nastavio sam zamahivati.

P: Što ste učinili poslije toga?

O: Potražio sam novac.

P: Jeste li ga našli?

O: Jesam. Bio je u zahodskom kotliću, u plastičnoj vrećici. Visio je unutra o cijevi, razumijete?

P: Koliko je novca bilo u vrećici?

O: Izbrojio sam ga tek kad sam stigao kući.

P: Koliko ste novca našli u plastičnoj vrećici?

O: Četrdeset sedam tisuća.

P: Izbrojili ste ga?

O: Jesam.

P: Unutra je bilo točno četrdeset sedam tisuća?

O: I nešto sitniša.

P: Koliko sitniša?

O: Dvadeset-trideset dolara.

P: Što ste zatim učinili?

O: Kad sam izbrojio novac?

P: Ne. Prije nego što ste otišli iz njegova stana.

O: A, oprao sam nož i krv s odjeće. I ruke. Prije odlaska. Nisam se htio pojaviti na ulici krvav. Osim toga. uzeo sam pištolj i zataknuo ga za pojas pod sakoom. Nisam želio ostaviti tako dobro oružje.

P: Želite li mi još što ispričati o toj noći?

O: Ispričao sam vam sve što se dogodilo.

P: Policiji ste izjavili da ste tu noć proveli s gospođicom McKinney...

O: Jesam, ali ne cijelu noć. Rekao sam joj da sam gladan i da bih htio otići po pljeskavice. Izišao sam oko devet sati. Do Stone Graba je samo deset-petnaest minuta. Tamo sam otišao. K njezinu bratu, po svojih deset tisuća.

P: Ali dočepali ste se mnogo veće svote.

O: Jesam. Poslužila me sreća. Zamislite, umalo nisam ni zavirio u zahodski kotlić. To mi je sinulo u posljednji čas.

P: Gospođica McKinney je izjavila policiji da ste bili zajedno cijelu onu noć kad se dogodilo uboistvo. Zašto je to rekla?

O: To sam ja smislio.

P: Je li znala da ste joj ubili brata?

O: Ni govora! Zar mislite da sam lud?

P: Zašto vam je, onda, dala alibi?

O: Dogodilo se obratno.

P: Ne razumijem.

O: Kazao sam joj da će policija pomisliti da je to ona učinila.

P: Još ne razumijem.

O: Rekao sam joj da će policija, ako dozna da sam je ostavio samu u svom stanu, pomisliti da je odjurila k bratu i ubila ga.

P: Zašto bi policija to pomislila?

O: Znaete kakvi su odnosi između braće i sestara. Pajkani uvijek tragaju za takvim sranjima. Oprostite.

P: Dakle uvjerali ste je da joj je potreban alibi.

O: Pa sad, nisam to učinio tako. Mislim, tako otvoreno. Stvorio sam dojam da je štitim, razumijete? Da ću lagati kako bih joj spasio kožu, da ću poduprijeti njezinu izjavu ako kaže da je cijelu noć provela sa mnom, tako da joj policija neće moći ništa prišiti.

P: I povjerovala vam je?

O: Da, povjerovala je.

P: Zašto ste je, onda, ubili?

O: E, to je druga priča.

P: Svakako. Morat ćemo joj posvetiti pažnju. Slušajte, Crowelle, je li vam poznata Burrillova farma, otprilike na pola puta između Caluse i Ananburga?

O: Poznata mi je.

P: Bili ste na njoj dvadeset drugog kolovoza popodne?

O: Jesam.

P: Zašto ste otišli tamo?

O: Htio sam posjetiti Burrilla.

P: Zbog čega?

O: Zbog istog razloga koji me naveo da posjetim Jacka.

P: Koje je to razlog?

O: Novac.

P: Kakav novac?

O: Četiri tisuće dolara.

P: Kako to mislite?

O: Sunny mi je rekla da mu je njezin brat dao četiri tisuća predujma.

P: Dakle posjetili ste ga radi tih četiriju tisuća?

O: Tako je. Htio sam taj novac.

P: Već ste imali onih četrdeset sedam tisuća što ste ih uzeli kad ste ubili...

O: Da.

P: Pa ipak, htjeli ste još i te četiri tisuće?

O: Dabome. Svaki cent dobro dođe.

P: Znači, otišli ste k Burrillu kako biste mu ukrali taj novac?

O: Kako bih ga zatražio od njega, a ne ukrao.

P: Očekivali ste da će vam dati četiri tisuće...

O: Imao sam pištolj, znate. Onaj koji sam uzeo iz Jackova. stana.

P: Dakle ipak ste namjeravali ukrasti novac.

O: Ne, samo ga zatražiti. Smatrao sam da pripada Jacku, razumijete me? Budući da je Jack mrtav, od kupovanja zemlje nije moglo biti ništa. One četiri tisuće treba da budu ondje gdje je i ostali novac, smatrao sam.

P: Otišli ste k njemu kako biste izvršili oružanu pljačku...

O: Ne, htio sam samo zatražiti od njega novac.

P: Jeste li ga zatražili?

O: Dabome.

P: I pri tome uperili u njega pištolj?

O: Pa sad, bio mi je u ruci.

P: Onda ste počinili oružanu pljačku

O: Ne, nisam mu prijetio.

P: Je li ovo pištolj koji ste držali u ruci?

O: Da.

P: Iz ovog pištolja ste pucali danas u Matthewa Hopea?

O: Jesam

P: Neka i pištolj »smith and wesson« kalibra 9,6 milimetara posluži kao dokazni materijal! Što vam je rekao Burrill kad ste od njega zatražili novac?

O: Kazao je da ga nema, premda mi je Sunny rekla da mu ga je njezin brat dao.

P: Zaista ga nije imao. Novac je položen u banku. Što se tada dogodilo?

O: Isto.

P: Kako to mislite?

O: Pokušao je navaliti na mene, pa sam morao pucali u njega. Dogodilo se isto što i s Jackom. ako me razumijete. Htio sam samo novac i glupo je što su me pokušali spriječiti.

P: Koliko puta ste pucali u njega?

O: Tri-četiri puta.

P: Zatim?

O: Potražio sam novac. Zavirio sam u sve kutke.

P: Jeste li ga pronašli?

O: Nisam. Mučilo me što je Burrill rekao da je novac u nekakvu prokletom Depozitu. Nisam još nikada čuo da na Floridi postoji mjesto koje se zove Depozit. Pitao sam poslije Sunny gdje je taj Depozit. Prasnula je u smijeh.

P: Kada se to dogodilo?

O: Što?

P: Kada ste je pitali ...

O: A, iste večeri. Uoči njezina odlaska. Ležali smo u krevetu i ja sam je zapitao gdje je taj vražji Depozit. Pomislio sam da je možda, negdje u Teksasu. Prasnula je u smijeh a onda mi objasnila da se tako zove čuvanje novca u banci. Promrmljao sam: »A, o tome je, dakle, govorio«, a ona me upitala o čemu pričam. Otkrio sam joj što se dogodilo s Burrillom, Mnogo smo popili te večeri, ja sam previše potegnuo. Inače joj to ne bih spomenuo. Hoću reći, ne bih joj spomenuo Burrilla.

P: Kazali ste joj da ste ubili Burrilla?

O: Pa sad, nisam se izrazio baš tako.

P: Kako ste se izrazili?

O: Rekao sam da smo se posvadili.

P; Zacijelo je već doznala za Burrillovu smrt, ne mislite li i vi tako?

O: Da, i televizija je objavila tu vijest.

P: Prema tome, mogla je znati što znači vaša »svađa«.

O: Da, po svoj prilici je znala.

P: Znala je da ste ga ubili.

O: Da, vjerojatno je znala.

P: Kako je reagirala?

O: Uplašila se.

P: Jeste li joj rekli da ste ubili i njezina brata?

O: Jesam. Bogamu, previše sam popio.

P: Kako se ponašala kad ste joj i to ispričali?

O: Zanimalo ju je zašto sam to učinio. Odgovorio sam joj: radi novca. Štošta bismo mogli učiniti s tim novcem, rekao sam joj. Pokazao sam joj novac. Skrivao sam ga u zahodskom kotliću, kao i njezin brat, naučio sam to od njega. Dojmila je se lova.

P: Više se nije bojala?

O: Nije, čini mi se. Kazala je da je to velika svota. Golome li mudrosti! Četrdeset sedam somova! Kao da ja nisam znao i prije nego što mi je ona to rekla da je to velika svota!

P: Dakle više se nije bojala, je li, kad ste joj ispričali što ste učinili s njezinim bratom?

O: Tada mi se činilo da se ne boji. No vjerojatno je bila uplašena. Već sutradan je kidnula.

P: Jeste li se uznemirili zbog njezina odlaska?

O: Nisam, svijet je pun djevojaka.

P: Ipak. potražili ste je. Otišli ste na ranč ...

O: Nisam tražio nju, čovječe!

P: Nego zašto ste ... ?

O: Tražio sam svoj novac, čovječe! Odnijela mi je lovu!

P: Onih četrdeset sedam tisuća?

O: Onoliko koliko je ostalo, oko četrdeset pet tisuća. Ostavila je svoj grimizni bikini, a uzela moju lovu!

P: Stoga ste je potražili...

O: Tražio sam je po cijelom gradu. U samoposluživanju sam rekao da se ne osjećam dobro i krenuo sam u potragu sa Sunny. Nadzirao sam ranč, nadzirao sam kuću onog odvjetnika... ispričala mi je da je jednom bila kod njega, kupala se gola u njegovu bazenu, zapravo me izazivala tim pričanjem. Pomislio sam da bi opet mogla otići tamo, opet se okupati, vrag će ga znati. Nisam je pronašao. Napokon sam digao ruke i u četvrtak se vratio na posao. Tada me posjetio detektiv Bloom.

P: Kako ste joj napokon ušli u trag?

O: Zahvaljujući pukoj sreći.

P: Objasnite to.

O: Pomogla mi je sreća, kažem vam. Sjetio sam se onog starog prdonje, onog veterinarara kojeg sam povremeno viđao kod njezine majke. On živi oko pet kilometara daleko od ranča, a Sunny je, zapazio sam, s njim uvijek bila u vrlo prijateljskim odnosima. Sinulo mi je da je, možda, otišla k njemu. Mislio sam, do vraga, negdje mora biti. Potražio sam u telefonskom imeniku Jeffriesov broj i okrenuo ga. Pogodite tko mi se javio na telefon! Mala Sunny! Čim sam joj začuo glas, spustio sam slušalicu i uskočio u auto.

P: Kad se to dogodilo?

O: Jučer.

P: U koje doba?

O: Kad sam je zvao? Nekoliko minuta prije šest. Prestrašio sam je. Zbog toga je pobjegla. Kad sam prekinuo vezu, naslutila je da sam to ja.

P: Što se zatim dogodilo?

O: Upravo je izlazila sa sporednog puta na cestu kad sam stigao tamo. Jurila je kao da je goni stotinu đavola, nesumnjivo sam je prestrašio telefonskim pozivom. Slijedio sam je po cesti oko dva kilometra, dok nismo stigli do onog dugog ravnog dijela gdje rastu naranče, znate već na koje mjesto mislim. Govorim o onom dijelu ceste prije ranča, ako se dolazi iz pravca Ananburga. Ondje rastu naranče s obje strane i nigdje nema na vidiku nijedne kuće. Tu sam joj presjekao put. Ispriječio sam se ispred porschea i prisilio je da skrene sa ceste.

P: Zatim?

O: Gurnuo sam joj pištolj pod nos i zatražio svoj novac.

P: Je li vam ga dala?

O: U početku ga nije htjela dati. Morao sam je izvući iz auta i nekoliko puta mlatnuti.

P: Mlatnuti?

O: Udario sam je nekoliko puta po licu.

P: Pištoljem?

O: Ni govora! Zaboga, zar bih je udarao pištoljem? Ispljuskao sam je rukom. Pljus, pljus! Napokon je izvadila novac. Bio je na dnu one grimizne torbice koju je uvijek nosila. U torbici je bila i plastična vrećica marihuane. Uzeo sam i nju.

P: Što ste tad učinili?

O: Pucao sam joj u lice.

P; Koliko puta?

O: Dva puta.

P: Zatim?

O: Srušila se pokraj lijevog prednjeg kotača. Mislio sam samo na to kako da što brže pobjegnem, da nestanem odande, želio sam samo da što prije stignem kući i prebrojim svoju lovu. Ali začuo sam neki teretnjak. Sa zapada. Približavao se. Nije se kretao brzo niti je još

blizu, na cesti še mogao čuti svaki zvuk iz daljine i tako je bilo tiho dok je ona krvarila pokraj porschea. Podigao sam je i ubacio u auto.

P: Zatim?

O: Zadao mi je briga onaj prokleti teretnjak! Pomislio sam da bi vozač mogao zapamtiti da se moj bijeli auto ispriječio ispred porschea. Ili bi mogao zapaziti krv na cesti, mislio sam. Nije bilo mnogo krvi, ali krv upada u oči, čovječe! Ako je ostavim mrtvu u porscheu, vozač teretnjaka mogao bi se sjetiti dvaju automobila, razumijete me? I krvi na cesti. Stoga sam izvadio krpu iz svog prtljažnika i obrisao krv što sam bolje mogao, a potom sam krpu stavio u prtljažnik porschea. Smatrao sam da zbog mrlje na cesti neće nitko ništa posumnjati. Često na toj cesti ginu životinje, vozači ih gaze, pa će svako, vjerovao sam, ako i zapazi mrlju, pomisliti da je pregažena neka životinja. Pretpostavljao sam da mi mrlja ne može stvoriti neugodnosti. Ostavio sam svoj auto, sjeo u porsche i krenuo.

P: Kamo ste se zaputili?

O: Nisam imao nikakav cilj, ozbiljno vam kažem. Nisam znao kamo da odem. Htio sam se odvesti na obalu, no još se nije smračivalo, bilo je tek oko sedam sati, pa sam znao da na obali još ima kupača. Stoga sam se vozikao.

P: Dok je gospođica McKinney sjedila pokraj vas?

O: Ne, ne, ona je bila na stražnjem sjedalu.

P: Nitko je nije vidio?

O: Jednom je neki tip, kad sam se zaustavio pred semaforom, pogledao u auto, ali je, očito, pomislio da ona spava.

P: Kada ste odlučili da je odvezete k odvjetniku Hopeu?

O: To mi je sinulo sasvim iznenada.

P: Smatrali ste to dobrom zamisli?

O: Da. Ako me nitko ne bude vidio, to je dobra zamisao, mislio sam. Bacit ću je u bazen. Ostavit ću mu poklon. Još sam se donekle ljutio što se ondje kupala gola. Neka se opet kupa, mislio sam. Dabome, ako nikoga nema kod kuće. Inače... hm, ne znam što bih učinio da je odvjetnik bio kod kuće. No vidio sam da nigdje ne gori svjetlo, pa sam parkirao porsche pred kućom, iznio je iz auta i bacio u vodu. Eto, sve je bilo vrlo jednostavno.

P: Nitko vas nije vidio?

O: Zar je netko izjavio da me vidio?

P: Vas pitam.

O: Ne vjerujem da me itko vidio. Bio sam vrlo tih i oprezan.

P: Što ste učinili kad ste bacili u bazen tijelo gospođice McKinney?

O: Nestao sam odande. Brzo.

P: Kamo ste otišli?

O: Otpješačio sam do benzinske stanice, desetak ulica dalje od odvjetnikove kuće.

P: Zašto ste otišli tamo?

O: Kako bih kupio posudu za gorivo i zamolio da mi je napune.

P: Što ste potom učinili?

O: Pozvao sam taksi i zamolio vozača da me od veze do auta, rekavši mu da mi je ponestalo benzina.

P: Koliko je bilo sati?

O: Devet. Možda nekoliko minuta poslije devet.

P: Taksi vas je odvezao do auta?

O: Da, odvezao me. Kad smo stigli tamo, već se tako smračilo da se nije mogla vidjeti krvava mrlja ni da ju je netko tražio. Nalio sam benzin u rezervoar, a taksist se vrzmao oko mene i pitao treba li mi pomoć. Rekoh mu da ću se snaći sam. Čim se odvezao, sjeo sam u auto i krenuo kući.

P: Što ste učinili kad ste se vratili u svoj stan?

O: Smjesta sam pozvao Lettie, moglo je biti oko devet i trideset, i rekao sam joj neka dođe k meni. Kad je došla, pružio sam joj tisuću dolara u novčanicama po pedeset. Ispričao sam joj da sam bio u jednom baru, kad su iznenada ušli policajci a neki čovjek je bacio na pod vrećicu marihuane. Kazao sam joj da sam istrčao kad su počeli zapisivati imena. Napomenuo sam joj da su mi možda zapazili registraski broj. Ako dođu k meni i počnu me ispitivati, rekao sam joj neka kaže da je sa mnom od šest i trideset. Nikada u životu nije vidjela toliko novca. U tren oka se svukla.

P: Tih tisuću dolara što ste ih dali gospođici Holmes... pripada novcu koji ste ukrali Jacku McKinneyju?

O: Da. Sunny je potrošila oko petsto dolara na odjeću, pa je u vrećici, kad sam brojio lovu, bilo još četrdeset četiri tisuće i pet stotina. Dao sam odatle jednu tisuću Lettie.

P: Je li vidjela kako vadite novac iz vrećice?

O: Mislite li da sam lud? Izvadio sam tu tisuću prije nego što sam je pozvao i potom sam vratio vrećicu u zahodski kotlić.

P: Je li ovo plastična vrećica o kojoj govorite, Crowelle?

O: Čini mi se da jest. Sve plastične vrećice su podjednake.

P: Da, ali nema u svima novca.

O: I novac je jednak.

P: Ipak, je li ovo vrećica s novcem o kojoj ste govorili?

O: Ako je unutra četrdeset tri tisuće i pet stotina dolara, onda jest. Najbolje bi bilo da prebrojite lov. Znete kakvi su pajkani.

* * *

Nekoliko minuta pošto sam pročitao posljednju stranicu, vrati se u sobu Bloom i uzme mi zapisnik.

— Što misliš? — upita me.

— Lijepo — odgovorih.

— Da, vjerujem da će dobro zvučati na sudu — reče i lupi dlanom o fascikl. — U svemu tome će dobro proći, čini mi se. Samo onaj tip sa španjolskim naglaskom. Ne postoje gotovo nikakve nade da ćemo ga pronaći. Doduše, dobro će proći i gospođa McKinney. Vratit će joj se novac koji je Crowell ukrao Jacku McKinneyju. Ona je jedini nasljednik. Nema više nikoga — potrese glavom. Najednom se doimao žalosno. — Tek mu je osamnaest godina — promrmlja. Još je tresao glavom. — Prokleti glupi balavac!

* * *

Dan uoči izlaska iz bolnice posjetila me Veronica. Bila je u bijelom. Nalikovala je na bolničke sestre. Vani, pred prozorom, rujanski vjetrovi najavljivali su skoro razdoblje uragana. Rekla mi je da joj je Bloom telefonirao onog jutra kad su saslušali Crowella. Spomenuo joj je tada da sam ranjen. Nije odmah došla u bolnicu zato što nije bila načistu bi li mi bilo drago kad bi me posjetila. Poslije je bila odsutna. Sutradan nakon kćerina sprovoda odvezla se s Hamom Jeffriesom u Captivu. Vratili su se tek jučer. Kasno sinoć zvala je bolnicu kako bi provjerila jesam li još u njoj. Pitala je u koje doba su posjeti.

— I evo, sada sam ovdje — nasmješi se.

— Vidim.

— Kako si?

— Mnogo bolje.

— Veliki si junačina — reče mi i opet se nasmiješi.

Kimnuh.

— Dakle uhvatili su ga — doda.

— Da, uhvatili su ga.

Nastade duga šutnja.

— Neugodno mi je bilo doći ovamo — reče mi. — Trebalo mi je vremena da bih se osmjelila.

— Zbog čega ti je bilo neugodno?

— Zbog Hama. Doznali smo štošta jedno o drugom u Captivi. Nešto ovakvo ... ponovo zbliži ljude. — Zastade i skrene pogled u stranu. — Zaprošio me — izusti i ponove me pogleda. U svijetlim joj se očima odražavalo sivilo sumornog dana. Vani su na vjetru šuš kale palme. — Misliš li da bi trebalo da se udam?

— To ovisi o tebi.

— Znaš, vrlo sam ga voljela — reče mi.

Govori u prošlom vremenu, zapazih. Ništa ne prozborih.

— Još ga volim. Voljela sam ga, po svoj prilici, sve ove godine, Matthew.

— Onda čestitam.

— Hvala — odgovori i kimne.

Potom smo čavrljali o drugim temama. O tome da uragani sada dobivaju podjednako muška i ženska imena, što je izravno utjecao, smatrala je feministički pokret. O tome kako je u Calusi u rujnu još ružnije nego u kolovozu. O tome kako sam, ležeći u bolnici, malo smršavio.

Kad je već htjela otići, napomenuh joj kako će se novac koji je Crowell ukrao njezinu sinu smatrati, bez sumnje, sinovom ostavštinom, pa će pripasti njoj, jer je ona jedini nasljednik.

— Napokon mi se vraćaju moje krave — reče Veronica donekle žalosno.

Ne bi bilo zgodno, pomislih, da joj kažem kako joj se vraća i bik.

KRAJ
ŽELEZNI

www.CroWarez.org
www.BosnaUnited.net

Table of Contents

Ed McBain KRVAVI BAZEN

PRINCIPI KRIMIČA

1

2

3

4

5

6

7

8

9

KRAJ